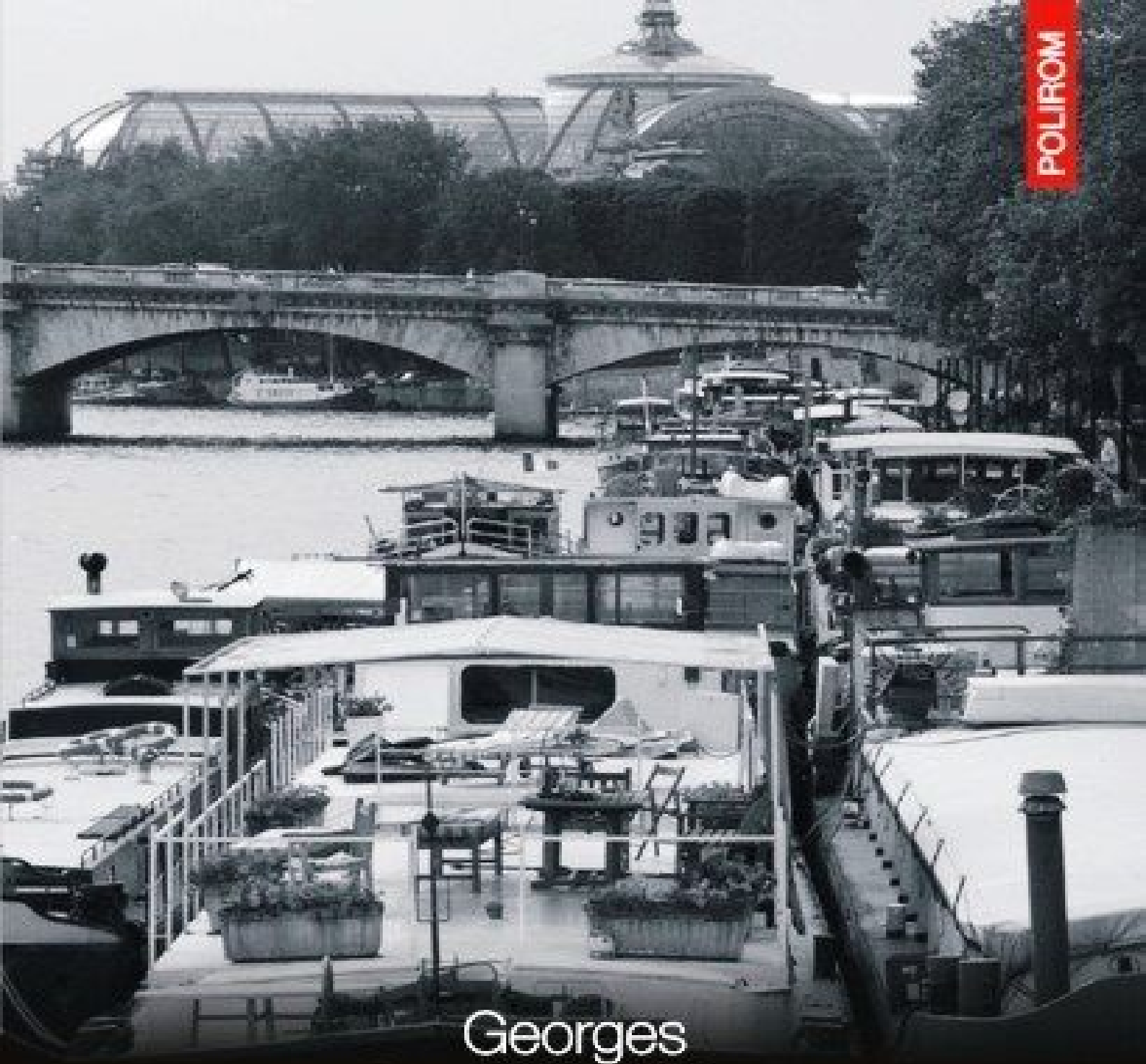

POLIROM

Georges

SIMENON

Ecluza nr. 1

Maigret

manual finger

GEORGES SIMENON

Seria Maigret

ECLUZA NR. 1

Original: *L'ecluse nr. 1* (1933)

Traducerea:
NICOLAE CONSTANTINESCU

virtual-project.eu

Editura: POLIROM

2012

Capitolul 1

Când ne uităm la pești printr-o perdea de apă care nu permite niciun contact între ei și noi, îi vedem stând mult timp nemișcați, fără motiv, apoi, dintr-o fremătare a înotătoarelor, deplasându-se puțin mai departe pentru ca, din nou, să aștepte.

Cu același calm, tot parcă fără motiv, tramvaiul 13, ultimul „Bastilia-Créteil”, își târa luminile gălbui de-a lungul cheiului Carrières. La colțul unei străzi, lângă un felinar verde, vru parcă să oprească, dar taxatorul își agită clopoțelul, făcându-l să accelereze spre Charenton.

În spate, cheiul rămânea pustiu și încremenit, ca un peisaj de pe fundul apei. În dreapta, șlepurile pluteau pe canal luminate de razele lunii. Un fir de apă se scurgea dintr-o vană prost închisă a ecluzei, stârnind singurul zgomot ce se auzea sub cerul mai calm și mai adânc decât un lac.

Două cârciumi rămăseseră deschise, față în față, fiecare la un colț de stradă. Într-una, cinci oameni jucau cărți, alene, fără să vorbească. Trei purtau șepci de marinar sau de pilot, iar patronul, în cămașă, stătea la masa lor.

În cealaltă cârciumă erau doar trei oameni, dar nu jucau cărți. Stăteau la o masă și se uitau visători la păhărelele de rachiu de drojdie. Lumina era chioară și trăgea la somn. Patronul, care avea mustață neagră și purta un tricou albastru, căsca din când în când înainte să întindă mâna după pahar.

În fața lui stătea un bărbat mic de statură, năpădit de un păr des și gălbui ca fânul. Era trist sau amorțit, poate beat? Irisurile,

deschise la culoare, îi pluteau parcă într-o apă tulbure și, uneori, dădea din cap ca și cum ar fi încuviințat ce-și spunea în sinea lui, în timp ce vecinul lui, tot marinar, își lăsa privirea să rătăcească afară, în noapte.

Timpul se scurgea în liniște, nu se auzea nici măcar bătaia unui orologiu. După cârciumă se înșira un rând de coșmelii înconjurate de grădinițe, dar toate aveau luminile stinse. Apoi, la nr. 8, se înălța o casă cu șase etaje, singură, veche deja și afumată, prea îngustă pentru înălțimea ei. La etajul întâi, obloanele lăsau să se strecoare o geană de lumină. La etajul al doilea, unde nu erau obloane, un stor ecru forma un dreptunghi de lumină.

În sfârșit, în față, la marginea canalului, se vedeau grămezi de pietre, de nisip, o macara și tomberoane goale.

Și totuși, venind de undeva, o muzică vibra ușor în aer. Trebuia să cauți cu privirea ca să descoperi, mai departe de nr. 8, într-un intrând, o baracă din lemn pe care scria *Bal.*

Nu se dansa și chiar nu era nimeni în afară de patroană, o grăsană care citea ziarul și se ridica uneori să pună o monedă în pianul mecanic.

Cineva sau ceva trebuia neapărat să miște la un moment dat, și asta și făcu marinarul păros în cârciuma din dreapta. Se ridică destul de greu și, privind paharele, socoti în minte, în timp ce se scotocea în buzunar. Apoi, după ce numără monedele, le așeză pe lemnul neted al mesei, își atinse cu degetele marginea șepcii și păși nesigur până la ușă.

Ceilalți doi se uitară unul la altul. Patronul clipi. Mâna bătrânului ezită în gol înainte să apuce clanța și acesta se clătină în timp ce se

întorcea să închidă ușa în urma lui.

Pașii i se auzeau ca și cum ar fi mers pe un pavaj plin de găuri. Călca neregulat. Făcea trei-patru pași și se oprea șovăind sau preocupat de propriul echilibru. Ajuns lângă canal, se lovi zgomotos de parapet, porni în jos pe treptele de piatră și ajunse pe cheiul de descărcare.

Contururile ambarcațiunilor se profilau clar în lumina lunii. Numele li se putea citi ca în plină zi. Șlepul cel mai apropiat, legat de mal printr-o scândură-pasarelă, se numea *Lâna de Aur*. În spatele lui se aflau și alte ambarcațiuni, la stânga, la dreapta, pe cel puțin cinci rânduri, unele cu cala deschisă spre o macara, așteptând să fie descărcate, altele deja cu prova spre poarta ecluzei prin care urmau să treacă în zori, altele, în sfârșit, dintre acelea care stau, Dumnezeu știe de ce, parcă inutile în porturi.

Bătrânul, singur în universul nemișcat, sughiță și păși pe scândură, care se curbă. La mijlocul acesteia îi trecu prin minte să se întoarcă dintr-odată ca să privească ferestrele cârciumii. Reuși prima parte a mișcării, se clătină, își încordă spatele și se pomeni în apă agățat cu o mână de scândură.

Nu țipase. Nici măcar nu bombănise. Se auzise doar un clipocit care se stingea deja, deoarece omul abia dacă se agita. Cu fruntea încrețită, ca și cum ar fi fost obligat să gândească, se căznea să urce pe scândură. Nu reușea, dar se încăpățâna, cu privirea fixă și răsuflând greu.

Pe chei, doi îndrăgostiți, lipiți de zidul de piatră, ascultau nemișcați, ținându-și răsuflarea. O mașină claxonă în Charenton.

Și, brusc, răsună un răcnet, o tânguire

neașteptată, sfredelind liniștea adâncă.

Era bătrânul care, în apă, țipa de spaimă. Nu mai făcea mișcări raționale. Se zbătea ca un apucat, agitându-și picioarele și stârnind clocotul apei.

În jur se iscară deodată și alte zgomote. Cineva se mișcă pe un șlep. În altă parte, o voce de femeie adormită zicea:

— Te duci să vezi?

Sus, pe chei, ușile celor două cârciumi se deschideau. Lângă zidul de piatră, îndrăgostiții se dezlipiră unul de celălalt și bărbatul șopti:

— Du-te repede acasă!

Făcu câțiva pași, ezitând, și zise cu glas tare:

— Unde e?

Ascultă strigătul. Își căuta repere. Se apropiau alte voci și câțiva oameni se aplecau peste parapet.

— Ce s-a întâmplat?

Tânărul răspunse alergând:

— Nu știu încă. Pe-aici… În apă…

Fata rămăsese țintuită locului, fără să îndrăznească să înainteze sau să dea înapoi, cu mâinile împreunate:

— Îl văd! Veniți repede!…

Tânguirea, slăbind, devenea un geamăt înfiorător. Îndrăgostitul zărea mâinile agățate de scândură, capul ieșind din apă, dar nu știa cum să facă și, întors spre treptele cheiului, aștepta, repetând:

— Veniți repede…

Cineva spuse fără să se tulbure:

— E Gassin!

Se apropiau șapte oameni, cinci dintr-o cârciumă și doi din cealaltă.

— Mai înaintează puțin! Tu îl prinzi de un

braț și eu de celălalt…

— Atenție la scândură!

Se îndoia sub greutate. Din tambuchiul șlepului, se vedea ivindu-se o formă albă, un păr blond.

— L-ai apucat?

Bătrânul nu mai striga. Nu-și pierduse cunoștința. Se uita în gol fără să înțeleagă, fără să facă vreun efort să-și ajute salvatorii.

Îl scoaseră din apă încetul cu încetul; era atât de moale, încât trebuiră să-l târască până pe mal.

Forma albă ieși pe pasarelă. Era o tânără în cămașă de noapte lungă, cu picioarele goale, iar razele de lună care o luminau îi conturau corpul gol sub pânza cămășii. Numai ea se mai uita în apa care redevenea netedă, apoi strigă și ea, arătând ceva vag, alburiu, ca o meduză.

Doi dintre cei care se ocupau de marinar întoarseră capul și, când văzură pata lăptoasă în apa neagră, avură aceeași senzație de înfiorare.

— Auziți… Acolo e…

Priviră cu toții, uitând de marinarul care zăcea pe pavajul pe care se scurgeau șiroaie de apă.

— Adu o cange!

Tânăra de la bordul șlepului apucă una și le-o întinse. Nu mai erau aceiași. Nici atmosfera, nici măcar temperatura nopții! Se făcuse brusc mai frig și numai din când în când se simțea o adiere mai călduță.

— Îl prinzi?

Capătul de fier al cângii se plimba prin apă și împingea masa informă, încercând s-o agațe. Un bărbat întins pe burtă de-a lungul scândurii își agita mâna să ajungă la o bucată

de haină.

La bordul șlepurilor, în întuneric, se ghiceau alți oameni care stăteau în picioare și așteptau fără să scoată o vorbă.

— L-am prins!

— Trage încet…

Bătrânul zăcea pe chei și apa se scurgea de pe el ca dintr-un burete, în timp ce era tras la mal un înecat mai gras, mai greu, mai inert. De pe un remorcher aflat foarte departe, o voce întrebă:

— E mort?

Tânăra în cămașă de noapte se uita la cei care întindeau corpul pe chei, la un metru de celălalt. Părea să nu înțeleagă; buzele îi tremurau ca și cum ar fi fost gata să izbucnească în plâns.

— Fir-ar să fie! E Mimile!

— Ducrau!

Acei oameni care stăteau în picioare în jurul celor doi bărbați scoși din apă nu mai știau unde să se uite. Erau cuprinși de neliniște. Voiau să facă ceva și părea să le fie teamă.

— Trebuie imediat…

— Da… Mă duc…

Cineva o luă la fugă spre ecluză. Îl auziră bătând în ușa casei cu amândouă mâinile și strigând:

— Repede! Aparatele! E Émile Ducrau!

Émile Ducrau… Émile Ducrau… Mimile?… Ducrau… Vorbele astea se rosteau de la un șlep la altul și oamenii treceau peste cârme și pasarele, în timp ce patronul cârciumii ridica și lăsa în jos brațele înecatului.

Uitaseră de bătrân. Nici măcar nu observau că, pierdut printre picioarele care îl atingeau ușor, se ridică și aruncă în jur o privire năucă.

Ecluzierul venea în fugă. Un om cobora în grabă scara în fața unui agent.

O fereastră se deschise la etajul al doilea al casei înalte și o femeie se aplecă afară, îmbrăcată în roz, în lumina trandafirie a unui abajur de mătase.

— E mort? întrebau oamenii în șoaptă.

Nu se știa. Nu se putea ști. Ecluzierul își instală pompa de respirație și se auzi zgomotul regulat al mașinăriei.

În mijlocul zăpăcelii generale, se auzeau cuvinte bâiguite, ordine date cu glas scăzut, pietrișul strivit de pașii oamenilor, în timp ce marinarul se ridică în mâini, se clătină și se lovi de un vecin, care îl ajutase să se ridice.

Totul părea moleșit și vag, înăbușit, deformat ca o scenă submarină.

Bătrânul, care abia se ținea pe picioare, se uita la al doilea corp ca într-un vis și gâfâia, tot beat, cu răsuflarea mai încărcată de alcool ca niciodată.

— M-a agățat. De sub scândură!

Stând în picioare și, mai ales, vorbind, bătrânul arăta la fel de ciudat ca un strigoi. Se uita la corpul de pe chei, la pompa de respirație și la apă, îndeosebi la cea de lângă pasarelă.

— Nu voia să-mi dea drumul, afurisitul!

Ceilalți îl ascultau fără să creadă. Tânăra în cămașă albă vru să-i pună un fular la gât, dar el o respinse, rămânând proțăpit în același loc, gânditor, suspicios, ca și cum s-ar fi lovit de o problemă supraumană.

— A venit de la fund, mormăi el pentru sine. Ceva care m-a prins de picioare. Am lovit cu călcâiele, dar, cu cât loveam mai tare, cu atât mai tare mă prindea.

O femeie de pe un șlep aduse o sticlă de

rachiu și îi întinse un pahar bătrânului, care vărsă mai mult de jumătate, pentru că nu-și lua ochii de la corpul din fața lui și era încă adâncit în gânduri.

— Ce s-a întâmplat exact? întrebă agentul de poliție.

Dar bătrânul se mărgini să dea din umeri, continuându-și monologul obsedant, mai șoptit, în barba zbârlită.

În afara celor care manevrau pompa, oamenii, adunați în grupuri, stăteau nehotărâți pe chei. Era așteptat medicul.

— Du-te la culcare, îi spuse un bărbat soției sale.

— Vii pe urmă să-mi spui?…

Nimeni nu băgase de seamă că bătrânul șterpelise sticla de rachiu pusă pe un bloc de piatră și acum se așezase singur, cu spatele sprijinit de zidul cheiului, bând direct din sticlă și gândindu-se atât de intens, încât avea trăsăturile crispate.

Din locul unde se afla putea să-l vadă pe înecat, și lui i se adresau mormăielile. Pentru că îi făcea reproșuri. Îl ocăra. Îl acuza de mașinațiuni tenebroase și, uneori, chiar îi ura să nu-și mai revină.

Tânăra în cămașă de noapte încercă să-i ia sticla, dar bătrânul se răsti la ea:

— Tu du-te la culcare!

Și o dădu la o parte, pentru că din cauza ei nu putea să-l mai vadă pe celălalt. Niciunul dintre ei nu era mai înalt decât celălalt, dar al doilea era mai lat în spate, mai masiv, cu un gât gros și capul pătrat, cu păr des.

Se auzi zgomotul unui automobil. Toți urmăriră cu privirea siluetele care, acolo sus, ieșeau din mașină și coborau scara. Erau agenți de poliție și un medic. Agenții, fără

măcar să știe ce se întâmplase, îi îndepărtară pe curioși. Medicul își puse trusa pe un bloc de beton.

Un inspector în civil care tocmai vorbise cu oamenii se întoarse spre bătrânul arătat de ei. Dar era prea târziu să-i mai pună întrebări. Băuse jumătate din sticla cu rachiu și îi privea pe toți bănuitor.

— E tatăl dumitale? o întrebă inspectorul pe tânăra în cămașă de noapte.

Ea nu păru să înțeleagă. Se petreceau prea multe lucruri în același timp. Patronul cârciumii se apropie și spuse:

— Gassin era deja beat criță. Trebuie să fi alunecat de pe pasarelă.

— Și ăsta?

Doctorul îl dezbrăca pe celălalt.

— Émile Ducrau, cel cu remorcherele și carierele. Locuiește acolo.

Arătă spre casa înaltă, cu obloanele de la etajul întâi prin care se strecurau raze de lumină și ferestrele cu lumină trandafirie de la etajul al doilea.

— La etajul doi?

Oamenii ezitau să răspundă.

— La unu, spuse cineva.

Altul adăugă misterios:

— Și la doi! În fine, e cineva la doi.

— Adică o altă familie!

Sus, cineva închise fereastra camerei trandafirii și trase storul.

— I-a anunțat cineva familia?

— Nu. Așteptam să vedem…

— Du-te să-ți pui ciorapii, îi spuse un marinar soției sale. Și adu-mi șapca.

Astfel, din când în când, o siluetă trecea de la o ambarcațiune la alta. Prin tambuchiuri și hublouri se zăreau lămpi cu gaz, uneori

paturi răvășite, fotografii pe pereții din pin gălbui.

Pe chei, medicul îi spuse în șoaptă inspectorului:

— Ar trebui să-l anunțați pe comisar. Omul ăsta a fost înjunghiat înainte să fie aruncat în apă.

— A murit?

S-ar fi zis că înecatul aștepta înadins vorbele astea ca să deschidă ochii, oftând în același timp și lăsând să i se scurgă apă din gură. Vedea totul invers, pentru că era culcat pe pământ și orizontul lui era cerul spuzit de stele. Pentru el, oamenii se înălțau enormi, la infinit. Picioarele erau ca niște coloane interminabile. Nu spunea nimic. Poate că nu reușea încă să gândească. Privea lent, încruntat, apoi, treptat, ochii lui își pierdură puțin din fixitate.

Probabil că toți îi auziră oftatul, pentru că se apropiară în același timp, și agenții, brusc, conferiră scenei caracterul oficial firesc, adică formară un gard viu și împinseră înapoi mulțimea, lăsându-i în interiorul cercului format de ei doar pe cei a căror prezență era necesară.

Omul culcat văzu astfel spațiul din jurul lui golindu-se și apărând uniforme și chipiuri cu ceaprazuri de argint. Din gură i se scurgea în continuare o apă cenușie, care i se prelingea de pe bărbie pe piept, în timp ce brațele îi erau mișcate fără încetare. Urmărea curios și mișcarea propriilor brațe și se încruntă când cineva din ultimul rând murmură:

— A murit?

Bătrânul Gassin se ridică, fără să lase sticla; făcu trei pași șovăielnici, se proțăpi între picioarele înecatului și se răsti la el,

morfolind atât de rău cuvintele, încât nu se înțelese nici măcar o silabă.

Dar Ducrau îl vedea. Nu-și mai lua ochii de la el. Se gândea. Probabil că se căznea să-și amintească.

— Du-te mai încolo! bombăni medicul, împingându-l pe Gassin atât de brusc, încât bețivul căzu, sparse sticla și rămase locului gemând, tunând și fulgerând, încercând să-și alunge fiica aplecată spre el.

Pe chei opri încă o mașină și un nou grup se formă în jurul comisarului de cartier.

— Îi putem pune întrebări?

— Puteți să încercați.

— Credeți c-o să scape?

Îi răspunse chiar Émile Ducrau, cu un zâmbet. Era un zâmbet ciudat, încă vag, asemenea unei grimase, dar simțeai foarte clar că avea legătură cu întrebarea pusă de comisar.

Acesta, stânjenit oarecum, salută scoțându-și pălăria.

— Mă bucur să văd că vă simțiți mai bine.

Era jenant să-i vorbești de sus unui om a cărui față era îndreptată spre cer și căruia salvatorii îi acordau în continuare îngrijiri.

— Ați fost atacat? Erați departe de-aici? Știți locul unde ați fost lovit și apoi aruncat în apă?

Apa i se scurgea și acum sacadat din gură. Émile Ducrau nu se grăbea să răspundă, nici măcar să încerce să vorbească. Întoarse puțin capul, pentru că tânăra în cămașă de noapte albă trecea prin câmpul lui vizual, și o urmări cu privirea până la pasarelă.

Se ducea, ajutată de o vecină, să-i facă o cafea tatălui ei, care se agita furios când i se spunea să meargă la culcare.

— Vă amintiți ce s-a întâmplat?

Văzând că omul nu răspunde, comisarul îl trase pe doctor deoparte.

— Credeți că înțelege ce-i spun?

— Așa s-ar zice.

— Totuși…

Stăteau cu spatele la înecat și rămaseră stupefiați când îi auziră glasul:

— … mă lăsați…

Toată lumea se uită la el. Părea nerăbdător. Făcea eforturi ca să vorbească. Mișcă greu brațul și adăugă:

— Vreau să merg acasă…

Mâna încerca să arate casa cu șase etaje, exact în spatele lui. Comisarul nu știa ce să facă.

— Îmi cer scuze că insist, dar e de datoria mea. V-ați văzut agresorii? I-ați recunoscut? Poate că încă nu sunt departe.

Privirile li se întâlniră. Cea a lui Ducrau era fermă. Totuși, omul nu răspunse.

— O să fie o anchetă și Parchetul o să mă întrebe mai mult ca sigur dacă…

Urmă ceva neașteptat. Acel corp masiv, care părea atât de moale pe pavajul deschis la culoare al cheiului de descărcare, se însufleți un moment și dădu la o parte tot ce îl stânjenea.

— Acasă! repetă Ducrau, furios.

Și simțeai că, dacă ar fi continuat să i se opună, s-ar fi enervat, că ar fi redobândit destulă putere, poate, ca să se ridice în picioare și să intre în ei.

— Ai grijă, îl avertiză medicul. Rana poate să sângereze!

Dar puțin îi păsa acelui om cu gât de rumegătoare, care, brusc, se săturase să zacă pe jos în mijlocul curioșilor!

— Să fie dus acasă, spuse comisarul oftând resemnat.

Fusese adusă targa de la ecluza nr. 1. Ducrau nu vru nicio targă. Bombănea. Îl apucară de brațe, de picioare, de umeri. În timp ce-l transportau astfel, Ducrau se uita la oameni cu furie și ei se dădeau în lături din calea lui, pentru că le era teamă.

Traversară strada. Comisarul îi opri.

— O clipă! Trebuie mai întâi să-i anunț soția.

Sună, în timp ce oamenii care îl duceau pe înecat așteptau sub felinarul verde care marca stația tramvaielor și autobuzelor.

În acest timp, câțiva marinari se căzneau din greu să treacă pasarela șlepului *Lâna de Aur* cu bătrânul Gassin, beat mort, care se mai și rănise la mână într-un ciob de sticlă.

Capitolul 2

Două zile mai târziu, comisarul Maigret coborî din tramvaiul 13 în fața celor două cârciumi la ora zece dimineața. În picioare, la marginea trotuarului, cu soarele drept în ochi, cu zgomotul în urechi, rămase așa un moment, încruntat, în timp ce camioane albite de ciment treceau între el și canal.

Nu asistase la descinderea Parchetului, iar locul și cazul îi erau cunoscute doar teoretic.

Pe micul plan desenat pentru el, totul era foarte simplu: canalul în dreapta, cu ecluza și ambarcațiunea lui Gassin trasă la cheiul de descărcare; în stânga, cele două cârciumi, casa înaltă și, la capăt de tot, mica sală de bal.

Poate chiar așa era totul, fără perspectivă, fără fundal, fără viață! De exemplu, numai în rada din amonte de ecluză erau cincizeci de ambarcațiuni, trase la chei, strânse unele în altele sau, în sfârșit, deplasându-se lent în bătaia soarelui. Iar pe stradă era un du-te-vino fără sfârșit, mai ales de camioane, care făceau un adevărat vacarm.

Totuși, sufletul peisajului era în altă parte, în orice caz, inima lui, ale cărei bătăi impuneau chiar ritmul aerului. Pe malul apei se afla un aparat înalt, de formă neregulată, un turn metalic care noaptea era probabil doar o pată cenușie, dar ziua făcea zgomot din toate tablele, din toate lonjeroanele, din fiecare scripete, în timp ce concasa piatra, lăsând-o să se rostogolească în site și să ajungă, mai departe, tot cu un zgomot de nedescris, în grămezi fumegânde de praf.

În partea de sus a mașinii se vedea o placă de email albastru pe care era scris:

Întreprinderile Émile Ducrau.

Pe câteva sfori întinse pe șlepuri se uscau rufe și o tânără blondă arunca apă pe puntea vasului *Lâna de Aur*.

Trecu iar un tramvai 13, apoi încă unul, iar Maigret, asaltat de aerul călduț, cu pielea jilavă, pe care simțea o senzație voluptoasă, așa cum se întâmplă doar când se arată dintâi soarele de aprilie, se îndreptă fără tragere de inimă spre casa înaltă. N-o văzu pe portăreasă prin geamurile lojii. Pe scară se întindea un covor uzat, roșu-închis, treptele erau lustruite, iar pereții imitau marmura. Palierul, care mirosea a praf, mediocritate și decență, avea două uși întunecate, cu pata strălucitoare a clanței de aramă bine lustruită. O rază de soare traversa o curte în diagonală și, strecurându-se printr-o lucarnă, aurea casa scării.

Maigret sună de două-trei ori. La a doua încercare auzi un zgomot în interior, dar trecură cinci minute până să se deschidă ușa.

— Îl caut pe domnul Ducrau!

— Da, intrați.

Servitoarea era roșie la față, părea agitată și Maigret zâmbi privind-o, fără să știe foarte bine de ce. Era o tânără durdulie și atrăgătoare, mai ales când o vedeai din spate, pentru că fața grosolană, cu trăsături aspre și neregulate, te dezamăgea după aceea.

— Cine îl caută?

— De la Poliția Judiciară.

Servitoarea făcu doi pași spre ușă și trebui să se aplece să-și tragă ciorapul, apoi mai făcu doi pași și, crezându-se ascunsă de ușă, își prinse jartiera și își trase în jos combinezonul, în timp ce Maigret zâmbea cu toată gura. Alături se auziră șușoteli. Tânăra

reveni.

— Vă rog să intrați.

Maigret se arăta zâmbitor nu numai din pricina soarelui. Surâsul îi țâșnea pe buze, înflorea și rămânea acolo. Din anticameră, aproape de la ștergătorul de picioare, intuise ce se petrecea, iar acum era sigur pe când rostea:

— Domnul Ducrau?

Ochii îi râdeau, gura schița o strâmbătură involuntară și, din acel moment, cei doi oameni considerară adevărul aproape mărturisit. Ducrau se uită la servitoare, apoi la vizitator, apoi la fotoliul lui acoperit cu catifea roșie. Pe urmă își aranjă părul des, deși nu era nevoie, și zâmbi și el – un zâmbet de om măgulit, puțin jenat, mulțumit totuși.

Soarele bătea direct în cele trei ferestre și, fiindcă una dintre ele era larg deschisă, zgomotele străzii și vacarmul concasorului se auzeau atât de puternic, încât Maigret, când vru să vorbească, abia dacă își auzi vocea.

Émile Ducrau se așezase la loc în fotoliu, oftând de plăcere, dar îți dădeai seama că nu-și revenise încă pe deplin. De la scena cu servitoarea, rămăsese cu o abureală pe frunte și un ritm accelerat al respirației. Totuși, Parchetul descoperise din ajun, cu stupefacție, într-un fotoliu un om pe care se aștepta să-l găsească zăcând în pat.

Era în papuci, cu o cămașă de noapte cu guler brodat cu fir roșu pe sub haina veche, și fiecare detaliu al salonului vădea aceeași delăsare mediocră: mobile banale, vechi de treizeci-patruzeci de ani, rame negre și aurite cu fotografii de remorchere, birou cu cilindru așezat într-un colț.

— Dumneavoastră vă ocupați de anchetă?

Zâmbetul dispărea treptat. Ducrau redevenea un om serios, cu privire poruncitoare, cu voce deja agresivă.

— Presupun că aveți deja o idee despre povestea asta. Nu? Cu atât mai bine, dar mă miră din partea unui polițist!

Nu avea intenția să fie dezagreabil. Asta era atitudinea lui obișnuită. Uneori schița o grimasă, probabil pentru că îl durea rana de la spate.

— Beți ceva? Mathilde! Mathilde! Mathilde, fir-ar să fie!

Tânăra își făcu în sfârșit apariția cu mâinile pline de săpun.

— Servește-ne cu vin alb. De-ăla bun!

Umplea fotoliul cu corpul lui masiv, iar faptul că stătea cu picioarele pe o pernă tapisată lăsa impresia că avea picioarele mai scurte.

— Ce vi s-a spus?

Avea obiceiul ca, în timp ce vorbea, să arunce ocheade pe fereastră în direcția ecluzei.

— Bravo vouă! bombăni el brusc. Uite cum lasă să le-o ia înainte un Poliet et Chausson!

Maigret văzu un șlep încărcat, cu bordul vopsit în galben, care pătrundea încet în sas. În spatele lui, alt șlep, marcat cu un triunghi albastru, era de-a curmezișul canalului și trei-patru oameni gesticulau, insultându-se probabil între ei.

— Toate ambarcațiunile cu triunghi albastru sunt ale mele, explică Ducrau, arătându-i un scaun servitoarei care revenea în salon.

Apoi îi zise:

— Pune acolo sticla și paharele. Aici ne

comportăm simplu, domnule comisar! Ce spuneam? A, da! Sunt curios să aflu cum e istorisită toată povestea.

Omenia lui avea un fond de răutate și, cu cât se uita mai mult la comisar, cu atât răutatea asta se accentua, poate pentru că Maigret, fizic, era la fel de solid și puternic ca el, dar mai înalt și fiindcă avea un calm care, în acel apartament, lăsa impresia unui bolovan imposibil de deplasat.

— Am primit dosarul în dimineața asta, spuse el.

— L-ați citit?

Ușa de la intrare se deschise, cineva traversă anticamera și se ivi în salon. Era o femeie la vreo cincizeci de ani, slabă, tristă, care avea în mână o plasă cu cumpărături.

— Pardon. Nu știam… se scuză ea.

Maigret se ridicase deja.

— Doamna Ducrau, presupun. Îmi pare bine să vă cunosc.

Ea salută cu stângăcie și se retrase, mergând de-a-ndărătelea. O auziră vorbind cu servitoarea și Maigret zâmbi din nou, pentru că își imagina și mai bine decât adineauri detaliile scenei de dimineață.

— Soția mea nu s-a putut obișnui niciodată să nu se mai ocupe de treburile casei, mormăi Ducrau. Ar putea să aibă zece servitori dacă ar vrea, dar nici nu se gândește să nu facă ea piața!

— Mi se pare că ai fost la început patron de remorcher?

— Am început cum încep toți: la cazanul cu aburi! „Motorul” avea un nume frumos, *Vulturul*. A devenit al meu când m-am însurat cu fata patronului, pe care tocmai ați văzut-o. Azi am douăzeci și patru. Chiar acum am în

radă două, care vor urca azi până la Dizy, și am fost anunțat că altele cinci coboară. Toți piloții din cele două cârciumi de colo lucrează pentru mine. Am cumpărat deja optsprezece șlepuri, ambarcațiuni de marfă, două drage…

Miji ochii și ajunse să nu mai vadă decât ochii lui Maigret.

— Asta voiați să știți?

Apoi, întorcând capul spre ușă:

— Liniște acolo! răcni el către cele două femei care nu se vedeau, dar cărora li se auzea murmurul discuției. Noroc! Vi s-a spus probabil că ofer douăzeci de mii de franci poliției dacă-l descoperă pe cel care m-a atacat și, presupun, pentru asta mi-au trimis un om serios. La ce vă uitați?

— La nimic, la canal, la ecluză, la ambarcațiuni…

Peisajul acela luminos din cadrul ferestrei clocotea de viață. Văzute de sus, șlepurile păreau mai greoaie, parcă împotmolite într-o apă prea densă. În picioare, într-o bărcuță, un marinar dădea cu gudron coca cenușie a vasului său care ieșea doi metri din apă. Erau acolo câini și găini într-un coteț cu plasă metalică, iar o tânără blondă lustruia părțile din aramă ale punții. Oamenii intrau și ieșeau pe porțile ecluzei, iar ambarcațiunile care ieșeau în aval păreau să ezite înainte să se lase să alunece pe firul Senei.

— Pe scurt, toate astea sunt, ca să zic așa, ale dumitale?

— Toate ar fi exagerat. Dar toți cei pe care îi vedeți depind puțin de mine, mai ales de când am cumpărat carierele de cretă, acolo sus, în Champagne.

Mobila din apartament semăna cu

mobilierul înghesuit în „sala de reduceri” pentru lichidare, sâmbăta, atunci când oamenii puțin avuți vin să caute o masă sau o chiuvetă de ocazie.

Dinspre bucătărie venea un miros de ceapă rumenită și, în același timp, se auzea sfârâitul untului în tigaie.

— O întrebare, dacă-mi dai voie. În raport scrie că nu-ți amintești ce s-a întâmplat înainte de momentul în care ai fost scos din apă.

Ducrau, privindu-l pătrunzător, reteză capătul unui trabuc.

— Care e ultimul lucru pe care ți-l amintești? De exemplu, poți să-mi spui ce-ai făcut cu o seară înainte?

— Fiica mea a cinat aici împreună cu soțul ei. El e căpitan de infanterie la Versailles. Vin în fiecare miercuri.

— Ai și un băiat?

— Da. E la școala de arhiviști, dar îl vedem rar pe acasă, pentru că i-am dat o cameră la cinci.

— Prin urmare, nu l-ai văzut în seara aceea?

Ducrau nu se grăbea să răspundă. Nu-și lua ochii de la Maigret și, în timp ce trăgea alene din țigara de foi, cântărea fiecare întrebare ce i se punea și fiecare cuvânt pe care îl rostea.

— Domnule comisar, o să vă spun un lucru important și vă sfătuiesc să-l rețineți, dacă vreți să ne înțelegem. Nimeni n-a încercat vreodată să fie mai șmecher decât Mimile! Mimile sunt eu. Așa mi se spunea când aveam doar primul remorcher și încă mai trăiesc manevranți de ecluză în Haute-Marne care nu mă cunosc decât după numele ăsta. Înțelegeți? Nu sunt mai prost decât

dumneavoastră. În povestea asta, eu plătesc! Eu am fost atacat! Eu v-am chemat!

Maigret nici nu clipi, dar, pentru prima dată după mult timp, jubila în fața unui personaj cu care merita într-adevăr să faci cunoștință.

— Beți-vă paharul! Luați un trabuc. Puneți-vă câteva în buzunar. Insist! Faceți-vă meseria, dar fără șmecherii! Ieri, când m-au vizitat cei de la Parchet, a venit un judecător de instrucție țâfnos, care s-a plimbat pe-aici cu mănușile lui crem ca și cum i-ar fi fost teamă să nu se murdărească. Ei bine, i-am spus să-și scoată pălăria și să nu mai fumeze, în timp ce eu îi suflam fumul în nas. V-ați prins? Acum vă ascult.

— Să te întreb ceva. Îți menții plângerea? Da? Și ții cu adevărat să descopăr vinovatul?

Pe buzele lui Ducrau apăru umbra unui zâmbet. În loc să răspundă, întrebă:

— Și altceva?

— Asta e tot! Mai e încă timp.

— Altceva n-aveți să-mi spuneți?

— Nu!

Maigret se ridică și rămase în picioare, cu pupilele contractate de soare, în fața ferestrei deschise.

— Mathilde! Mathilde! strigă Ducrau. Întâi, încearcă să vii imediat ce te chem. Pe urmă, îți pui un șorț curat. Acum, adu-mi o sticlă de șampanie. Una dintre cele opt sticle din capăt, în stânga.

— Nu beau șampanie, spuse Maigret după ieșirea servitoarei.

— De-asta o să beți. E naturală sută la sută, din 1897. Mi-a trimis-o patronul celei mai mari firme din Reims.

Se îmbunase. Ba chiar avea în el un strop

de emoție, dar abia dacă o puteai sesiza.

— La ce vă uitați?

— La șlepul lui Gassin.

— Să știți că Gassin e un vechi camarad, singurul care mă mai tutuiește! Am făcut primele călătorii împreună. I-am încredințat unul dintre vasele mele, cu care face mai ales Belgia.

— Are o fată drăguță.

Era mai curând o impresie, pentru că, de la depărtare, Maigret vedea numai o siluetă. Totuși, aceasta îi dădea certitudinea că tânăra era frumoasă. O siluetă totuși simplă! O rochie neagră și un șorț alb, picioare goale în saboți.

Ducrau nu răspunse și, după câteva clipe de tăcere, rosti, parcă la capătul răbdării:

— Continuați! Cucoana de sus, slujnicuța și restul! Vă aștept…

Ușa de la bucătărie se întredeschise. Doamna Ducrau tuși din prag, apoi își luă inima în dinți și întrebă:

— Să aducă și gheață?

Iar el, furios:

— Și șampania s-o aducă taman de la Reims!

Femeia dispăru, fără să răspundă. Iar ușa rămase întredeschisă, în timp ce Ducrau continua:

— Prin urmare, am instalat la etajul doi, exact deasupra încăperii ăsteia, o persoană pe nume Rose, care era animatoare la *Maxim*.

Nu vorbea mai încet, dimpotrivă. Soției nu-i scăpa probabil nimic din tot ce spunea. Se auzi clinchetul unor pahare în bucătărie. Servitoarea intră cu un șorț nou și o tavă.

— Dacă vreți alte detalii, îi dau două mii de franci pe lună și rochiile, dar și le face

aproape toate chiar ea. Bine! Pune tot aici și șterge-o! Vreți să deschideți sticla, domnule comisar?

Acum, Maigret se obișnuise. Nu mai auzea vacarmul concasorului, nici rumoarea străzii, care se confunda cu bâzâitul celor două muște mari din încăpere.

— Vorbeam despre alaltăieri. Fata mea și prostănacul ei de bărbat au cinat aici și, ca întotdeauna, am plecat după desert! Nu-mi plac oamenii agasanți și ginerele meu e un tip enervant. Noroc!

Plesni din limbă și oftă.

— Asta e tot. Să fi fost ora zece. Mergeam pe trotuar. Băusem un păhărel la Catherine, care ține balul din apropiere. Apoi mi-am văzut de drum și am ajuns în colțul străduței, acolo unde e un felinar. Prefer să beau o bere cu fetele decât cu ginerele meu.

— Când ai ieșit din această casă n-ai observat că erai urmărit?

— N-am observat nimic.

— În ce parte te-ai îndreptat?

— Habar n-am.

Clar. Vocea devenise din nou agresivă. Ducrau înghiți prea multă șampanie, se înecă, tuși și scuipă pe covorul decolorat.

În raportul medicului scria că rana din spate era superficială și că armatorul petrecuse trei-patru minute în apă, ieșind la suprafață poate o dată sau de două ori.

— Firește, nu bănuiești pe nimeni?

— Bănuiesc pe toată lumea!

Avea o fizionomie ciudată, un cap mare, cărnos, cu trăsături groase, și totuși intuiai că era tare, de o soliditate excepțională. Privirea, când trăgea cu ochiul la reacțiile lui Maigret, amintea de cea a țăranilor bătrâni care se

târguiesc la piață, dar, în secunda următoare, ochii albaștri dezvăluiau o naivitate surprinzătoare.

Când amenința, striga, ocăra, sfida, și te întrebai dacă nu cumva făcea toate astea ca să se distreze.

— Asta țineam să vă spun! Pentru că eu am dreptul să bănuiesc pe toată lumea: pe nevastă-mea, pe fiu-meu, pe fiică-mea, pe bărbatul ei, pe Rose, pe servitoare, pe Gassin…

— … pe fiica lui…

— Și pe Aline, dacă vreți!

Se simțea totuși o nuanță.

— Și voi adăuga ceva. Pe toți oamenii ăștia, care îmi aparțin, vă dau dreptul să-i tocați la cap cât vreți. Știu cum face poliția. Știu că o să-și bage nasul până și în lada de gunoi. Am putea să începem imediat. Jeanne! Jeanne!

Soția lui își făcu apariția, mirată, temătoare.

— Intră, fir-ar să fie! Nu e nevoie să te prezinți în fața oamenilor de parcă ai fi servitoare. Ia un pahar! Fă așa cum zic eu! Ciocnește cu domnul comisar. Auzi, ghicești ce vrea să știe domnul comisar?

Femeia era palidă și lipsită de strălucire, îmbrăcată prost, coafată prost, îmbătrânită într-o delăsare, așa cum arăta și mobila din salon. Soarele îi rănea ochii și, după douăzeci și cinci de ani de căsnicie, tresărea încă la glasul răstit al soțului ei.

— Ar vrea să știe despre ce-am vorbit în timpul cinei cu Berthe și cu bărbatul ei.

Ea încercă să zâmbească. Mâna în care ținea cupa de șampanie tremura, iar Maigret privea degetele zbârcite de treburile casei.

— Răspunde. Bea întâi!

— Am vorbit despre tot felul de lucruri.

— Nu-i adevărat.

— Scuzați-mă, domnule comisar. Chiar nu văd ce vrea să spună soțul meu.

— Ba da, ba da! Hai, o să te ajut…

Femeia stătea dreaptă lângă fotoliul roșu în care Ducrau se tolănea de parcă ar fi vrut să facă corp comun cu el.

— Berthe a început. Adu-ți aminte. A spus…

— Émile!

— Niciun Émile! A spus că se temea să aibă un copil și că, în acest caz, Decharme n-ar putea să rămână în armată, deoarece câștigă prea puțin ca să poată plăti o dădacă și tot ce trebuie. L-am sfătuit să vândă arahide. E-adevărat?

Cu un zâmbet jenat, ea încercă să-l scuze.

— Ar trebui să te odihnești.

— El ce-a propus, nătângul? Răspunde! Ce-a propus? Să se facă imediat partajul unei părți a averii, din moment ce tot va trebui făcut într-o zi! Cu partea lui, domnul s-ar instala în Provence, unde climatul ar fi, se pare, excelent pentru progenitura lui. Iar noi am putea să ne ducem să-l vizităm în vacanță.

Nu se înfierbânta. Nu era o mânie trecătoare. Dimpotrivă! Rostea cuvintele lent, cu duritate, unul după altul.

— Și ce-a adăugat în momentul în care-mi puneam pălăria? Vreau să spui cu gura ta.

— Nu mai știu.

Femeia era gata să plângă. Puse jos paharul ca să nu-l verse.

— Zi!

— A spus că tu cheltuiești destui bani altfel…

— N-a spus „altfel”.

— Cu…

— Așa…

— Cu femeile.

— Și?

— Cu aia de sus.

— Ați auzit, domnule comisar? Mai vreți să aflați ceva de la ea? Vă întreb asta fiindcă o să-nceapă să plângă și nu e deloc hazliu. Poți să pleci!

Oftă iar – un oftat lung, care nu putea să iasă decât din pieptul lui masiv.

— Ați văzut deja o mostră! Dacă vă amuză, n-aveți decât să continuați singur. Mâine voi fi pe picioare, orice ar zice medicul. O să mă vedeți ca în fiecare dimineață, de la ora șase, pe șantiere. Încă un pahar? Ați uitat să luați câteva țigări de foi. Gassin mi-a trecut iar cinci sute pe furiș cu ambarcațiunea lui. Vedeți că nu vă ascund nimic!

Se ridică greoi, sprijinindu-se pe brațele fotoliului.

— Mulțumesc pentru indicații, spuse Maigret, care căutase formularea cea mai banală.

Ochii lui Ducrau râdeau. La fel și ai comisarului. Se priveau astfel cu aceeași veselie reținută, plină de subînțelesuri, poate de provocare, poate și de o atracție ciudată.

— Chem servitoarea să vă conducă?

— Mulțumesc. Cunosc drumul.

Nu-și strânseră mâna, ca și cum s-ar fi înțeles în această privință. Ducrau rămase lângă fereastra deschisă, o siluetă întunecată pe fundalul luminos. Era probabil mai obosit decât voia să arate, pentru că respira precipitat.

— Baftă! Poate că veți câștiga cei douăzeci

de mii de franci!

Trecând pe lângă ușa bucătăriei, Maigret auzi pe cineva plângând. Ieși pe palier, coborî câteva trepte, se opri în raza de soare, care își schimbase locul, ca să consulte un document pe care îl avea în buzunar. Era raportul medicului, în care, printre altele, scria:

Ipoteza unei tentative de sinucidere trebuie îndepărtată, deoarece unui om îi este cu neputință să se înjunghie cu un cuțit în locul unde se află rana.

Cineva se agită în penumbra lojii: portăreasa, care tocmai se întorsese. Iar pe trotuar îl aștepta o baie de soare, de lumină, de zgomot, de praf colorat și de mișcare. Tramvaiul 13 se opri și plecă imediat. Clopoțelul cârciumii din treaptă sună, în timp ce pietrele se rostogoleau în moara concasorului și un mic remorcher cu triunghi albastru șuiera din toate puterile, furios, în fața porții ecluzei, care îi era închisă în nas.

Capitolul 3

În mijlocul firmei de un albastru intens, un vapor cu aburi era survolat de un stol de pescărușI, iar dedesubt se putea citi: *La întâlnirea Vulturilor. Navigație pe Marna și pe Sena de Sus.*

Era cârciuma din dreapta. Maigret deschise ușa și se așeză într-un colț, în timp ce în jurul lui se făcea liniște. Erau doar cinci oameni la o masă, stând picior peste picior, lăsați pe spate în scaun, cu șapca trasă pe frunte din cauza soarelui. Patru purtau tricouri albastre pe gât și toți aveau pielea ușor arsă, cu crăpături abia vizibile, și părul încărunțit spre ceafă și la tâmple.

Patronul se ridică și se apropie de Maigret.

— Ce beți?

Localul era curat. Pe jos era rumeguș, tejgheaua lucea și domnea o aromă dulce și amară care anunța ora aperitivului.

— … Mda! oftă unul dintre clienți, reaprinzându-și chiștocul de țigară.

Acest „mda” se referea probabil la Maigret, care comandase o bere și îndesa încetișor tutunul în pipă. Exact în fața lui, în grup, un bătrânel cu barbă gălbuie își goli paharul pe nerăsuflate și mormăi ștergându-și mustața:

— Încă unul, Fernand!

Brațul drept, pansat, arăta, în sfârșit, că era bătrânul Gassin. De altfel, ceilalți începeau să-și facă semne complice, arătându-și-l unul altuia pe marinarul care se uita cu atâta ardoare la Maigret, încât își încrețea pielea păroasă a feței.

Băuse deja, se vedea după stângăcia molatică a gesturilor. Mirosise că Maigret era de la poliție și camarazii se amuzau de emoția

lui.

— Frumoasă vreme, Gassin!

Bătrânul devenea deja furios la culme.

— S-ar zice că ai ceva să-i spui, să-i povestești lui domnu'!

Iar unul dintre ei chiar îi adresă lui Maigret o ocheadă care voia să spună: „Nu-i dați atenție! Vedeți doar în ce stare e!".

Poate numai patronul era puțin îngrijorat, dar clienții se amuzau fără reținere, iar în aer plutea un fel de candoare cordială. Pe fereastră se vedeau doar parapetul cheiului, catargul și cârma șlepurilor, precum și acoperișul casei manevrantului ecluzei.

— Când ridici ancora, Gassin?

Iar altul șoptit:

— Hai, zi.

S-ar fi putut crede că sfatul avea să fie urmat. Bătrânul se ridică și, cu o falsă dezinvoltură de bețiv, păși spre tejghea.

— Încă unul, Fernand!

Se uita în continuare la Maigret și privirea lui era ceva foarte complex, deoarece conținea obrăznicie, desigur, dar și un fel de deznădejde reținută.

Comisarul lovi în masă cu o monedă ca să-l cheme pe patron.

— Cât?

Și Fernand, aplecat peste masă, după ce spuse o cifră, adăugă, dar mai încet:

— Nu-l stârniți. De două zile umblă numai beat.

Deși cuvintele fuseseră rostite în șoaptă, bătrânul bombăni de unde se afla:

— Ce zici?

Maigret se ridicase. Nu căuta ceartă. Avea un aer cât se poate de cumsecade și se îndreptă spre ușă. După ce traversă strada,

întoarse capul și îl văzu pe Gassin, care se apropiase de fereastră, cu paharul în mână, urmărindu-l cu privirea.

Aerul, mai cald, era de un auriu întunecat. Un vagabond dormea întins cât era de lung pe pietrele cheiului, cu capul acoperit de un ziar.

Treceau automobile, camioane, tramvaie, dar Maigret înțelesese acum că asta nu avea nicio importanță. Ceea ce trecea pe stradă în acest fel era străin peisajului. Parisul trecea pe acolo ca să ajungă pe malurile Marnei, dar era numai un duduit de motoare și, de fapt, ceea ce conta erau ecluza, șuieratul remorcherelor, concasorul de pietre, șlepurile și macaralele, cele două cârciumi unde trăgeau piloții și, mai ales, casa înaltă unde, în cadrul unei ferestre, putea fi văzut fotoliul roșu al lui Ducrau.

În aer liber, oamenii erau la ei acasă. Muncitorii de la o macara luau o gustare, stând pe o grămadă de nisip. Soția unui marinar pregătea masa pe puntea ambarcațiunii, iar vecina spăla rufe.

Fără să se grăbească, comisarul coborî treptele de piatră și regăsi ritmul lent și intens pe care îl cunoscuse cu ocazia unei crime săvârșite în regiunea Haute-Marne. Chiar și acel miros aparte de canal îl făcea să revadă cu ochii minții imagini de șlepuri ce alunecau fără să încrețească apa.

Se afla foarte aproape de șlepul *Lâna de Aur,* a cărui lemnărie fusese dată cu rășină roșcată.

Puntea, spălată de curând, se usca pe bucăți, iar tânăra nu se mai vedea nicăieri.

Maigret făcu doi pași pe pasarelă, întoarse capul și îl zări pe bătrân cu coatele sprijinite

de parapet. Păși mai departe și, după ce ajunse la bord, strigă:

— E cineva aici?

De pe un șlep vecin, femeia care spăla rufe se uita la el, în timp ce Maigret se apropia de ușa dublă, împodobită cu geamuri albastre și roșii.

— E cineva?

La capătul de jos al unei scări cu câteva trepte puteai ghici o încăpere curată, unde domnea ordinea; ba chiar zăreai un colț de masă.

Maigret coborî și, când ajunse pe ultima treaptă, în fața lui apăru tânăra blondă care, așezată pe un scaun cu fund de pai, îi dădea unui copilaș să sugă.

Era ceva atât de neașteptat și de simplu totodată, încât comisarul își scoase cu stângăcie pălăria, își vârî pipa fierbinte în buzunar și făcu un pas înapoi.

— Îmi cer scuze…

Probabil că tinerei îi era teamă. Îl privea ca și cum ar fi vrut să-i ghicească intențiile, dar nu se mișca din loc și gurița copilului era mai departe lipită de sânul ei.

— Nu știam. Eu mă ocup de anchetă și mi-am permis să vin să-ți cer câteva informații.

Privind-o, Maigret se simțea cuprins de o vagă stânjeneală. Se năștea un presentiment pe care nu reușea să-l deslușească.

În jurul lui, încăperea era mare, toată din pin gălbui lăcuit. Într-un colț se afla un pat acoperit cu un macat, având deasupra un crucifix din abanos. Mijlocul cabinei servea ca sufragerie și masa era pregătită pentru două persoane.

— Luați loc, spuse tânăra.

Și vocea era neașteptată, chiar dacă, de la

fereastra lui Ducrau, Maigret avusese deja un sentiment ciudat văzând-o pe Aline, care, de departe, avea ceva diafan.

Dar nu era nici slabă, nici gingașă. Ba chiar, când o vedeai de aproape, constatai că avea un corp sănătos și ferm, plin de viață. Trăsăturile îi erau regulate și tenul bronzat contrasta cu părul blond.

De ce întreaga făptură inspira slăbiciune, te îndemna să o protejezi sau s-o consolezi?

— E copilul dumitale?

Maigret întrebase și el așa, ca să spună ceva, arătând spre bebeluș, al cărui leagăn de lemn strunjit se afla lângă el.

— E finul meu.

Tânăra femeie avea pe buze un zâmbet amabil, în care mai stăruia o urmă de teamă.

— Ești fiica lui Gassin, nu-i așa?

— Da.

Avea o voce de copil, o docilitate de copil cuminte care răspunde la întrebări.

— Îmi pare rău că te deranjez în acest moment. Dar, pentru că erai aici alaltăieri, când s-au derulat evenimentele, aș vrea să știu dacă, în cursul serii, a venit cineva la bord. De exemplu, Émile Ducrau.

— Da.

Maigret nu se aștepta deloc la acest răspuns și se întrebă dacă ea îi înțelesese bine întrebarea.

— Ești sigură că Ducrau a veni aici în seara atentatului?

— Nu i-am deschis ușa.

— A urcat pe punte?

— Da. A strigat. Mă pregăteam de culcare. Maigret întrezărea o a doua cabină, mai mică decât prima, unde se afla o cușetă. În timp ce vorbea, tânăra femeie îndepărta încetișor de

la sân copilul, căruia îi șterse bărbia, apoi se încheie la piept.

— Cât era ceasul?

— Nu știu.

— Era cu mult timp înainte ca tatăl dumitale să cadă în apă?

— Nu știu.

Devenea îngrijorată, fără vreun motiv aparent. Se ridică să așeze copilul în leagăn și, văzând că deschidea gura să țipe, îi puse o tetină roșie.

— Îl cunoști bine pe Ducrau?

— Da.

Ațâță focul în sobă și puse sare într-o cratiță plină cu cartofi. Maigret, care îi urmărea toate gesturile, înțelesese. Poate că nu era nebună, dar exista un văl între ea și lumea exterioară. Totul era molcom, atenuat, gesturile, vocea, zâmbetul ei. Căci zâmbi să se scuze că trecea prin fața vizitatorului.

— Nu știi ce căuta Ducrau?

— Întotdeauna același lucru!

Stânjeneala comisarului sporea. Avea mâinile jilave. Fiecare cuvânt al tinerei putea să aibă consecințe dramatice. La fiecare întrebare, misterul se mai risipea puțin și lui Maigret îi era teamă să mai pună întrebări. Măcar își dădea seama ce spune? N-ar fi răspuns „da” la toate întrebările?

— Te referi la fiul lui Ducrau? murmură el, să vadă cum va răspunde.

— Jean n-a venit.

— Tatăl lui îți face curte?

Ea fixă un moment fața lui Maigret, apoi întoarse capul. Atunci, el vru să sfârșească. Era prea aproape de o posibilă dezvăluire.

— Pentru asta vine aici, nu-i așa? Se ține după dumneata. Încearcă să…

Se opri brusc, pentru că ea plângea și el nu mai știa ce să spună.

— Îmi cer scuze. Nu te mai gândi la asta.

Era atât de aproape de el, încât, fără să vrea, o bătu ușor pe umăr. Atunci, ea reacționă neașteptat. Se trase dintr-odată înapoi, fugi în a doua cabină și închise ușa. Plângea în hohote de partea cealaltă a peretelui despărțitor. Iar bebelușul, care își pierduse tetina, plângea și el. Maigret i-o puse în gură cu stângăcie.

Nu mai avea altceva de făcut decât să plece. Scara era joasă și se lovi cu capul de tavanul tambuchiului. Se aștepta să-l găsească pe bătrânul Gassin pe punte, dar nu-i văzu decât pe vecini, care, așezați la masă lângă cârma lor, se uitară după el cum pleca.

Gassin nu era nici pe chei. Când ajunse pe trotuar, Maigret văzu o mașină oprindu-se în fața casei înalte. Era o mașină oarecare, de capacitate medie. Pe plăcuța de înmatriculare scria Seine-et-Oise și, când o văzu pe femeia care cobora, comisarul înțelese imediat.

Era fiica lui Ducrau. Avea rusticitatea și vigoarea tatălui ei. Soțul, în civil, cu umerii înguști într-un costum închis, încuie portierele și puse cheia în buzunar.

Dar uitaseră ceva. Femeia, ajunsă deja la ușă, se întoarse. Soțul scoase cheia, deschise o portieră și luă un pachet mic, care conținea probabil stafide, ca acelea care se duc bolnavilor.

Soții intrară în sfârșit în casă, certându-se. Un cuplu vulgar și mediocru.

Maigret, oprit sub placa verde a stației de tramvai, uită să-i facă semn celui care trecea. Avea capul plin de gânduri neterminate și simțea un fel de dezechilibru căruia era

nerăbdător să-i pună capăt. Piloții ieșeau din cârciumă, își strângeau mâinile și se despărțeau. Unul dintre ei, un tânăr înalt cu o figură deschisă, porni în direcția lui Maigret și acesta i se adresă când ajunse lângă el.

— Dacă ești amabil, aș vrea să-ți pun o întrebare.

— Să știți că eu n-am fost de față.

— Nu e vorba de asta. Îl cunoști pe Gassin? Al cui e copilul fiicei sale?

Pilotul izbucni în râs.

— Dar nu e copilul ei!

— Ești sigur?

— Într-o zi, a venit cu el bătrânul Gassin. E văduv de cincisprezece ani. Probabil a avut pruncul undeva în nord, de la vreo femeie care ține o cârciumă sau o ecluză.

— Și fiica lui n-a avut niciodată copii?

— Aline? Nu v-ați uitat la ea? Chiar așa, luați-o mai moale. E altfel decât celelalte.

Oamenii treceau foarte aproape de ei. Stăteau amândoi în soare și Maigret simțea fierbințeala acestuia în ceafă.

— Sunt oameni cumsecade. Gassin bea cam mult, dar nu trebuie să credeți că e mereu ca azi. Povestea de alaltăieri l-a zdruncinat. Dimineață credea că o să-l sâcâiți cu întrebările.

Tânărul cel înalt zâmbi din nou, își atinse cu degetele marginea șepcii și plecă. Maigret trebuia să meargă și el la masă. Mișcarea din jurul lui se schimba, concasorul fusese oprit, circulația se rărise și ai fi zis că ecluza însăși funcționa la ralanti.

Evident, urma să revină. Probabil că avea să trăiască pentru câteva zile în acel mic univers, a cărui existență proprie abia începea s-o intuiască.

Oare Gassin se întorsese la bord? Mânca oare în cabina cu pereții de lemn lăcuit, pe scaun, înaintea feței de masă cu floricele roz?

În orice caz, la familia Ducrau probabil că începuse cearta, iar stafidele nu aveau deloc darul să-i readucă unchiașului buna dispoziție.

Maigret intră din nou în cârciumă, fără să știe prea bine de ce. Sala era pustie. Patronul și soția lui, o brunețică destul de drăguță care nu avusese încă timp să-și facă toaleta, mâncau tocană lângă tejghea și vinul roșu lucea în paharele fără picior.

— V-ați și întors? exclamă Fernand, ștergându-se la gură.

Fusese adoptat. Nici măcar nu trebuise să spună cine era.

— Sper că n-ați chinuit-o pe mititică… încă o bere? Irma, adu o bere rece!

Maigret se uită afară, nu spre port, ci spre cârciuma de vizavi.

— Bietul Gassin o să se îmbolnăvească! Adevărul e că nu e deloc plăcut să cazi în apă, noaptea, și să simți deodată că te trage cineva la fund.

— S-a întors la bord?

— Nu. E acolo.

Și patronul arătă spre cealaltă cârciumă, unde, printre patru clienți care mai beau, putea fi văzut Gassin gesticulând, complet beat.

— Merge așa de la unul la altul.

— S-ar zice că plânge.

— Da, plânge. A băut cel puțin cincisprezece aperitive de azi-dimineață, fără a mai pune la socoteală păhărelele de rom.

Patroana aduse berea rece ca gheața, pe care Maigret o bău cu înghițituri mici.

— Fiica lui nu are aventuri?

— Aline? Nici vorbă!

Și Fernand spuse asta ca și cum ideea că Aline ar fi putut avea o aventură ar fi fost lucrul cel mai straniu din lume. Totuși, Maigret văzuse că alăpta un bebeluș, al ei sau altul, și că era o mămică tânără care, speriată de gestul lui patern, se închisese în cabina din fund!

Era tulburat, gândindu-se la bătrânul beat mort care plângea și la bebelușul din leagăn.

— Călătoresc mult?

— Tot anul.

— N-au ajutor?

— Sunt singuri. Aline ține cârma ca un bărbat.

Maigret văzuse canalele din nord cu maluri drepte și pline de verdeață, cu plopi care conturau alei lungi de apă și ecluze pierdute în mijlocul câmpurilor, manivelele ruginite, căsuțele împodobite cu trandafiri cățărători și rațele bălăcindu-se în vâltoarea vanelor.

Își imagina *Lâna de Aur* urcând încet panglica de apă, oră de oră, zi de zi, până la vreun chei de descărcare, pe Aline la cârmă, bebelușul în leagăn pe punte, lângă ea, iar pe bătrân, pe uscat, mânând caii la edec.

Un bătrân bețiv, o nebună și un sugar…

Capitolul 4

A doua zi, la șase dimineața, când Maigret coborî din tramvaiul 13 și se îndreptă spre ecluză, Émile Ducrau se afla deja pe cheiul de descărcare, cu șapca de marinar pe cap și un baston greu în mână.

Ca și în diminețile dinainte, grație primăverii, în aer, în viața matinală a Parisului, stăruia o veselie copilărească. Unele obiecte, unii oameni, sticlele cu lapte lăsate la uși, lăptăreasa cu șorț alb lângă taraba ei, camionul care lăsa în urmă, la întoarcerea de la Hale, ultimele frunze de varză, toate erau parcă niște simboluri de tihnă și de bucurie de viață.

Iar la o fereastră a casei înalte, căreia soarele îi aurea fațada, servitoarea soților Ducrau scutura cârpa de praf. În spatele ei, în penumbra salonului, o ghiceai pe doamna Ducrau, care trebăluia, cu un batic legat în jurul capului.

La etajul al doilea, storurile rămâneau lăsate și îți puteai imagina, dungat de soare, patul trândavei amante, Rose, care dormea cu brațele îndoite și subsuorile jilave.

Ducrau, intrat deja în acțiune, îi adresă o ultimă vorbă patronului unei ambarcațiuni care ieșea din ecluză și se strecura în curentul Senei. Îl văzuse pe Maigret. Scoase din buzunar un ceas mare de aur.

— Nu m-am înșelat. Sunteți ca mine.

Asta nu însemna oare că Maigret se număra și el printre cei care se trezeau devreme ca să organizeze munca celorlalți?

— Mă scuzați o clipă?

Era atât de lat, încât părea aproape pătrat. E adevărat că purta probabil un pansament în

jurul torsului. Totuși, era vioi, și Maigret îl văzu sărind de pe zidul ecluzei pe puntea unui șlep ce se afla la mai bine de un metru mai jos.

— Bună ziua, Maurice. L-ai întâlnit pe *Vultur IV* mai sus de Chalifert? A primit garniturile?

Nu prea stătea să asculte. După ce i se spunea ce dorea să știe, mulțumea cu un mormăit și se adresa altcuiva.

— Cum e cu accidentul de sub arcada de la Revin?

Așezată pe puntea *Lânii de Aur*, lângă cârmă, Aline măcina cafea privind în gol. Nici nu o zărise bine Maigret, că Ducrau se și ivi în fața lui, cu o pipă scurtă între dinți.

— Ați început să înțelegeți ceva?

Mișcarea lui din bărbie preciza că era vorba despre activitatea portului și a ecluzei, nu de atentat. Era mult mai vioi ca în ajun, mai puțin bănuitor.

— Vedeți, apa formează aici o răspântie care se sfârșește în Sena. Aici e canalul Marnei. Mai departe, Marna însăși, care în acest loc nu e navigabilă. În sfârșit, Sena de Sus. Pe Sena de Sus ajungi în Bourgogne, la Loara, la Lyon, Marsilia. Le Havre și Rouen domină Sena de Jos. Traficul e împărțit între două societăți: Compania Generală și Compania Canalelor din Centru. Dar, începând de la această ecluză și până în Belgia, Olanda, Sarre, totul e al lui Ducrau!

Avea ochii albaștri și tenul deschis în soarele care răsărea și arunca o tentă roșiatică asupra peisajului.

— Ansamblul de case din jurul locuinței mele e tot al meu, inclusiv cârciuma, căsuțele și mica sală de bal! Cele trei macarale de

acolo și concasorul îmi aparțin și ele! La fel și șantierele de reparații de dincolo de pasarelă.

Își sorbea, își respira bucuria.

— Se spune că totul valorează patruzeci de milioane, spuse Maigret.

— N-ați greși dacă ați mai pune cinci milioane. Inspectorii dumneavoastră au aflat ceva ieri?

Și de vorbele astea era foarte încântat. Într-adevăr, Maigret pusese trei inspectori să culeagă mici informații, atât la Charenton, cât și în alte părți, despre Ducrau, familia lui și despre fiecare persoană amestecată în caz.

Rezultatul era destul de slab. La casa de toleranță din Charenton fusese confirmată prezența armatorului în seara atentatului. Venea des acolo. Dădea de băut, tachina femeile, spunea povești și pleca deseori fără să ceară mai mult.

Despre fiul lui, Jean, locuitorii din cartier nu știau aproape nimic. Studia. Ieșea puțin. Avea aerul unui tânăr de familie bună și o sănătate șubredă.

— Apropo, spuse Maigret, arătând spre *Lâna de Aur*, parcă la bordul acestui șlep a stat fiul dumitale trei luni anul trecut?

Ducrau nu tresări, dar poate că deveni puțin mai grav.

— Da.

— Era în convalescență?

— Era surmenat. Doctorul îi recomandase liniște și aer curat. *Lâna de Aur* pleca spre Alsacia.

Aline intră în cabină cu râșnita de cafea și Ducrau se îndepărtă un moment ca să-i dea ordine mecanicului macaralei, iar Maigret auzi foarte bine ce spunea.

Despre fiică și ginere aflase numai

informații banale. Căpitanul Decharme era fiul unui contabil din Le Mans. Soții locuiau într-o casă nouă și drăguță, în apropiere de Versailles, și în fiecare dimineață un soldat îi aducea calul ofițerului, iar altul se ocupa de curățenie.

— Vă întoarceți la Paris? întrebă Ducrau, revenind. Dacă vă dă inima ghes, mă puteți însoți pe cheiuri, în plimbarea pe care o fac în fiecare dimineață.

Aruncă o privire spre casa lui. Micile ferestre în pantă de la etajul al șaselea nu erau încă deschise, nici perdelele trase. Tramvaiele erau întesate și șarete pline de legume goneau din Paris la piață.

— Contez pe tine? îi strigă Ducrau ecluzierului.

— Am înțeles, șefule.

Armatorul îi făcu cu ochiul lui Maigret, ca să-i atragă atenția asupra apelativului „șefule”, adresat lui de un funcționar al statului.

Acum mergeau amândoi de-a lungul Senei, unde se formau șiruri de ambarcațiuni, făceau volta pe toată lățimea fluviului, rotindu-se prin puterea elicelor spre amonte ori spre aval.

— Știți ce m-a ajutat să fac avere? Ideea că, atunci când remorcherele mele șomau, puteau să lucreze pentru mine. Atunci am cumpărat cariere de nisip și de cretă, în amonte, apoi tot ce mi-a căzut în mână, chiar și cărămidării, dacă erau pe malul apei!

Dădu mâna cu un marinar care se mărgini să murmure:

— Bună ziua, Mimile!

Portul Bercy era plin de butoaie și se zăreau porțile de fier ale orașului vinului.

— Eu aduc toată șampania de-aici. Auzi, Pierrot, e adevărat că remorcherul lui Murier a agățat un stâlp de pod la Château-Thierry?

— E adevărat, șefule.

— Dacă dai ochii cu el, spune-i că așa-i trebuie!

Apoi își văzu de drum râzând. De cealaltă parte a fluviului se profilau, rectilinii, clădirile imense din beton ale Depozitelor Generale, iar două cargoboturi, unul de la Londra, celălalt de la Amsterdam, aduceau în plin Paris un aer maritim.

— Nu vreau să fiu indiscret, dar cum veți continua ancheta?

Veni rândul comisarului să zâmbească, deoarece plimbarea nu avea probabil alt scop decât să ducă la această întrebare. Ducrau înțelese. Intui că însoțitorul său îi citea gândurile și schiță și el un surâs, ca și cum ar fi râs de propria-i naivitate.

— Păi, așa! replică Maigret, accentuându-și atitudinea de hoinar candid.

Merseră poate patru sute de metri în tăcere, cu ochii țintă la podul Austerlitz, care își înălța părțile metalice într-un adevărat foc de artificii, unde se ghicea, scăldată în albastru și trandafiriu, arhitectura catedralei Notre-Dame.

— Auzi, Vachet! Fratele tău e în pană la Larzicourt. Îți trimite vorbă că botezul se amână.

Și Ducrau își continuă drumul, cu pași regulați. După ce-i aruncă lui Maigret o privire piezișă, întrebă cu brutalitatea unui om care calcă înadins în străchini:

— Cât câștigă un om ca dumneavoastră?

— Nu mare lucru.

— Șaizeci de mii?

— Mult mai puțin.

Ducrau se încruntă, se uită din nou la însoțitorul lui și, de data asta, spuse cu admirație și curiozitate deopotrivă:

— Ce părere aveți despre soția mea? Credeți c-o fac nefericită?

— Zău că nu! Dumneata sau altul… Face parte dintre acele ființe care sunt întotdeauna șterse și triste, oricare le-ar fi soarta.

Maigret ar fi putut să marcheze un punct, deoarece Ducrau rămase uluit.

— E posacă, proastă și vulgară, spuse el oftând. Ca și maică-sa, pe care o țin într-una dintre căsuțele din vecinătate și care își petrece viața plângând! Uitați, alt concasor! E tot al meu și e cel mai puternic din portul Paris… În fond, pe ce pistă mergeți?

— Pe toate.

Pășeau mai departe, însoțiți de larma de pe fluviu și de pe malurile sale. Aerul dimineții mirosea a apă și gudron. Uneori erau nevoiți să ocolească o macara sau să aștepte trecerea unui camion.

— Ați fost la bordul *Lânii de Aur?*

Ducrau ezitase mult mai mult decât în cazul celorlalte întrebări și se prefăcu imediat foarte preocupat de manevra unui convoi de ambarcațiuni. Întrebarea era, pe deasupra, inutilă, deoarece, de la fereastră, îl văzuse pe Maigret urcând la bordul șlepului. De aceea comisarul răspunse doar atât:

— E o mămică ciudată.

Efectul produs se dovedi uimitor. Ducrau se opri brusc și, sprijinit bine pe picioare, cu ceafa încordată, părea un taur gata să atace.

— Cine v-a spus asta?

— Nu era nevoie să mi se spună.

— Și atunci? făcu el, ca să spună ceva,

încruntat, cu mâinile la spate.

— Atunci, nimic.

— Ce v-a spus?

— Că ai vrut s-o vizitezi.

— Atât?

— Că n-a vrut să-ți deschidă. Nu mi-ai spus că dumneata și Gassin sunteți vechi camarazi? Totuși, am impresia…

Dar Ducrau bombănea agasat:

— Idiotule! Dacă nu te-aș fi oprit, butoiul ăsta ți-ar fi venit peste picioare!

Întors spre omul din echipă care rostogolea butoaiele, răcni:

— Nu poți să fii atent, prostălăule?

În același timp își goli pipa, lovind-o de tocul pantofului.

— Și credeți că bebelușul e al meu, pariez… Recunoașteți! Din moment ce se spune despre mine că sunt fustangiu! Ei bine, domnule comisar, de această dată vă înșelați!

Spunea asta destul de moale, deoarece suferise o schimbare vădită. Se simțea că era mai puțin dur, mai puțin sigur pe el. Își pierduse mândria de proprietar care își arată fieful.

— Aveți copii? întrebă el, aruncând acea privire piezișă pe care Maigret începea s-o cunoască.

— Am avut doar o fetiță, care a murit.

— Eu am! O clipă! Nici măcar nu vă cer să păstrați tăcerea, pentru că, dacă ați avea nefericirea să suflați vreo vorbă, v-aș sparge botul. Am mai întâi cei doi copii pe care îi cunoașteți, fata, care e la fel de jalnică precum mama ei, apoi, băiatul. Despre el încă nu știu ce să zic, dar nu cred c-o să se aleagă ceva de capul lui. L-ați întâlnit? Nu? Amabil, timid, bine-crescut, afectuos și bolnăvicios!

Dar mai am o fată. Ați pomenit adineauri de Gassin. E un tip cumsecade. Totuși, a avut o nevastă uluitoare și m-am culcat cu ea. El habar n-are. Dacă ar afla, ar fi în stare de orice, pentru că nu vine niciodată la Paris fără să-i ducă flori la cimitir. După șaisprezece ani!

Trecuseră de podul Tournelle și ajungeau pe insula Saint-Louis, scăldată într-o tihnă provincială. Un bărbat cu șapcă de marinar ieși dintr-o cafenea la trecerea lor și alergă după Ducrau. Maigret îi lăsă să vorbească nestingheriți, rămânând deoparte, și, în tot acest timp, avu în fața ochilor imaginea unei Aline mai ireală ca niciodată.

Puțin mai devreme evocase deja *Lâna de Aur* alunecând pe canalele lucitoare, cu tânăra blondă la cârmă, bătrânul în spatele cailor și, pe punte, întins într-un hamac sau direct pe lemnul fierbinte și rășinos, un convalescent prea studios.

— Ne-am înțeles pentru duminică pe 8! strigă vocea lui Ducrau în spatele lui.

Și adăugă, pentru Maigret:

— O mică petrecere pe care o organizăm la Nogent pentru unul dintre oamenii mei, care are treizeci de ani de serviciu pe același vas.

Îi era cald. Mergeau de mai bine de o oră. Vânzătorii ridicau obloanele prăvăliilor și dactilografe întârziate la serviciu mergeau grăbite pe trotuare.

Ducrau nu mai spunea nimic. Poate aștepta ca Maigret să reia discuția de unde o lăsaseră, dar comisarul părea dus pe gânduri.

— Îmi cer scuze că vă duc așa de departe. Cunoașteți cafeneaua *Henri IV?* E pe Pont-Neuf, pe la jumătatea lui. Nu e departe de Poliția Judiciară, dar pun prinsoare că n-ați

observat niciodată că nu e o cafenea ca toate celelalte. Ne întâlnim acolo zilnic cinci-șase, uneori mai mulți. E un fel de bursă a navlositorilor.

— Aline a fost întotdeauna nebună?

— Nu e nebună. Ori n-ați văzut-o bine, ori nu vă pricepeți. E mai curând un fel de întârziere în maturizare. Da, medicul mi-a explicat foarte bine. La nouăsprezece ani, are, dacă vreți, o mentalitate de fetiță de zece ani. Dar poate să recupereze timpul pierdut. Chiar s-a sperat asta atunci când… când a născut…

Rostise cuvintele foarte încet, rușinat.

— Știe că ești tatăl ei?

Armatorul tresări, roșu la față.

— Să nu cumva să-i spuneți asta! Întâi, că nu va crede. Pe urmă, nu trebuie cu niciun preț, înțelegeți, cu niciun preț, ca bătrânul să bănuiască ceva!

La ora aceea, dacă era la fel de matinal ca în ajun, bătrânul marinar trebuia să fi fost deja beat în vreuna dintre cârciumi.

— Crezi că n-are nicio bănuială?

— Sunt sigur.

— Și nimeni?…

— Nimeni n-a știut vreodată, în afară de mine.

— De aceea *Lâna de Aur* rămâne mai mult timp la descărcat sau la încărcat decât celelalte ambarcațiuni?

Era atât de evident, încât Ducrau dădu din umeri. Apoi, schimbându-și tonul și expresia feței:

— O țigară de foi? Haideți, să nu mai vorbim despre asta!

— Și dacă asta s-ar afla la baza cazului?

— Nu-i adevărat!

Era categoric, aproape amenințător.

— Veniți cu mine. Durează numai două minute.

Ajunseseră la cafeneaua *Henri IV,* unde clienții, sprijiniți cu coatele de tejgheaua de zinc, erau simpli marinari. Dar mai exista o încăpere, separată de un perete, și acolo Ducrau dădu mâna cu câțiva clienți fără să li-l prezinte pe Maigret.

— E adevărat că cineva a acceptat cărbunii de la Charleroi cu cincizeci și doi de franci?

— Un belgian care are trei „motoare”.

— Chelner, o juma’ de vin alb! Beți vin alb?

Maigret încuviință și își fumă pipa privind vânzoleala de pe Pont-Neuf și ascultând distrat discuția care continua.

Avu nevoie de ceva timp ca să observe că în aer era un freamăt anormal și de și mai mult ca să-și dea seama că era vorba de sirena unui vas. Nu trăgea două-trei țignale, după cum e obiceiul la trecerea pe sub poduri, ci scotea un sunet atât de prelung, încât unii trecători se opreau la fel de mirați ca Maigret.

Patronul cafenelei ridică primul capul. Doi marinari îl urmară până în ușă, unde se oprise comisarul.

Un șlep cu motor diesel, care cobora curentul, reducea viteza în apropiere de Pont-Neuf, ba chiar dădea mașina înapoi ca să-și taie avântul. Sirena suna încontinuu și, în timp ce femeia trecea la cârmă, un bărbat sări într-o barcă, pe care o împingea spre mal cu vâsla lungă din spate.

— E François! zise un marinar.

Merseră cu toții până pe chei și ajunseseră deja deasupra zidului de piatră când barca acostă. Femeia, la cârmă, menținea cu greu

ambarcațiunea lungă în linie dreaptă.

— Șefu' e aici?

— E la cafenea.

— Ar trebui să-i spuneți pe ocolite, nu știu cum, dar, în orice caz, nu de-a dreptul, că fiul lui…

— Ce?

— … A fost găsit mort… E halima mare acolo… Se pare că s-a…

Un gest sinistru cu mâna spre gât. Nu era nevoie să-și ducă vorba până la capăt. De altfel, un remorcher care urca șuiera, pentru că șlepul stătea în drumul lui, așa că marinarul se grăbi să împingă barca la apă.

Câteva persoane care se opriseră pe pod plecau deja, dar, pe chei, trei inși se priveau năuci, stânjeniți. Jena spori când îl văzură pe Ducrau în ușa cafenelei *Henri IV,* de unde încerca să ghicească ce se petrecea.

— Mă caută cineva?

Era atât de obișnuit să fie căutat! Nu se număra oare printre cele cinci-șase personaje care domneau peste lumea apei?

Maigret prefera să-i lase să vorbească pe ceilalți, care ezitară, se împinseră cu cotul, până când unul dintre ei, foarte tulburat, bâigui:

— Șefule, ar trebui să vă întoarceți imediat. S-a…

Armatorul se uită la Maigret încruntat.

— S-a ce?

— La dumneavoastră acasă…

— Ei! Ce e la mine acasă?

Se înfuria. Părea să-i bănuiască pe toți de ceva.

— Domnul Jean…

— Vorbește odată, idiotule!

— A murit.

Totul se petrecea pe Pont-Neuf, în bătaia soarelui, în ușa cafenelei, cu paharele de vin auriu pe tejghea, patronul în cămașă cu mânecile suflecate și, în spate, șirurile multicolore ale pachetelor de țigări.

Ducrau se uită în jur cu o privire goală, ca și cum n-ar fi înțeles. Pieptul i se umflă, dar nu scoase niciun sunet.

— Nu-i adevărat, spuse el, în timp ce ochii i se umezeau.

— François cobora cu șlepul și s-a oprit să ne spună…

Acel om scund era enorm și atât de lat în umeri, atât de solid, încât nimeni n-ar fi îndrăznit să-l consoleze. Totuși, își îndreptă spre Maigret ochii plini de durere, își trase nasul și le zise celor cu care discutase mai devreme:

— Fac afacerea la patruzeci și opt!

Dar, în timp ce spunea asta, ca să-i arate lui Maigret cât era de dur, avea pe față o expresie de trist orgoliu copilăresc. Făcu semn cu mâna unui taxi roșu. Nici măcar nu-l invită pe comisar să urce alături de el, considerând asta cât se poate de firesc. Și la fel de firesc să nu vorbească!

— La ecluza de la Charenton!

Acum urmau cursul Senei în sens invers, după ce, cu o oră înainte, îi înfățișa viața ambarcațiune cu ambarcațiune, inel de amarare cu inel de amarare. O privea încă, dar fără s-o vadă și, când ajunseră la porțile de fier de la Bercy, izbucni:

— Ce cretin!

Nu reuși să rostească și ultima silabă. Un hohot i se zbătea în gât și Ducrau îl ținu acolo, sufocându-se, până în pragul casei sale.

Portul se schimbase. Oamenii îl

recunoscuseră pe armator prin geamurile taxiului. Manevrantul ecluzei lăsă manivela ca să-și scoată șapca. Pe chei, muncitorii erau în picioare, ca și cum viața s-ar fi oprit. Un șef de echipă aștepta în ușă.

— Tu ai oprit concasorul?

— Am crezut…

Ducrau urcă primul scara. Maigret îl urmă. Auzeau pași, glasuri, mult mai sus. O ușă se deschise la etajul întâi și Jeanne Ducrau se aruncă în brațele soțului ei. Era moale ca o cârpă. El o susținu, căută un punct de sprijin pentru ea și o așeză ca pe un pachet în brațele unei vecine grase care se smiorcăia.

Urcă mai sus. Lucru ciudat, întoarse capul să se asigure că Maigret mai era acolo. Între etajul al treilea și al patrulea îl întâlniră pe comisarul de cartier, care cobora și, cu pălăria în mână, începu:

— Domnule Ducrau, vă prezint…

— Rahat!

Îl dădu la o parte din drum și urcă mai departe.

— Domnule comisar…

— Mai târziu, mormăi Maigret.

— A lăsat o scrisoare în care…

— Dă-mi-o!

I-o luă pur și simplu din zbor și o puse în buzunar. Un singur lucru conta cu adevărat: acel om care urca, cu respirația grea, și se opri în fața unei uși cu clanță de aramă ce se deschise imediat.

Era o cameră mansardată. Lumina venea de sus și, printre razele de soare, se zărea o agitație de praf fin. În încăpere se aflau o masă cu cărți și un fotoliu acoperit cu aceeași catifea roșie precum cel de la etajul întâi.

Doctorul, la masă, semna o primă

constatare și ajunse prea târziu ca să-l împiedice pe armator să smulgă cearșaful care acoperea cadavrul fiului său.

Nu se rosti niciun cuvânt, nimic. Ducrau părea mai ales uimit, ca în fața unui spectacol inexplicabil. Era într-adevăr inexplicabil și ciudat de jalnic să-l vezi astfel pe acel băiat înalt și subțire, al cărui piept prea slab apărea în răscroiala pijamalei din pânză albastră cu dungi fine. La gât avea o urmă lată, vineție. Trăsăturile erau urât schimonosite.

Ducrau făcu un pas înainte, poate ca să-l sărute pe mort, dar n-o făcu. S-ar fi zis că îi era teamă. Întoarse capul în altă parte, privi în tavan, apoi spre ușă.

— De lucarnă, spuse medicul cu glas șoptit.

Se spânzurase în zori și fusese găsit de servitoarea părinților lui, care obișnuia să-i aducă micul dejun.

În același moment, Ducrau dădu dovadă de o prezență de spirit derutantă, adresându-se lui Maigret:

— Scrisoarea!

Așadar văzuse totul, auzise totul, în timp ce urca scara!

Comisarul o scoase din buzunar, iar el i-o luă din mână, o citi dintr-o privire și își lăsă brațele să cadă cu lehamite.

— Cum poate cineva să fie atât de prost!

Atât. Și chiar asta gândea. Câteva cuvinte care țâșniseră din adâncul inimii, mai tragice decât frazele lungi.

— Citiți odată!

Se enerva acum pe Maigret, care nu lua destul de repede biletul căzut pe podea.

Eu mi-am atacat tatăl și mă pedepsesc. Iertare tuturor. Mama să nu fie deznădăjduită.

Pentru a doua oară, Ducrau izbucni într-un râs sufocant.

— Vă-nchipuiți așa ceva?

Nu protestă când doctorul acoperi din nou cadavrul. Nu știa dacă trebuia să rămână acolo, să coboare, să se așeze sau să meargă.

— Nu-i adevărat! repetă el.

În sfârșit, își puse mâna pe umărul lui Maigret, o mână mare, grea și ostenită.

— Mi-e sete!

Avea pomeții vineți, fruntea plină de sudoare, părul lipit la tâmple. Este adevărat că mirosul de eter, care fusese folosit pentru vreo femeie leșinată, umplea întreaga mansardă.

Capitolul 5

A doua zi, Maigret sosi la Poliția Judiciară cu puțin înainte de ora nouă și aprodul îl anunță că cineva îl căutase deja la telefon.

— Nu și-a spus numele, dar a rămas că mai sună.

Deasupra teancului de corespondență se afla o notă de serviciu.

Ajutorul ecluzierului de la Charenton a fost găsit în dimineața asta spânzurat la poarta din amonte a ecluzei.

Maigret nu avu timp să se mire. Telefonul suna. Ridică receptorul, ursuz, și recunoscu destul de surprins vocea celui care, de la celălalt capăt al firului, vorbea simplu, cu deferență, ba chiar cu un strop de timiditate neașteptată.

— Alo! Domnul comisar? Aici Ducrau. Ați vrea să veniți imediat până la mine? M-aș deranja eu, dar n-ar fi același lucru. Alo! Nu sunt la Charenton. Sunt la birou, cheiul Célestins nr. 33. Veniți? Mulțumesc!

De zece zile, în fiecare dimineață era același soare, făcând parcă să stăruie în aer un gust acid de coacăze verzi. De-a lungul Senei, mai mult decât oriunde, mirosea a primăvară, iar când Maigret ajunse pe cheiul Célestins, se uită cu invidie la un student și la câțiva domni în vârstă care scotoceau în cutiile colbuite ale buchiniștilor.

La numărul 33 se afla o casă cu două etaje, veche, a cărei ușă era împodobită cu câteva plăci de aramă. În interior domnea atmosfera caracteristică micilor reședințe particulare transformate în birouri. Pe uși scria: *Casierie*,

Secretariat… În fața comisarului, o scară ducea la etajul întâi și Ducrau apăru la capătul de sus al acestei scări, în timp ce Maigret căuta o persoană căreia să i se adreseze.

— Vreți să urcați?

Armatorul îl primi pe vizitator într-un salon devenit birou, dar care își păstrase tavanul lucrat cu migală, panourile sculptate și ornamentele aurite, totul decolorat, învechit, contrastând cu mobila din lemn alb.

— Ați citit plăcile de aramă? întrebă Ducrau, poftindu-l să șadă într-un fotoliu. Jos, Societatea Carierelor de pe Marna. Aici, remorcherele, iar la etajul de sus, transporturile fluviale. Adică Ducrau!

Dar spunea toate astea fără să se fudulească, de parcă aceste informații ar fi avut importanța lor. Se așezase cu spatele în lumină și Maigret observă că avea o brasardă din crep la haina din postav gros de culoare albastră. Nu era bărbierit și părea mai puhav la față.

Rămase un moment tăcut, jucându-se cu pipa stinsă, și, în acel moment, Maigret înțelese că existau doi Ducrau: cel care se grozăvea, chiar față de el însuși, vorbea tare, juca țanțoș o interminabilă scenă teatrală, și celălalt, care uita brusc să se privească trăind și nu mai era decât un om destul de timid și stângaci.

Dar probabil se resemna cu greu să fie un astfel de Ducrau! Pentru el era o necesitate să trăiască cu o treaptă deasupra simplei realități, iar ochii lui aveau deja acea scânteiere care anunța o nouă exhibiție.

— Vin la birou cât mai rar cu putință, pentru că sunt destule capete pătrate care să

facă treaba de-aici. În dimineața asta nu știam unde să mă refugiez.

Avea necaz pe Maigret pentru tăcerea, pentru pasivitatea lui, deoarece, ca să-și joace scena, avea nevoie de cineva care să-i dea replica.

— Știți unde mi-am petrecut noaptea? La un hotel din strada Rivoli! Pentru că, bineînțeles, s-au năpustit toți în casă, bătrâna mamă a soției mele, fiică-mea, prostănacul ei, plus vecinii! Au organizat un adevărat carnaval funerar și am preferat s-o șterg de-acolo!

Era sincer, dar și mulțumit de cuvântul „carnaval”.

— Am bătut drumurile dezgustat de mine însumi. Nu vă cuprinde niciodată dezgustul ăsta?

Apoi, brusc, luă de pe masă un ziar vechi de câteva zile, se ridică, se proțăpi lângă Maigret și îi puse foaia în fața ochilor, subliniind cu unghia un anunț.

— Ați citit?

Aflăm că Maigret, comisarul divizionar de la Poliția Judiciară, deși încă departe de limita de vârstă, a cerut și a obținut pensionarea. Își va părăsi postul săptămâna viitoare și va fi înlocuit, după câte se pare, de comisarul Ledent.

— Și? întrebă Maigret mirat.

— Câte zile mai aveți? Șase, nu-i așa?

Nu se mai așeză. Simțea nevoia să meargă prin încăpere. Se mișca de colo colo, când cu spatele la lumină, când cu fața la fereastră, cu degetele la subsuorile vestei.

— Ieri v-am întrebat cât vă plătește statul. Vă amintiți? Iar azi vreau să vă spun că vă

cunosc mai bine decât vă închipuiți. De săptămâna viitoare vă ofer o sută de mii de franci pe an ca să lucrați pentru mine! Nu vă grăbiți să răspundeți.

Cu un gest nerăbdător, deschise o ușă și îi făcu semn comisarului să vină lângă el. Într-un birou luminos, un bărbat la vreo treizeci de ani, cu început de chelie, stătea în fața unui teanc de dosare, cu un țigaret lung între dinți, în timp ce o dactilografă aștepta să i se dicteze.

— Directorul de la remorcare, spuse el, în timp ce personajul se ridica în mare grabă.

Și armatorul adăugă:

— Nu te deranja, domnule Jaspar! (Apăsase pe cuvântul „domnule”.) Apropo, repetă-mi ce faci în fiecare seară. Mi se pare că ești campion la ceva, dacă-mi amintesc bine.

— La cuvinte încrucișate.

— Exact! Perfect! Ați auzit, domnule comisar? Domnul Jaspar, director la treizeci și doi de ani, de la serviciul remorcare, este campion la cuvinte încrucișate!

Apăsase pe fiecare silabă și, la ultima, închise ușa cu un gest brutal, după care rămase proțăpit în fața lui Maigret, privindu-l în ochi.

— L-ați văzut pe tăntălăul ăsta? Sunt și alții, jos și la etajul de sus, toți bine îmbrăcați, cinstiți, ceea ce numim muncitori. Pot să vă spun că, în momentul ăsta, domnul Jaspar se întreabă cu spaimă cu ce-a putut să mă supere. Dactilografa va povesti incidentul în toată casa și vor suge la subiectul ăsta zece zile ca dintr-o bomboană. Pentru că le dau titlul de directori, își închipuie cu bună-credință că ar conduce ceva! O țigară de foi?

Pe șemineu se afla o cutie cu havane, dar comisarul preferă să-și umple pipa.

— Dumneavoastră nu vă ofer niciun titlu, începeți să vă faceți o idee despre afacerile mele. Transporturile pe de o parte, remorcarea, apoi carierele și restul. Dar restul e ceva extensibil oricât. O să trimit o notă serviciilor mele să nu vă deranjeze. Vă plimbați pe unde vreți. Vă băgați nasul peste tot…

Încă o dată, Maigret se gândi preț de câteva secunde la lungile canale mărginite de copaci, la cumetrele cu pălărie neagră de pai și la vagonetele din cariere gonind spre șlepuri. Ducrau apăsă pe butonul unei sonerii și o dactilografă intră curând, cu carnetul de stenografiere în mână.

— Scrie: *Între subsemnații Émile Ducrau și Maigret…* Prenumele?… *și Maigret (Joseph), s-au convenit următoarele. Începând din 18 martie, domnul Joseph Maigret intră în serviciul…*

Îl privi pe comisar, se încruntă și îi spuse secretarei:

— Poți s-o ștergi!

Și începu să se plimbe prin încăpere, cu mâinile la spate de data asta, aruncându-i priviri neliniștite vizitatorului său. Acesta nu spusese totuși nimic.

— Ce e? întrebă el, în cele din urmă.

— Nimic.

— O sută cincizeci de mii? Nu! Nu e asta.

Deschise fereastra, lăsând să intre în încăpere hărmălaia orașului. Îi era cald. Aruncă trabucul afară.

— De ce părăsiți poliția?

Maigret zâmbea trăgând din pipă.

— Recunoașteți că nu sunteți omul care să

stea fără să facă ceva.

Era furios, umilit, cu răbdarea la limită; totuși, se uita la Maigret cu respect și bunăvoință.

— Nu e vorba nici de bani.

Atunci comisarul se uită la ușa biroului vecin, la tavan, la podea și murmură:

— Poate din aceleași motive ca ale dumitale.

— Aveți și-acolo capete pătrate?

— N-am spus asta!

Comisarul era binedispus sau, mai curând, era pe deplin el însuși. Se simțea în toane bune. Avea un fel de stare de receptivitate acută, care îi permitea să gândească în același timp cu interlocutorul său, uneori și înaintea lui.

Ducrau nu se resemna să bată în retragere, dar își pierdea încrederea, se moleșea, în timp ce efortul i se putea citi pe față.

— Pun prinsoare că sunteți convins că vă faceți datoria, mormăi el răutăcios.

Și, cu o nouă zvâcnire de energie:

— Las impresia că vă cumpăr, am înțeles. Dar să presupunem că vă pun aceeași întrebare peste opt zile?

Maigret scutură din cap, iar Ducrau l-ar fi zgâlțâit de umeri cu dragă inimă, furios, afectuos. Sună telefonul.

— Da, eu. Și ce dacă? Pompele funebre? Puțin îmi pasă mie de pompele funebre. Dacă mă mai plictisiți, nu mai vin la înmormântare.

Totuși, era palid.

— Ce fasoane ridicole! spuse el oftând după ce închise. S-au îngrămădit toți în jurul micuțului, care, dacă ar putea, i-ar da afară. N-o să ghiciți unde am fost azi-noapte. Dacă

aș spune, toți ar zice că sunt un monstru. Cu toate astea, într-o casă de toleranță am putut în sfârșit să plâng ca un vițel, în mijlocul unor muieri care mă credeau beat și-mi șterpeleau bani din portofel.

Nu mai simțea nevoia să stea în picioare. Se sfârșise. Se așeză, își frecă apoi capul în răspăr și-și așeză coatele pe birou. Încerca să-și regăsească șirul ideilor și, cu toate că se uita la Maigret, părea să nu-l vadă. Comisarul îi mai lăsă un scurt răgaz, apoi murmură:

— Știi că s-a mai spânzurat cineva la Charenton?

Ducrau își ridică pleoapele grele și aștept urmarea.

— Un om pe care trebuie să-l cunoști, pentru că e unul dintre ajutoarele manevrantului ecluzei.

— Bébert?

— Nu știu dacă Bébert, dar a fost găsit în dimineața asta spânzurat de poarta din amonte a ecluzei.

Ducrau oftă ca un om obosit.

— N-ai nimic de declarat în privința asta?

Armatorul dădu din umeri.

— S-ar putea să ți se ceară să precizezi unde ți-ai petrecut noaptea.

De data asta, armatorul schiță un zâmbet și dădu să vorbească. Dar se răzgândi în ultima clipă și ridică din nou din umeri.

— Ești sigur că n-ai nimic să-mi spui?

— Ce e azi?

— Joi.

— Când vă duceți ultima zi la serviciu săptămâna viitoare?

— Miercuri.

— Încă o întrebare. Presupunând că, în acel moment, n-ați încheiat ancheta, ce se va

întâmpla?

— Voi preda dosarul unui coleg care va continua cercetările.

Ducrau zâmbi cu toată gura și șopti cu o bucurie aproape copilărească:

— Un cap pătrat?

Maigret zâmbi și el.

— Nu sunt numai capete pătrate.

Se despărțiră pe acest ton de veselie neașteptată. Ducrau se ridică, întinzându-i mâna sa lată.

— La revedere, domnule comisar. Probabil c-o să ne mai vedem până atunci.

Maigret îi strânse mâna și își pironi privirea în ochii albaștri ai armatorului, dar nu reuși să-i alunge zâmbetul, poate doar să-l estompeze puțin.

— La revedere.

Ducrau îl conduse până pe palier, ba chiar se aplecă peste balustradă. Când ieși în lumina orbitoare și călduță de pe cheiuri, Maigret simți că, de la fereastră, cineva îl urmărea cu privirea.

Și atunci, propriu-i zâmbet păli, în timp ce aștepta tramvaiul.

După o idee a portăresei, care crezuse că făcea bine, toți locatarii casei închiseseră obloanele în semn de doliu. Ambarcațiunile staționate în port aveau pavilionul în bernă, ceea ce conferea canalului un aspect morbid.

Mișcarea însăși era echivocă. Curioșii, prezenți cam peste tot, mai ales pe zidurile ecluzei, jenați, întrebau în cele din urmă pe cineva, arătând spre unul dintre cârlige:

— Acolo?

Corpul neînsuflețit se afla deja la Institutul Medico-Legal, un corp lung și osos, pe care

marinarii de pe Marna îl cunoșteau de mult timp.

Bébert, fără familie, venit nu se știe de unde, își amenajase un colț al lui pe o dragă a Serviciului de Drumuri și Poduri care, de zece ani, ruginea într-un colț al portului.

Prindea din zbor parâma ambarcațiunilor, manevra vanele și deschidea porțile; făcea mici servicii și aduna bacșișuri. Asta era tot.

Ecluzierul se mișca pe domeniul lui cu un aer important, deoarece trei jurnaliști îi puseseră întrebări chiar în acea dimineață și unul dintre ei îl fotografiase.

Maigret, imediat ce coborî din tramvai, intră în cârciuma lui Fernand, unde era mai multă lume ca de obicei. Oamenii începură să șușotească între ei. Cei care îl cunoșteau le spuneau celorlalți cine era. Patronul se apropie cu familiaritate.

— O bere rece?

Și arătă cu privirea colțul opus al încăperii. Bătrânul Gassin se afla acolo singur, arțăgos, ca un câine bolnav, cu ochii mai roșii ca niciodată. Se uită la Maigret și nu-și feri privirea, ci, dimpotrivă, schiță o grimasă prin care voia să-și exprime dezgustul.

Comisarul luă o înghițitură mare de bere rece, își șterse buzele și își umplu pipa. În cadrul ferestrei, în spatele lui Gassin, zărea ambarcațiunile înghesuite una în alta și era puțin dezamăgit că nu zărea silueta tinerei Aline.

Patronul se aplecă și mai mult spre el și se prefăcu că șterge masa ca să aibă timp să murmure:

— Ar trebui să faceți ceva pentru dânsul. E aproape tot timpul inconștient. A primit ordinul să încarce la cheiul Tournelle. Și

uitați ce-a făcut cu el! L-a rupt și a aruncat bucățile de hârtie pe jos.

Bătrânul știa foarte bine că cei doi vorbeau despre el și se ridică, nesigur pe picioare, se apropie de Maigret și îl privi în ochi cu un aer provocator, apoi plecă, îmbrâncindu-l pe patron cu cotul.

Îl văzură șovăind în ușă. O clipă, ai fi putut să crezi că se va avânta în stradă, fără să vadă un autocar care se apropia. Dar se clătină și se îndreptă spre cârciuma de vizavi, urmărit cu privirea de toți clienții.

— Ce ziceți de el, domnule comisar?

Începură toți să vorbească, adresându-i-se lui Maigret ca unei vechi cunoștințe.

— Lăsând asta deoparte, să știți că bătrânul Gassin e cel mai cinstit om de pe pământ. Dar s-ar zice că a rămas cu ceva din povestea de serile trecute și am ajuns să mă întreb dacă își va mai reveni. Ce ziceți de Bébert? Spânzurați în serie!

Erau cordiali și familiari. Nu luau prea în tragic evenimentul, dar în râsul lor stăruia o fărâmă de nervozitate.

Maigret dădea din cap, răspundea prin zâmbete și mormăituri.

— E adevărat că șeful nu vrea să vină la înmormântare?

Așadar, vestea ajunsese deja la cârciumă! Convorbirea telefonică avusese loc în urmă cu nici o oră!

— El are totuși capul pe umeri! Și încă unul tare de tot! Știți că Bébert a fost văzut ieri la cinematograful *Gallia ?* Probabil că a fost atacat după aceea, în momentul când se ducea spre dragă.

— Și eu au am fost la cinematograf, interveni cineva.

— L-ai văzut?

— Nu l-am văzut, dar am fost.

— Și ce ne interesează pe noi?

— Păi, asta e, că am fost!

Maigret se ridică zâmbind, plăti și le adresă tuturor un semn cu mâna. Pusese doi inspectori să culeagă toate informațiile precise și, de cealaltă parte a apei, îl putea zări pe unul dintre ei, Lucas, care cerceta draga celor de la Drumuri și Poduri.

Trecu prin fața casei lui Ducrau. De dimineață, ba poate chiar de seara trecută, mașina soților Decharme staționa lângă trotuar. Ar fi putut să intre, dar la ce bun? Își imagina foarte bine ceea ce Ducrau numise „carnavalul lor”!

Hoinărea. Nu știa nimic. Nu se gândea la nimic, dar simțea că începe să se contureze ceva ce nu trebuia să se încăpățâneze să precizeze prea repede.

Întoarse capul, auzind pe cineva care oprea un taxi. Era portăreasa și, după câteva clipe, o tânără trupeșă, îmbrăcată în mătase neagră, cu ochii roșii, urcă nervoasă în mașină, în timp ce portăreasa înghesuia bagaje pe banchetă.

Era, evident, Rose! Cum să nu zâmbești? Și cum să nu zâmbești și când portăreasa, la apropierea lui Maigret, luă un aer înțepat?

— E cucoana de la doi?

— Dar dumneata cine ești?

— Comisarul de la Poliția Judiciară.

— În cazul ăsta știți la fel de bine ca mine.

— Ginerele i-a cerut să plece?

— În orice caz, nu eu, și asta e treaba lor!

Era atât de clar! Familia îndoliată șușotise, acolo sus, ore în șir, dacă era sau nu decent să o lase pe acea ființă în casă în împrejurări

atât de solemne. Și, probabil, căpitanul trimisese o delegație la ea să-i aducă la cunoștință decizia consiliului de familie!

Maigret se opri cu totul întâmplător în fața cuvântului *Bal,* scris cu alb pe o tablă mare, albastră. În fata ușii retrase de la stradă se aflau plante agățătoare, care aduceau o notă de prospețime de cabaret popular. În interior era umbră și răcoare, în contrast cu trotuarul scăldat de un soare orbitor, iar decorațiunile metalice ale pianului mecanic scânteiau ca niște adevărate bijuterii. Văzu câteva mese, bănci, apoi un spațiu liber și, pe un perete, o pânză de fundal veche, folosită probabil pe vremuri într-un teatru.

— Cine e acolo? se auzi un glas din capătul de sus al scării.

— Cineva.

Tocmai se spălase, pentru că se auzea cum curge apa de la un robinet stropind cu picături o chiuvetă de bucătărie. O femeie coborî, în papuci și în capot, și murmură:

— A! Dumneavoastră erați!

Și ea îl cunoștea deja pe Maigret, ca toți cei din Charenton. Fusese o femeie drăguță. Se îngrășase puțin, se moleșise din pricina acelei vieți de seră caldă, dar păstra un anumit farmec, pe care i-l dădea un amestec de nonșalanță și seninătate.

— Vreți să beți ceva?

— Pentru amândoi, un aperitiv oarecare.

Femeia bău lichior de gențiană. Avea un fel al ei de a-și pune coatele apropiate pe masă și atunci sânii, presați unul de celălalt, ieșeau pe jumătate din capot.

— Bănuiam eu c-o să veniți. Noroc!

Nu-i era teamă. Poliția n-o impresiona.

— E adevărat ce se spune?

— Despre ce?

— Despre Bébert. Bun! Vorbesc prea mult. Asta e! Mai ales că nu e nimic sigur. Se spune că bătrânul Gassin…

— … a făcut asta?

— În orice caz, vorbește ca și cum ar ști. Încă un pahar?

— Și Ducrau?

— Ce?

— N-a fost ieri aici?

— Vine deseori să-mi țină de urât. Suntem prieteni vechi, chiar dacă acum e un om bogat. Nu se grozăvește cu asta. Se așează acolo, în locul în care stați. Bem amândoi un păhărel. Din când în când îmi cere să pun o monedă de cinci bănuți ca să cânte muzica.

— Ieri a venit?

— Da. Bal e doar sâmbăta și duminica, uneori lunea. În celelalte zile nu închid, din obișnuință, dar sunt, ca să zic așa, singură. Când trăia bărbatul meu, era cu totul altfel, pentru că țineam restaurant.

— La ce oră a plecat?

— Vă gândiți la asta? Dați-mi voie să vă spun că greșiți. Îl cunosc. Mă mângâia deja uneori când avea doar micul lui remorcher. Și, nu știu de ce, niciodată n-a încercat mai mult cu mine. Totuși, de obicei… Știți la fel de bine ca și mine! Ieri era trist…

— A băut?

— Două-trei pahare, dar asta n-are niciun efect asupra lui. Îmi spunea: „Dacă ai ști cât mă dezgustă capetele alea pătrate! Cred că o să bat toată noaptea tractirurile. Când mă gândesc că sunt toți acolo, în jurul micuțului…”.

De data asta, Maigret nu zâmbi când auzi din nou faimoasa expresie „capete pătrate”.

Se uită înjur la interiorul amărât, la mese, la bănci, la pânza de fundal, apoi la vajnica femeie care golea paharul cu înghițituri mici.

— Nu știi la ce oră a plecat?

— Să fi fost miezul nopții? Poate mai puțin. Recunoașteți că e totuși trist să ai atâția bani și să nu fii fericit!

Maigret nu zâmbi nici acum.

Capitolul 6

— Ciudățenia e că sunt convins că, povestea e foarte simplă, conchise Maigret.

Se afla la șeful Poliției Judiciare, la ora la care birourile sunt pustii. Soarele purpuriu apunea deasupra Parisului și priveliștea Senei traversate de Pont-Neuf era parcă mânjită cu roșu, albastru și ocru. Cei doi, în picioare în fața ferestrei, vorbeau ba de una, ba de alta, distrați de hoinăreala lenește a trecătorilor.

— Cât despre omul meu…

Chiar atunci sună telefonul. Șeful răspunse.

— Bună ziua, doamnă. Ce mai faceți? Vi-l dau imediat.

Era doamna Maigret, puțin speriată:

— Ai uitat să-mi telefonezi. Ba da, rămăsese să-mi telefonezi la ora patru. A ajuns mobila acolo și trebuie să plec. Poți veni imediat?

Înainte să plece, comisarul îi explică șefului său:

— Am uitat că mă mut. Mobila a plecat ieri cu camionul. Soția mea trebuie să fie la țară ca s-o primească.

Directorul Poliției Judiciare dădu din umeri și Maigret, care observă, se opri în ușă.

— Ce vreți să spuneți, șefule?

— Că vei face precum ceilalți, adică, după niciun an, o să te întorci la treabă, dar pentru o bancă sau o companie de asigurări.

În seara aceea plutea un fel de melancolie în biroul invadat de culorile amurgului, o melancolie vagă, pe care cei doi se prefăcură că n-o simțeau.

— Jur că nu.

— Pe mâine. Și ai mare grijă cu Ducrau, s-ar putea să aibă relații la doi-trei deputați.

Maigret luă un taxi și ajunse în câteva minute la apartamentul său din bulevardul Richard-Lenoir. Soția lui muncea de zor. Două încăperi erau goale, iar în celelalte pachetele se îngrămădeau pe mobile. Ceva fierbea, nu pe mașina de gătit, care fusese deja expediată, ci pe un reșou cu spirt.

— Chiar nu poți să vii cu mine? Te întorci cu trenul mâine-seară. Ca să hotărâm cum așezăm mobila.

Nu numai că era imposibil, dar Maigret nici nu-și dorea. Desigur, avea o senzație ciudată intrând în acel apartament golit pe care urmau să-l părăsească pentru totdeauna, dar efectul cel mai ciudat i-l provocau vederea anumitor lucruri, pe care soția lui se pregătea să le ia, și unele cuvinte rostite de ea în timp ce se agita necontenit.

— Ai văzut scaunele pliante care au fost livrate? Cât e ceasul? Doamna Bigaud m-a anunțat la telefon că a sosit mobila. E un timp superb și cireșii sunt albi de flori. Iar capra despre care ne vorbise nu e de vânzare, dar proprietarul ei ne va da un ied, dacă o să facă unul anul ăsta.

Maigret, care încuviința zâmbind, se gândea la cu totul altceva.

— Mănâncă tu! îi strigă doamna Maigret din camera vecină. Mie nu mi-e foame.

Nici lui. Ciuguli ceva. Apoi trebui să coboare bagajele incomode, cu forme neregulate – erau acolo chiar și unelte de grădină! —, care umplură un taxi.

— La gara Orsay!

Își sărută soția când o urcă în tren și, pe la unsprezece, era singur pe malul Senei, nemulțumit de ceva sau de cineva.

Puțin mai departe, pe cheiul Célestins,

trecu prin fața birourilor lui Ducrau. Nu era lumină. Razele oblice ale unui felinar făceau să scânteieze plăcuțele de aramă. Iar ambarcațiunile, de-a lungul malurilor, erau culcate molcom pe oglinda fluviului.

De ce-i spusese asta șeful? Era o prostie! Maigret chiar își dorea să stea la țară, în tihnă, să citească. Era obosit.

Și totuși, nu reușea să țină pasul cu soția lui. Încerca să-și amintească ce-i zisese despre capră și despre alte lucruri. Dar, în realitate, privind agitația de lumini de pe celălalt mal al Senei, își spunea: „Unde poate să fie Ducrau la ora asta? S-a întors în sfârșit acasă, deși are oroare de *carnaval*? Cinează cu coatele pe masă, într-un mare restaurant sau într-un bistrou de șoferi? O să bată din nou bordelurile, purtând la braț doliul după fiul lui?”.

Nimic despre acest Jean Ducrau, absolut nimic! Există astfel de ființe, despre care oamenii n-au nimic de spus. Doi inspectori se ocupaseră de el, anchetând în Cartierul Latin, la școala de arhiviști, la Charenton.

„Un băiat fermecător, cam închis în el, puțin bolnăvicios…”

Nimeni nu-i cunoștea vreun viciu, vreo pasiune. Nu se știa cum își petrecea serile.

„Probabil că stă acasă și lucrează, pentru că, de când cu boala, lucra cu destulă greutate.”

Nu tu viață de familie. Nu tu prieteni. Nu tu iubită. Și, într-o bună dimineață, se spânzură, acuzându-se că voise să-și omoare tatăl!

Nu trebuiau totuși uitate cele trei luni petrecute cu Aline, la bordul șlepului *Lâna de Aur*.

Jean… Aline… Gassin… Ducrau…

Maigret recunoscu porțile de fier de la Bercy, apoi, în dreapta, coșurile uzinei electrice. Tramvaiele treceau pe lângă el. Din când în când se oprea fără motiv, apoi își continua drumul.

Mai departe îl așteptau ecluza nr. 1 și casa înaltă, șlepul, cârciumile, mica sală de bal, un întreg decor sau, mai curând, o întreagă lume plină de substanță, de mirosuri, vieți încâlcite pe care încerca să le descurce.

Era ultimul lui caz. Mobila ajunsese deja la căsuța de pe Loara.

Își sărutase în fugă soția la plecare. Cărase pachetele prost dispus. Nici măcar nu așteptase ca trenul să se pună în mișcare.

De ce-i spusese șeful asta?

Și, brusc, Maigret urcă în tramvai în loc să-și continue mersul șovăielnic pe cheiuri.

Peisajul arăta cu atât mai pustiu cu cât luna îi lumina și cele mai mici unghere. Cârciuma din stânga închisese deja, iar în localul lui Fernand trei bărbați jucau cărți cu patronul.

Când Maigret trecu pe trotuar, cei dinăuntru îi auziră zgomotul pașilor și Fernand ridică imediat capul, recunoscându-l probabil pe comisar, pentru că îi deschise ușa.

— Tot pe-aici la ora asta? A apărut ceva nou măcar?

— Încă nimic.

— Beți ceva?

— Nu, mulțumesc.

— Rău faceți. Am mai schimba două-trei vorbe.

Maigret intră, cu senzația că făcea o gafă.

Jucătorii așteptau cu cărțile în mână.

Patronul umplu un pahar de rachiu de drojdie și încă unul pentru el.

— Noroc!

— Joci sau nu joci?

— Acuși! Îmi dați voie, domnule comisar?

Maigret rămase în picioare, intuind ceva anormal.

— Nu luați un scaun? Tai!

Maigret privi afară, dar nu văzu decât decorul încremenit, căruia luna parcă îi decupa contururile.

— Ciudată, nu-i așa, povestea asta cu Bébert?

— Joacă! Vorbești pe urmă!

— Cât face? întrebă Maigret.

— Am făcut cinste.

— Nu.

— Ba da. O secundă și sunt al dumneavoastră. Belotă!

Aruncă imediat cărțile și se îndreptă spre tejghea.

— Ce mai beți? Tot rachiu? Voi, copii?

În aer, în atitudini, în voci stăruia ceva neclar, nesincer, mai ales la patron, care se încăpățâna să nu lase să se aștearnă tăcerea.

— Știți că Gassin e tot așa de beat? Nu se mai oprește. Un pahar mare, Henry? Și tu?

Pe cheiul adormit, doar cârciuma mai era însuflețită. Maigret, care încerca să țină sub observație în același timp și interiorul, și ce se petrecea afară, se apropie de ușă.

— Apropo, domnule comisar. Voiam să vă spun…

— Ce? mormăi el, întorcându-se.

— O clipă… Nu mai știu… Ce prost sunt! Ce beți?

Totul suna atât de fals, încât amicii îl priveau jenați. Fernand își dădu seama și el și

roși.

— Ce se întâmplă? întrebă Maigret.

— Ce vreți să spuneți?

Ținea ușa deschisă și se uita la ambarcațiunile ce păreau încleiate în canal.

— De ce încerci să mă reții?

— Eu? Jur că…

Atunci, comisarul reuși să distingă, în masa informă formată de cocile întunecate, catarge și cabine, un foarte mic punct luminos. Fără să-și dea osteneala să închidă ușa, traversă cheiul și ajunse în fața pasarelei *Lânii de Aur*.

La doi metri de el stătea în picioare un om pe care fu cât pe ce să nu-l vadă.

— Ce faci aici?

— Îmi aștept clientul.

Întorcând capul, Maigret constată că, puțin mai departe, se afla un taxi fără luminile de poziție aprinse.

Pasarela îngustă făcu, sub greutatea comisarului, zgomotul unei scânduri deplasate din loc. O lumină slabă se vedea în spatele geamurilor ușii de la cabină; Maigret o deschise fără să ezite și coborî scara.

— Pot să intru?

Se simțea că acolo era cineva. După câteva trepte, Maigret putu să vadă de sus cabina luminată de o lampă cu gaz. Cuvertura patului era pregătită pentru noapte. Pe mușamaua de pe masă se aflau o sticlă și două pahare.

Doi bărbați stăteau față în față, tăcuți, atenți: bătrânul Gassin, cu ochii mici și amenințători, și, cu coatele pe masă, Émile Ducrau, care își împinsese șapca pe ceafa.

— Intrați, domnule comisar! Bănuiam că veți veni.

Nu brava. Nu era nici jenat, nici surprins.

Lampa mare cu gaz degaja valuri de aer fierbinte, iar calmul era atât de profund, încât ai fi jurat că, până la venirea lui Maigret, cei doi bărbați petrecuseră ore în șir muți și nemișcați. Ușa celei de-a doua cabine avea zăvorul tras. Oare Aline dormea? Asculta nemișcată în întuneric?

— Șoferul meu mai e afară?

Ducrau, ca un om amorțit, încerca să-și alunge toropeala.

— Vă place rachiul olandez?

Se duse să ia el însuși un pahar din bufet, îl umplu cu un lichid incolor și vru să-și ia paharul. Dar, în acel moment, Gassin, cu un gest brutal, mătură masa. Sticla și paharele se rostogoliră pe podea. Printr-o minune, sticla nu se sparse, își pierdu dopul și se auzi un gâlgâit prelung.

Ducrau nu tresărise. Poate se aștepta la o reacție de acest fel? Gassin, la un pas de o criză de furie, respira zgomotos, cu pumnii strânși și pieptul înainte.

Cineva se mișca în cabina vecină. Șoferul se plimba pe chei. Gassin rămase încă un moment încremenit, apoi se prăbuși pe scaun, cu capul în mâini, hohotind:

— Soarta ei de soartă!

Ducrau îi arătă lui Maigret tambuchiul și, în trecere, se mărgini să-l atingă pe bătrân pe umăr. Se sfârșise. Pe punte făcură un fel de baie de aer și de limpezime. Șoferul dădu fuga la mașină. Ducrau se opri un moment, cu mâna pe brațul însoțitorului său.

— Am făcut tot ce puteam face. Vă întoarceți la Paris?

Urcară treptele scării de piatră. Șoferul pornise motorul și aștepta cu portiera deschisă. Comisarul zări prin geamurile

cârciumii silueta lui Fernand, care se uita probabil la mașină.

— Dumneata ai dat ordin să nu fii deranjat?

— Cui?

Maigret schiță un gest cu mâna și celălalt înțelese.

— A făcut asta?

Ducrau zâmbi, măgulit și nemulțumit.

— Prostănaci de treabă! mormăi el. Urcați! Drept înainte, șofer! Spre centrul orașului.

Își scoase șapca și își trecu mâna prin păr.

— Mă căutați?

Maigret nu avea ce să răspundă și, de altfel, interlocutorul lui nu aștepta vreun răspuns.

— V-ați gândit la ce v-am propus dimineață?

Dar Ducrau nu trăgea vreo speranță. Poate chiar ar fi fost dezamăgit de un răspuns afirmativ.

— Soția a plecat în seara asta să aranjeze mobila în casa mea.

— Unde?

— Între Meung și Tours.

Cheiurile erau pustii. Până la strada Saint-Antoine întâlniră numai două mașini. Șoferul coborî geamul.

— Unde mergem?

Iar Ducrau, ca și cum ar fi înfruntat pe cineva:

— Mă lași la *Maxim*.

Într-adevăr, acolo și coborî, greoi și încăpățânat, în costumul lui gros de culoare albastră, cu brasarda neagră pe braț. Omul de la intrare, care probabil îl cunoștea, se grăbi să-i deschidă.

— Intrați un moment, domnule comisar?

— Nu, mulțumesc.

Ducrau intrase deja pe ușa turnantă, astfel încât nu-și dădură mâna, nu avură timp nici măcar să se salute.

Era unu și jumătate. Omul de la intrare îl întrebă pe Maigret:

— Aveți nevoie de un taxi?

Da… Nu… În apartamentul din bulevardul Richard-Lenoir nu era nimeni și patul mare fusese dus la casa de la țară. Așa că Maigret făcu la fel ca Ducrau: se duse să doarmă la hotel, la capătul străzii Saint-Honoré.

Soția, care ajunsese la țară, dormea pentru prima dată în casa lor.

Capitolul 7

Un tropot lent și monoton se auzea încă din fundul cimitirului, deși capătul cortegiului ajunsese deja la porțile de fier. Și acel zgomot de pietriș strivit, acel praf care satura aerul până acolo încât se năștea curcubeie, masivitatea acelui convoi în mișcare ce trebuia uneori să bată pasul pe loc sporeau și mai mult impresia de căldură.

Sprijinit de poarta de fier deschisă a cimitirului, Émile Ducrau, îmbrăcat tot în negru, cu lenjerie albă ca neaua, își ștergea sudoarea cu batista făcută ghem și strângea mâna tuturor celor care se înclinau. Nu s-ar fi putut spune la ce se gândea. Nu plânsese și se uitase tot timpul la oameni ca și cum n-ar fi avut nicio legătură cu acea înmormântare. Ginerele lui, subțirel și corect îmbrăcat, avea ochii roșii. Chipurile femeilor erau ascunse sub voalurile negre.

Cortegiul blocase tot Charentonul. În spatele celor două care mortuare cu flori și coroane mergeau sute de marinari bine spălați, frumos pieptănați, îmbrăcați în albastru, cu șapca în mână.

Acum salutau, unul câte unul, ieșind din cimitir, și îngăimau condoleanțe, după care îi vedeai adunându-se cu stângăcie în grupuri și căutând o cafenea. Aveau broboane de sudoare pe frunte. Îi simțeai asudați pe sub haina groasă petrecută la piept.

Maigret se afla pe trotuarul de vizavi, în fața tarabei florăresei, întrebându-se dacă să mai stea acolo. Un taxi opri lângă el. Coborî unul dintre inspectorii lui, care îl căuta.

— Aici, Lucas!

— Nu s-a întâmplat nimic? Tocmai am

aflat că dimineață, la opt și jumătate, bătrânul Gassin a cumpărat un revolver de la un armurier din Piața Bastiliei.

Gassin era acolo, la cincizeci de metri de familia aranjată în rând. Pășea alături de ceilalți, fără să vorbească cu cei de lângă el, fără nerăbdare, cu privirea mohorâtă.

Maigret îl remarcase dinainte, deoarece era prima dată când îl vedea îmbrăcat frumos, cu barba tunsă, cu rufărie curată și un costum nou. Pusese oare capăt zilelor de beție? În orice caz, era mai demn, mai calm. Nu mai bodogănea silabele printre dinți și chiar te îngrijora puțin văzându-l așa de demn.

— Ești sigur?

— Sigur. A cerut să i se explice cum se mânuiește arma.

— Aștepți și, după ce se îndepărtează puțin, îl arestezi discret și mi-l aduci la comisariat.

Până una-alta, Maigret să grăbi să traverseze șoseaua și se opri la cel mult trei metri de Ducrau, care se miră. Încă mai treceau oameni prin fața lui, îmbrăcați tot în albastru, cu tenul bronzat, cu părul decolorat. Privirea lui Maigret o întâlni pe cea a lui Gassin, care se apropia, dar bătrânul nu se arătă nici surprins, nici supărat.

Își aștepta rândul. Mergea încet în spatele celorlalți. În sfârșit, fără să spună nimic, își întinse mâna bătrână și ridată, care o strânse pe cea a patronului său.

Atât. Apoi plecă. Maigret se uită după el, dar nu reuși să-și dea seama dacă băuse sau nu, deoarece excesul de băutură conferă uneori un calm excesiv.

Inspectorul aștepta la primul colț de stradă. Maigret îi făcu semn că da și cei doi

bărbați se îndepărtară unul în spatele celuilalt.

„Ar trebui să treci pe strada Sentier, pe la prăvălia din fața biroului poștal, și să cumperi vreo o sută de metri de sfoară pentru perdea…” Îi ceruse, dimineață, doamna Maigret la telefon.

La Charenton întâlneai marinari pretutindeni și, curând, existau toate șansele să-i vezi, în haine de duminică, umplând toate cafenelele de pe cheiuri, de la canal și până la Auteuil. Ce reacție avusese bătrânul Gassin când îl arestase inspectorul? Maigret preferase s-o ia în sens invers și, acum, nu știa pe ce stradă se afla. Cineva îl strigă:

— Domnule comisar!

Era Ducrau, aflat deja la doi pași de dânsul, Ducrau care, probabil, își părăsise familia în doliu și scurtase condoleanțele ca să pornească după el.

— Ce puneți la cale împotriva lui Gassin?

— Ce vrei să spui?

— V-am văzut mai adineauri, când ați vorbit cu inspectorul. Va fi arestat?

— A și fost.

— De ce?

Maigret se întrebă o clipă dacă era mai bine să-i spună sau nu.

— Azi-dimineață și-a cumpărat un revolver. Armatorul nu spuse nimic, dar miji ochii și privirea îi deveni dură.

— Presupun că pentru dumneata, continuă comisarul.

— E foarte posibil, mormăi Ducrau, băgând mâna în buzunar și scoțând un Browning.

Râse sfidător.

— Mă arestați?

— Nu e nevoie. Ar trebui să vă eliberăm foarte repede.

— Și pe Gassin?

— Și pe Gassin.

Se aflau într-o pată de soare, la marginea trotuarului, pe o stradă îngustă, unde gospodinele făceau piața, și acolo, gândindu-se la cei doi bărbați lăsați liberi în Paris, fiecare cu revolverul lui, Maigret avu ideea caraghioasă că dădea impresia că se juca de-a Dumnezeu-Tatăl.

— Gassin n-o să mă omoare, spuse armatorul.

— De ce?

— De-aia!

Apoi, schimbând tonul:

— Vreți să veniți mâine la mine la prânz, la țară? La Samois.

— O să văd. Mulțumesc oricum.

Îl lăsă să plece, cu revolverul lui și cu gulerul prea rigid, care îl jena. Maigret era obosit și își aminti că îi promisese soției sale că o va suna să-i spună dacă se va duce să petreacă duminica cu ea. Dar intră întâi la comisariat. Cel puțin acolo era răcoare! Comisarul plecase la masă și secretarul îl primi pe Maigret cu mult zel.

— Omul dumneavoastră e în celula din stânga. Am păstrat aici ce avea în buzunare.

Totul fusese pus pe un ziar desfăcut: întâi, revolverul, unul ieftin, cu butoiaș; apoi, o pipă din spumă-de-mare, o pungă pentru tutun din cauciuc roșu și o batistă tivită cu albastru; în sfârșit, un portofel roșcat și fleșcăit, pe care Maigret îl întoarse pe toate părțile înainte să-l deschidă.

Într-o despărțitură se aflau actele șlepului

Lâna de Aur și foaia de declarație cu semnătura ecluzierilor. În altă parte, ceva bani și două fotografii, a unei femei și a unui bărbat.

Fotografia femeii data de cel puțin douăzeci de ani. Poza, prost făcută, se îngălbenea, dar se distingeau încă trăsăturile unei femei tinere și slabe, cu zâmbetul vag, care amintea de cel al tinerei Aline.

Era soția lui Gassin și, din pricina sănătății ei delicate, a acelei melancolii involuntare, lumea robustă a marinarilor o considerase probabil distinsă. La fel și Ducrau, care se culcase cu ea! Oare se întâmplase la bord, când Gassin se îmbăta la cârciumă, sau în vreo cameră mizeră de hotel?

Cealaltă fotografie era a lui Jean Ducrau, care tocmai fusese înmormântat. Era o fotografie făcută de un amator. Tânărul, în pantaloni albi, stătea în picioare pe puntea șlepului. Pe verso scrisese: *Micuței mele prietene Aline, care va putea probabil s-o citească într-o zi, bunul ei prieten, Jean.*

Mort și el! Spânzurat!

— Asta e, spuse Maigret.

— Ați găsit ceva?

— Morți! răspunse el, deschizând ușa celulei.

— Ei, moș Gassin?

Bătrânul, care stătea pe bancă, se ridică și Maigret se încruntă văzându-i pantofii fără șireturi și gulerul descheiat, fără cravată. Îl strigă pe secretar.

— Cine a făcut asta?

— Păi, de obicei…

— Dă-i înapoi șireturile și cravata!

Căci marinarul arăta atât de jalnic astfel,

încât procedura semăna cu o injurie sau cu o răutate.

— Stai jos, Gassin! Uite-ți lucrurile, mai puțin revolverul, bineînțeles. Gata cu bețiile? Ai mintea limpede?

Se așeză în fața interlocutorului cu coatele pe genunchi, în timp ce bătrânul, aplecat, își lega șireturile.

— După cum știi, nu te-am sâcâit niciodată. Te-am lăsat să te miști în voie și să torni în dumneata ca într-un butoi fără fund. Lasă asta! Te îmbraci mai târziu! auzi ce-ți spun?

Gassin ridică încet capul și Maigret constată că, dacă îl ținuse plecat, o făcuse ca să ascundă un zâmbet ciudat.

— De ce vrei să-l omori pe Ducrau?

Zâmbetul dispăruse deja; acum, fața aceea zbârcită de marinar, întoarsă spre Maigret, exprima doar un calm perfect.

— Încă n-am omorât pe nimeni.

Oare nu era prima dată când vorbea? O făcea fără grabă, cu voce înăbușită, probabil vocea lui naturală.

— Știu. Dar vrei să omori?

— Poate că voi omorî pe cineva.

— Pe Ducrau?

— Poate pe el, poate pe altul.

Nu era beat, era ceva evident. Totuși, băuse. Sau păstra rămășițele bețiilor de dinainte. În celelalte zile își exagera aerul arțăgos. Acum era prea calm.

— De ce ai cumpărat o armă?

— Ce căutați la Charenton?

— Nu văd legătura.

— Ba da!

Și, văzând că Maigret tăcu un moment, impresionat de această cotitură bruscă,

preciză:

— Cu diferența că, în fond, pe dumneavoastră asta nu vă privește.

Luă de jos al doilea șiret și, aplecat din nou, începu să-l treacă prin găurile pantofului. Trebuia să fii foarte atent să nu pierzi ceva din ce spunea, pentru că vorbele îi deveneau uneori confuze. Poate că nu-i păsa că era auzit? Poate că era un ultim monolog de bețiv?

— Acum zece ani, la Châlons, patronul *Cormoranului* s-a oprit în fața unei case frumoase unde locuia un doctor. Îl chema Louis. Nu pe doctor, pe patron! Era nebun de bucurie și de nerăbdare. Soția lui, care avea treizeci de ani, urma în sfârșit să nască.

Zidurile trepidau din când în când la trecerea unui tramvai și se auzea vag clopoțelul unei prăvălii din apropiere, a cărei ușă se deschidea și se închidea întruna.

— De opt ani de zile așteptau un copil. Ca să-l aibă, Louis era gata să dea tot ce economisise. Așa că s-a dus la doctor, un brunețel cu ochelari, pe care l-am cunoscut. I-a explicat că îi era teamă ca soția lui să nu nască la dracu' în praznic, într-un sat, și că prefera să rămână la Châlons cât timp era nevoie.

Gassin se ridică, roșu la față pentru că stătuse atât cu capul în jos.

— Au trecut opt zile. Doctorul venea în fiecare seară. În sfârșit, durerile au început pe la cinci după-masa. Louis nu-și mai găsea locul. Era când pe punte, când pe chei. A sunat disperat la ușa medicului. L-a adus aproape cu forța. Medicul a jurat că totul era bine, foarte bine, că lucrurile vor merge fără probleme și că va fi de ajuns să-l anunțe în

ultima clipă.

Gassin recita totul ca pe o litanie.

— Nu cunoașteți locul? Eu văd casa ca și cum aș fi acolo, o vilă mare, nouă, cu ferestre largi, toate luminate în seara aceea, pentru că doctorul dădea o petrecere. Era frumos, parfumat, cu mustața frizată. A venit de două ori, ca o vijelie, cu răsuflarea mirosind a vin, apoi a lichior. „E foarte bine, e perfect!”, spunea el. „Vin mai târziu…” Străbătea cheiul în fugă. Se auzea fonograful. Chiar se putea vedea, pe perdele, umbra celor care dansau. Femeia țipa și Louis, înnebunit, plângea fără să plângă. Era înspăimântat de ce se întâmpla. O cumătră bătrână, care avea ambarcațiunea trasă la chei ceva mai departe, jura că fătul nu venea bine. La miezul nopții, Louis s-a dus să sune la ușa doctorului și i s-a spus că acesta va veni. La douăsprezece și jumătate a sunat din nou. Pe coridor răsuna muzica. Iar nevasta lui Louis țipa de făcea trecătorii de pe chei să se oprească și să plece apoi mai departe grăbind pasul. În sfârșit, invitații au plecat. Doctorașul a sosit, nu beat de-a binelea, dar nici treaz de tot. Și-a scos haina, și-a suflecat mânecile. „Va fi poate nevoie de forceps.” Cabina era îngustă, se îmbrânceau. Și iată că doctorul spunea să-i strivească fătului capul! „Dar nu e cu putință!”, i-a strigat Louis. „Vrei s-o salvez pe mamă?” Doctorului îi era somn. Nu mai rezista. Rostea vorbe fără șir. După o oră, când s-a ridicat, Louis a văzut că nevasta lui nu mai țipa, nu mai mișca.

Gassin îl privi pe Maigret în ochi și conchise:

— Louis l-a omorât.

— Pe medic?

— Cu răceală, i-a tras un glonț în cap, apoi altul în burtă, pe urmă a deschis gura, ca și cum ar fi vrut să-și mănânce revolverul, și a tras al treilea glonț. Șlepul a fost vândut la licitație trei luni mai târziu.

De ce zâmbea Gassin? Maigret îl prefera beat mort și răutăcios, ca în celelalte zile.

— Ce-o să-mi facă acum? întrebă el, fără curiozitate.

— Îmi promiți să nu faci prostii?

— Ce numiți prostii?

— Ducrau a fost întotdeauna prietenul dumitale, nu?

— Suntem din același sat. Am navigat împreună.

— Ține mult la dumneata.

Maigret rosti neconvingător aceste ultime cuvinte.

— Poate.

— Spune-mi, Gassin, pe cine ai pică? Îți vorbesc ca de la om la om.

— Dar dumneavoastră?

— Nu înțeleg.

— Vă întreb cu cine aveți ce aveți. Căutați ceva. Ei bine, ce-ați găsit?

Era ceva neașteptat. Maigret văzuse în el doar un bețiv și acum descoperea un om care, îmbătându-se în colțul lui, făcuse în fond o anchetă personală. Pentru că asta voia să spună Gassin!

— N-am găsit încă nimic precis.

— Nici eu.

Dar era pe punctul să găsească! Asta voia să spună privirea lui grea și pătrunzătoare. Maigret avusese dreptate să-i dea înapoi șireturile și cravata. Cazul nu mai avea nicio legătură cu acel comisariat prăpădit, și nici măcar cu poliția. Erau doi bărbați care

stăteau așezați față în față.

— N-ai niciun amestec în atentatul contra lui Ducrau, nu-i așa?

— Nici cel mai mic amestec, răspunse o voce ironică.

— Și n-ai niciun amestec nici în sinuciderea lui Jean Ducrau.

Gassin nu zise nimic, dar dădu încet din cap.

— Nu erai nici rudă, nici prieten cu Bébert. Nu aveai niciun motiv să-l spânzuri.

Marinarul se ridică oftând și Maigret se miră că îl vede atât de scund și de bătrân.

— Spune-mi ce știi, Gassin. Camaradul dumitale de la Châlons n-a lăsat nimic în urma lui. Dumneata ai o fată.

Îi păru rău, pentru că celălalt îi aruncă o privire întrebătoare atât de cumplită, încât simți nevoia să mintă cu orice preț.

— Fiica dumitale se va vindeca.

— Poate că da.

Ai fi zis că îi era indiferent. Zău, nu asta era problema! Maigret știa. Se ajunsese acolo unde ar fi vrut să se ajungă. Dar Gassin nu punea nicio întrebare. Tăcea și privea, atât, și era alarmant.

— Ai trăit fericit până acum la bord…

— Știți de ce fac mereu aceeași rută? Pentru că e cea pe care am străbătut-o când m-am căsătorit.

Avea carnea dură și pielea brăzdată de riduri fine și negre.

— Spune-mi, Gassin, știi cine l-a atacat pe Ducrau?

— Încă nu.

— Știi de ce s-a autoacuzat fiul lui?

— Poate.

— Știi de ce a fost spânzurat ecluzierul?

— Nu.

Era sincer, nu încăpea nicio îndoială.

— Or să mă bage la închisoare?

— Nu te pot ține în stare de arest pentru port interzis de armă. Îți cer doar să fii calm, răbdător, să aștepți sfârșitul anchetei mele.

Ochii mici și albaștri redeveniseră agresivi.

— Nu sunt medicul din Châlons, adăugă Maigret.

Gassin zâmbea, în timp ce comisarul se ridica, obosit de acest interogatoriu care nu era deloc un interogatoriu.

— O să te eliberez chiar acum.

Nu avea altceva de făcut. Afară era aceeași primăvară ciudată, fără o picătură de ploaie, fără o aversă, fără un nor. Într-o piațetă, pământul era tare și alb în jurul castanilor. Stropitoarele municipale udau toată ziua asfaltul la fel de moale ca în miezul verii.

Pe Sena, pe Marna, chiar pe canal, mici ambarcațiuni vopsite sau lăcuite, puse în mișcare de vâslași cu brațele goale, se strecurau printre șlepuri.

Peste tot vedeai terase pe trotuar și, trecând prin fața cafenelelor, simțeai miros de bere proaspătă. Mulți marinari nu se întorseseră încă la bord. Luau bistrourile la rând, cu gulerul apretat, din ce în ce mai roșii la față.

O oră mai târziu, Maigret afla, la cafeneaua de pe chei, că Gassin nu se întorsese nici el pe șlep, ci își luase o cameră la Catherine, deasupra sălii de bal.

Capitolul 8

Era o duminică așa cum apare numai în amintirile din copilărie, proaspătă, nouă-nouță, de la cerul de un albastru de brebenoc până la apa care reflecta casele, lungindu-le. Parcă și taxiurile erau mai roșii sau mai verzi decât în celelalte zile, iar străzile, pustii și sonore, se distrau trimițând una spre alta și cele mai mici sunete.

Maigret îi ceru șoferului să oprească puțin înainte de ecluza de la Charenton, iar Lucas, căruia îi dăduse misiunea să-l urmărească pe Gassin, ieși din cârciumă și veni înaintea lui.

— N-a mișcat. Ieri-seară a băut cu femeia de la sala de bal, dar n-a ieșit de acolo. Poate doarme încă.

Ca și străzile, punțile șlepurilor erau pustii. Numai un băiețel, așezat pe o cârmă, își punea șosetele de duminică. Iar Lucas continuă, arătând spre *Lâna de Aur:*

— Ieri, nebuna era nervoasă. De patru-cinci ori a țâșnit din tambuchi și o dată a alergat până la cârciuma din colț. Câțiva marinari au zărit-o și s-au dus să-i spună bătrânului, dar el n-a vrut să se întoarcă pe șlep. În urma înmor- mântării și a întregii povești stăruia un fel de jenă. Până la miezul nopții, am văzut întruna oameni pe vase, și toți se uitau în direcția asta. Trebuie să vă mai spun că sala de bal s-a deschis. Muzica se aude de la ecluză. Marinarii erau încă în haine de duminică. Pe scurt, probabil că nebuna a adormit în cele din urmă, dar azi-dimineață, când abia se crăpase de ziuă, rătăcea prin împrejurimi, cu picioarele goale, îngrijorată ca o pisică cu pui. Trecând, a trezit oamenii de pe trei-patru șlepuri, astfel

încât, acum două ore, ați fi văzut cupluri în cămașă de noapte la toate tambuchiurile. Cu toate astea, nimeni nu i-a spus unde era bătrânul. Cred că era mai bine. O femeie a dus-o înapoi la bordul șlepului *Lâna de Aur* și acum sunt acolo amândouă și-și pregătesc micul dejun. Uitați fumul care iese de pe coșul sobei.

Fumul se ridica în aer, drept în sus, de pe majoritatea ambarcațiunilor, unde cei care locuiau la bord se îmbrăcau, învăluiți într-o aromă caldă de cafea.

— Continuă supravegherea, spuse Maigret.

În loc să urce imediat în taxi, intră în sala de bal, a cărei ușă era deschisă. Femeia stropea podeaua cu apă, înainte s-o măture.

— E sus? întrebă comisarul.

— Cred că tocmai s-a sculat, pentru că aud niște pași.

Maigret urcă câteva trepte și ascultă. Într-adevăr, cineva se plimba de colo colo. O ușă se deschise și Gassin își arătă fața plină de săpun, dădu din umeri și se întoarse în cameră.

Casa de la țară a lui Ducrau, de la Samois, despărțită de Sena prin drumul de halaj, era o construcție mare cu trei aripi, având în față o curte de onoare. Când taxiul se opri, Ducrau aștepta lângă poarta de fier, îmbrăcat în bleumarin, ca de obicei, cu o șapcă nouă pe cap.

— Puteți să trimiteți înapoi mașina, îi spuse el lui Maigret. O să vă întoarceți cu a mea.

Și îl așteptă pe comisar să plătească taxiul. Cu o grijă neașteptată, încuie chiar el poarta, puse cheia în buzunar și chemă șoferul care,

în fundul curții, spăla cu furtunul o mașină cenușie.

— Edgar! Nu lași pe nimeni să intre și, dacă vezi pe cineva dând târcoale casei, vii să-mi spui.

Apoi se uită grav la Maigret și întrebă:

— Unde e?

— Se îmbracă.

— Și Aline? N-a intrat în panică?

— L-a căutat. Acum, o vecină e cu ea la bord.

— Vreți să gustați ceva? Abia peste o oră ne așezăm la masă.

— Nu, mulțumesc.

— De băut?

— Nu acum.

Ducrau stătea în curte privind clădirile și arătă cu bastonul o fereastră.

— Bătrâna nu s-a îmbrăcat încă. Iar tânăra pereche, după cum auziți, se ciorovăie.

Într-adevăr, niște voci își dădeau replici destul de iritate într-o cameră de la primul etaj, care avea ferestrele deschise.

— Grădina de zarzavaturi e în spate, ca și vechile grajduri. Casa din stânga aparține unui mare editor, iar cea din dreapta e locuită de niște englezi.

De jur împrejur se vedeau case de țară și vile, între Sena și pădurea Fontainebleau. Maigret auzea zgomotul înăbușit al mingilor pe un teren de tenis din vecinătate. Grădinile erau gard în gard. La marginea unei peluze, o femeie în vârstă, îmbrăcată în alb, stătea întinsă într-un balansoar.

— Chiar nu vreți să beți nimic?

Ducrau părea derutat, ca și cum s-ar fi întrebat ce să facă cu oaspetele lui. Nu se bărbierise. Avea pleoapele ostenite.

— Iată! Aici ne petrecem duminica.

Ca și cum ar fi spus: „Închipuiți-vă ce jalnică poate să fie viața!”.

În jurul lor totul era calm, cu contraste de umbră și lumină, ziduri albe, trandafiri cățărători și pietriș rotund pe jos. Sena curgea molcom, brăzdată de mici ambarcațiuni, și câteva persoane treceau călare pe drumul de halaj.

Ducrau se îndreptă spre grădina de zarzavaturi, umplându-și pipa, arătă spre păunul care se plimba pe un răzor de salată și bombăni:

— O idee a fiicei mele, care e convinsă că așa arătăm a oameni bogați. Voia și lebede, însă aici nu e apă!

Aproape că nu se gândea la ce spunea, dovadă că îl întrebă deodată pe Maigret, privindu-l în ochi:

— Chiar nu v-ați schimbat ideea?

Nu era o întrebare pusă așa, de dragul conversației. Fusese pregătită de mult timp, probabil din ajun, și Ducrau numai asta avea în cap. Îi acorda o importanță atât de mare, încât se posomorâse cu totul. Maigret fuma și se uita la fumul care urca în aerul transparent.

— Miercuri e ultima mea zi la Poliția Judiciară.

— Știu.

Se înțelegeau foarte bine, fără să vrea să lase impresia. Ducrau nu încuiase poarta de la intrare întâmplător, după cum nu se plimba întâmplător acum prin grădina de zarzavaturi pustie.

— Asta nu ți-e de ajuns? întrebă comisarul, atât de încet, cu o asemenea detașare, încât te puteai întreba dacă într-adevăr vorbise.

Ducrau se opri brusc și fixă îndelung un clopot de sticlă pentru pepeni. Când ridică în sfârșit capul, expresia i se schimbase. Adineauri nu avea mască. Era un om agasat, șovăitor, neliniștit.

Dar acum se sfârșise. Trăsăturile se înăspriseră. Pe buze apăruse un zâmbet răutăcios. Nu se uită la însoțitorul lui, ci la decorul din jur, la cer, la ferestrele casei mari și albe.

— Or să mă vadă, nu-i așa?

Și, în sfârșit, privirea i se opri asupra feței lui Maigret. Era privirea unui om care se străduia să fie optimist și, nu foarte sigur pe el, încerca să amenințe.

— Să vorbim despre altceva. Ce-ar fi totuși să mergem să bem un păhărel? Știți ce mă miră? Că ancheta dumneavoastră nu l-a vizat pe Decharme, nici pe amanta mea, nici…

— Credeam că voiai să vorbești despre altceva.

Dar Ducrau, pe tonul unui om cumsecade, continuă, atingându-i umărul lui Maigret:

— O clipă! Să jucăm cinstit și să-mi spuneți mai întâi pe cine bănuiți că ar fi vinovat.

— Vinovat de ce?

Zâmbiră amândoi. De departe, s-ar fi crezut că glumeau despre un subiect anodin.

— De toate.

— Și dacă ar fi un vinovat pentru fiecare lucru?

Ducrau se încruntă: răspunsul nu-i era pe plac. Deschise o ușă, cea a bucătăriei, unde soția lui, în capot, dădea instrucțiuni unui servitor îngălat. Se pierdu toată că fusese surprinsă nepieptănată și bâigui o scuză cu mâna pe conci, în timp ce soțul ei bombănea:

— N-are nimic! Puțin îi pasă domnului

comisar! Mélie, ar trebi să ne aduci din beci o sticlă de… de ce?… de șampanie? Nu? Atunci vom găsi aperitive în salon.

Închise ușa cu brutalitate și, în salon, mișcă sticlele care ocupau pervazul unei ferestre.

— Pernod? Lichior de gențiană? Ați văzut? Și fiica ei e și mai și! Dacă n-ar fi în doliu, ar veni mai îndată cu o rochie de mătase roz sau verde, cu un zâmbet nefiresc și purtări prefăcute.

Umplu două pahare și împinse un fotoliu către comisar.

— Îmi pare bine că vecinii fac haz de noi, mai ales când, așa cum vom face curând, vom lua masa pe terasă!

Privirea lui lentă se deplasa de la un obiect la altul. Salonul era bogat mobilat și puteai vedea și un enorm pian cu coadă.

— Noroc! Când am vrut să cumpăr primul remorcher, am avut nevoie de facilități de plată, bineînțeles. Banca accepta douăsprezece rate cu condiția să dau un avans. I l-am cerut socrului meu. M-a refuzat, sub pretextul că nu avea dreptul să-și aducă familia la sapă de lemn! Acum, eu o întrețin pe bătrână.

Se simțea că ranchiuna asta era atât de adânc înrădăcinată în el, încât îi făcea rău și când vorbea. Căută un alt subiect de conversație și trase spre el o cutie cu țigări de foi.

— Nu vreți una? Dacă preferați pipa, nu vă jenați!

În același timp, mototolea milieul brodat de pe masă.

— Uite cu ce-și petrec ele timpul! Iar idiotul de ofițer dezleagă partide de șah, pe care le găsește pe ultima pagină a ziarelor!

Se gândea la altceva și Maigret, care începea să-l cunoască, zâmbea acum când privirea lui Ducrau nu exprima ceea ce spunea.

Privirea? Îl pândea tot timpul pe comisar, încă încerca să-l cântărească. Se întreba clipă de clipă dacă prima impresie fusese corectă și, mai ales, care putea să fie punctul lui slab.

— Ce-ai făcut cu amanta dumitale?

— I-am spus să se care și nici măcar nu știu unde s-a dus. În schimb, a avut eleganța să vină la înmormântare îmbrăcată toată în negru, cu fața ei pudrată de curvă care începe să îmbătrânească!

Se consuma. Totul îl înfuria. Ai fi zis că ajunsese să urască și obiectele, ca acel milieu pe care îl mototolea întruna.

— La *Maxim,* era încântătoare și veselă. Reprezenta ceva, altceva decât nevastă-mea și altele asemenea ei! O aduc într-un apartament mobilat și ea se îngrașă, se străduiește să-și facă singură lenjeria și să gătească precum portă- resele.

Maigret înțelesese de mult timp acea dramă burlescă ce-i otrăvea existența lui Ducrau. Pornise de la zero. Câștiga acum bani cu nemiluita. Trata afaceri cu burghezi importanți, întrezărindu-le modul de viață. Or, familia lui rămânea de căruță. La Samois, soția sa avea aceleași gesturi, aceleași obiceiuri ca atunci când spăla rufele la pupa remorcherului, iar fiica ei era doar o caricatură de mic-burgheză.

Ducrau suferea din cauza asta ca de o jignire personală și își dădea foarte bine seama că vecinii nu-l luau în serios, deși avea o casă mare și albă, șofer și grădinar.

Îi privea cu invidie pe peluza sau pe terasa

lor. Turba de furie și protesta scuipând pe jos, înfundându-și mâinile în buzunare și răcnind cuvinte grele.

Când auzi pași pe scară, oftă și făcu cu ochiul.

— Acum, ceilalți!

Erau fiica și ginerele lui, îmbrăcați în negru, în mare ținută, bine pieptănați. Se înclinară cu discreția plină de durere a oamenilor loviți de o mare nenorocire.

— Încântat, domnule. Tatăl nostru ne-a vorbit des despre dumneavoastră…

— Lasă! mai bine beți ceva!

Arțagul îi sporea în prezența lor. În picioare, la fereastră, armatorul privea poarta de fier de la intrare care se profila pe fundalul Senei.

— Ne scuzați, domnule comisar!

Ginerele era blond, decent și resemnat.

— Un deget de porto? o întrebă el pe soția lui.

— Ce-ați servit, domnule comisar?

Iar Ducrau, la fereastră, bătea darabana agasat. Poate căuta în minte o răutate pe care să o spună. În orice caz, se întoarse brusc și bombăni:

— Domnul comisar îmi cerea informații despre voi. Și, știind că aveți datorii, îmi atrăgea atenția că moartea mea ar fi rezolvat totul. Iar cea a lui Jean vă dublează șansele.

— Tati! exclamă fiica, ducând la ochi o batistă brodată cu negru.

— Tati! o imită el. La urma urmelor, eu am datorii? Eu vreau să locuiesc în sud?

Soții erau obișnuiți cu astfel de scene și Decharme se dovedea destul de abil: schița un zâmbet trist, abia mijit, ca și cum ar fi considerat astfel de vorbe o glumă sau efectul

unei proaste dispoziții trecătoare. Avea mâini frumoase, albe, cu degete lungi, pe care le mângâia jucându-se cu verigheta de platină.

— V-am spus că tinerii așteaptă un copil? Berthe Decharme își ascunse fața. Era jenant.

Ducrau știa bine asta, dar o făcea înadins. Șoferul traversă curtea, se îndreptă spre peron și armatorul deschise fereastra să-i vorbească.

— Ce-i?

— Domnul mi-a spus…

— Da! Și?

Șoferul, descumpănit, arătă spre un moșneag care se așezase pe iarbă, dincolo de poartă, și scotea o bucată de pâine din buzunar.

— Idiotule!

Și închise fereastra. Se putea vedea servitoarea, care își pusese un șorț alb și pregătea masa pe terasa umbrită de o umbrelă de soare roșie.

— Măcar știi ce avem la masă?

Fiica lui profită ca să iasă, în timp ce Decharme se prefăcea interesat de partitura de pe pian.

— Cântați? îl întrebă Maigret.

Răspunse Ducrau:

— El? Da’ de unde! Nimeni de-aici nu cântă! Pianul e un bluf, ca și restul!

Și, cu toate că în încăpere era răcoare, el avea fruntea asudată.

Vecinii din stânga jucau în continuare tenis și un valet în livrea le aducea răcoritoare la ora la care familia Ducrau prânzea pe terasa ei. Umbrela nu apăra foarte bine de soare și rochia de mătase neagră a fiicei lui Ducrau avea semicercuri umede sub brațe. Iar Ducrau era atât de încordat, încât vederea lui te

obosea. Tot ce făcea, tot ce zicea era penibil.

Când li se servi peștele, ceru să-l vadă, mirosi, îl atinse cu vârful arătătorului și bombăni:

— Ia-l de-aici!

— Dar, Émile…

— Ia-l! repetă el.

Când soția lui se întoarse de la bucătărie, avea ochii roșii. Iar el zise calm, întors spre Maigret:

— Miercuri ieșiți la pensie. Miercuri seara sau miercuri dimineața?

— Miercuri la miezul nopții.

Apoi, adresându-se ginerelui:

— Știi cât i-am oferit ca să lucreze cu mine O sută cincizeci de mii. Dacă vrea două sute,i le dau!

Trăgea și acum cu ochiul la poarta de la intrare. Îi era teamă. Iar Maigret, singurul care știa, se simțea mai stânjenit decât ceilalți, pentru că spectacolul acelui om care se lupta cu panica era tragic, cu o umbră de ridicol și de ticăloșie.

La cafea, Ducrau găsi altceva.

— Iată ce se numește familie! spuse el, arătând cercul format în jurul mesei. Întâi, un bărbat care duce întreaga povară pe umeri, care a dus-o întotdeauna, care o va duce până o să crape. Apoi, ceilalți, care se agață de el, inerți…

— Iar începi? întrebă fiica lui, ridicându-se.

— Ai dreptate. Du-te să faci o mică plimbare. Poate că e ultima ta duminică frumoasă.

Ea tresări. Soțul ei, care își ștergea buzele cu șervetul, ridică imediat capul. Cât despre doamna Ducrau, poate că nu auzise.

— Ce vrei să spui?

— Nimic! Nu vreau să spun nimic! Continuă să-ți pregătești călătoria în sud!

Atunci, ginerele, care nu avea probabil simțul oportunității, spuse pe un ton plin de amabilitate:

— Berthe și cu mine ne-am gândit bine. Sudul e puțin cam departe. Dacă găsim ceva pe lângă Loara…

— Exact! N-aveți decât să-i cereți domnului comisar să vă găsească ceva lângă el și o va face numai din plăcerea să vă aibă vecini!

— Locuiți lângă Loara? se grăbi să întrebe Decharme.

— Poate că va locui.

Maigret întoarse încet capul spre el și de data asta nu mai zâmbea. Simțise un șoc în piept, o emoție care făcea să-i tremure buzele. De zile întregi se bălăcea într-o incertitudine dezgustătoare și iată că, brusc, totul se schimba prin magia unui cuvânt: *Poate!*

Ducrau îi înfrunta privirea cu aceeași gravitate, la fel de conștient de valoarea acelui moment.

— În ce parte e proprietatea dumneavoastră? Dar vocea ginerelui nu mai era decât un zumzet căruia nu-i dădeau atenție niciunul, nici celălalt. Mai zgomotoasă era respirația lui Ducrau, ale cărui nări se dilatau, în timp ce exaltarea luptei îi lumina fața lucitoare.

Se învârtiseră destul unul în jurul celuilalt. Se cântăriseră destul, fără să îndrăznească să lovească.

Acum, Maigret respira și el mai ușor. Își umplu pipa și degetele i se afundau cu voluptate în punga cu tutun.

— Mie mi-ar plăcea destul de mult regiunea de pe lângă Cosnes sau Gien…

Mingile săreau pe trenul de tenis roșu, unde fluturau fustele albe ale tinerelor. O mică barcă cu motor urca voinicește contra curentului Senei, torcând ca un motan satisfăcut.

Doamna Ducrau agită un clopoțel să cheme servitoarea, dar toate astea nu contau, nu existau pentru cei doi bărbați care ajunseseră, în sfârșit, pe aceeași lungime de undă.

— Poți să te duci la nevasta ta, care probabil că plânge în camera ei.

— Credeți? Eu presupun că e nervoasă din cauza stării ei.

— Du-te, prostule! pufni Ducrau, în timp ce ginerele lui se îndepărta scuzându-se. Și tu ce vrei cu clopoțelul tău?

— Rosalie a uitat lichiorurile.

— Nu-ți face griji. Când vom avea chef de lichioruri, le găsim și singuri. Nu-i așa, Maigret?

Nu spusese „domnule comisar”. Spusese „Maigret”. În picioare, își ștergea buzele cu șervetul, bombând pieptul, privind de jur împrejur. Trase cu putere aer în piept, mârâind de plăcere.

— Ce spuneți?

— Despre ce?

— Despre tot! Despre toate astea! Ce bine e! Chiar și pentru ecluzier, care ia masa afară cu familia lui! La început, când eram căruțaș, mâncam pe taluz cu Gassin, apoi, cum caii trebuiau să se odihnească două ore, trăgeam la aghioase cu nasul în iarbă și lăcustele ne săreau pe deasupra capului…

S-ar fi zis că fiecare dintre pupilele lui era dublă. Întâi, privirea puțin vagă care mângâia

cu veselie peisajul, apoi, la mijloc, ascuțită, precisă, înverșunată, altă privire, independentă de prima.

— Faceți câțiva pași pentru digestie?

Se îndreptă spre poarta de fier și o deschise. Dar, înainte să ajungă pe drumul de halaj, băgă mâna în buzunarul de la spate, își scoase, fără fereală, Browningul și îi verifică încărcătorul.

Era un gest teatral, copilăresc, dar impresionant totuși. Maigret nu avu nicio reacție, prefăcându-se chiar că nu văzuse. Dinspre camera de sus se auzea zvon de voci, una dintre ele mânioasă.

— Ce v-am spus? Se ceartă.

Cu revolverul în buzunar, păși alături de Maigret, încet, cu pieptul bombat, asemenea cuiva ieșit duminica la plimbare. În fața ecluzei, se opri câteva clipe să privească apa care se strecura prin nenumăratele fisuri ale porții și familia așezată la masă în fața ușii.

— În cât suntem azi?

— În 13 aprilie.

Se uită la Maigret bănuitor.

— În 13? Aha!

Și își continuară plimbarea.

Capitolul 9

Era ora la care lucrurile au culori mai profunde, dar fără vibrație, închise cum sunt în ele înseși în așteptarea amurgului. Puteai să privești în față soarele roșu, suspendat deasupra colinelor împădurite. Reflexiile apei, mai largi, mai somptuoase, degajau totuși deja ceva rece, stins.

Exact deasupra ecluzei, câțiva curioși se uitau la un tânăr care încerca să pornească o barcă cu motor. Motorul se învârtea de câteva ori, trăgea aer și tușea, după care urma din nou efortul nerăbdător al manivelei.

Ducrau se opri brusc, cu mâinile la spate, privind șirul de case care, în acel loc, mărginea fluviul. Maigret nu remarcase nimic anormal.

— Priviți, domnule comisar!

Casele erau restaurante și hoteluri destul de luxoase și un șir lung de mașini se întindea pe lângă trotuar. Totuși, între două restaurante se afla un bistrou mic, unde mâncau probabil șoferii și unde, fiind duminică, fuseseră scoase afară patru mese, ca un fel de terasă.

Maigret căută cu privirea ce era de văzut. Umbra trecătorilor se întindea, enormă. Se zăreau deja câteva pălării de pai și multe rochii subțiri. Privirea comisarului reuși să localizeze o siluetă familiară, cea a inspectorului Lucas, așezat la mica terasă în fața unui pahar cu bere. Lucas îl văzuse și el pe Maigret și îi zâmbea de dincolo de șosea. Părea foarte fericit că se afla acolo, într-o duminică frumoasă, sub copertina cu dungi roșii și galbene care îi făcea umbră, lângă un dafin într-un hârdău.

În dreapta lui, în capătul terasei, comisarul îl zărise deja pe Gassin care, sârguincios, apăsându-și coatele pe măsuța prea mică, scria o scrisoare.

Mai mulți oameni se întorceau de la o petrecere oarecare, pentru că mergeau ca într-un cortegiu, stârnind praful. Nimeni nu observa că doi bărbați se opriseră în mulțime, nici că unul dintre ei întreba, băgând mâna în buzunar:

— Asta se numește legitimă apărare? Ducrau nu glumea. Nu-și putea lua ochii de la bătrânul care, din când în când, ridica brusc capul să se gândească la ce avea să scrie, dar părea să nu vadă nimic în jurul lui.

Maigret nu răspunse, mărginindu-se să-i adreseze un semn lui Lucas, apoi să facă câțiva pași în direcția ecluzei, în timp ce Ducrau îl urma cu regret.

— Ați auzit ce v-am întrebat?

În sfârșit, barca cu motor porni, alunecând pe apă și desenând arabescuri înspumate.

— Am venit, șefule.

Era Lucas, care privea Sena ca și ceilalți.

— E înarmat?

— Nu. I-am vizitat deja camera, unde nu e nicio armă. Și nu s-a oprit nicăieri în drum.

— Te-a reperat?

— Nu cred. E prea preocupat de propriile-i gânduri.

— Faci cumva și pui mâna pe scrisoare. Du-te!

— Tot nu mi-ați răspuns, se încăpățână Ducrau, pe când își continuau plimbarea.

— Dar ai auzit: nu e înarmat.

Merseră mai departe, apropiindu-se de casa albă.

— În fond, avem fiecare îngerul nostru

păzitor, zise armatorul, rânjind. E mai bine să cinați cu noi. Și chiar să dormiți la noi la noapte…

Deschise poarta de fier. Soția, fiica și ginerele lui își beau ceaiul pe terasă. Șoferul dregea o cameră, care forma o coroană de un roșu agresiv pe pietrișul curții.

Stăteau fiecare în fotoliul lui de răchită, în fața unei mese pe care se aflau o sticlă și pahare. Dar nu se alăturaseră restului familiei pe terasă. Rămăseseră în curte, lângă ușa salonului care, în spatele lor, era învăluit treptat în umbră. Felinarele din Samois se aprinseseră mult prea devreme, formând în lumina zilei simple pete albe, în timp ce oamenii ieșiți la plimbare în acea duminică se răreau, absorbiți parcă de gară.

— Crezi că un om care a ucis alt om ezită mult, ca să-și asigure liniștea, să-l suprime pe al doilea și, la nevoie, chiar pe al treilea? întrebă Maigret, cu o voce cât se poate de calmă.

Ducrau trăgea dintr-o pipă enormă din spumă-de-mare, cu coadă lungă din cireș, al cărei găvan era obligat să-l țină. Își privi invitatul și dură destul de mult până când murmură:

— Ce vreți să spuneți?

— Nimic deosebit. Cred că stăm foarte comod așezați spre sfârșitul unei duminici frumoase. Coniacul e bun. Pipele trag bine. Bătrânul Gassin bea probabil și el un aperitiv. Or, miercuri seara, tot ceea ce ne preocupă va înceta să ne mai preocupe. Problema își va fi găsit soluția.

Vorbea visător, în timp ce Decharme aprindea pe terasă un chibrit a cărui flacără

dansă o clipă pe cerul palid.

— Atunci, vezi dumneata, mă întreb cine nu va mai fi aici.

Ducrau simți un fior pe care nu putu să-l ascundă și preferă să mărturisească.

— Și spuneți asta pe un ton!

— Unde te aflai duminica trecută?

— Aici, unde venim în fiecare duminică.

— Și fiul dumitale?

Cu trăsăturile înăsprite, Ducrau răspunse:

— Tot aici. A stat două ore să mestereasc la aparatul de radio, care n-a mers mai bine.

— Acum e mort și deja îngropat. Bébert e mort și el. De aceea mă gândesc la acest fotoliu și la cel care îl va ocupa duminica viitoare.

Nu se vedeau bine. Mirosul celor două pipe se răspândea în curte. Când cineva coborî de pe bicicletă exact în fața porții, Ducrau avu o tresărire și întrebă de departe:

— Ce-i?

— Pentru domnul Maigret.

Era un puștan din partea locului și, prin grilajul porții, îi întinse o scrisoare comisarului.

— Mi s-a dat asta pentru dumneavoastră, de la cârciumă.

— Știu. Mulțumesc.

Ducrau nu se mișcase. Femeile părăseau terasa pentru că le era frig și era clar că Decharme, în picioare lângă balustradă, ezita să li se alăture celor doi bărbați, așa cum și-ar fi dorit foarte mult.

Maigret rupse primul plic cu numele lui și găsi epistola scrisă puțin mai devreme de Gassin. Era adresată *Doamnei Emma Chatereau,* Café des Maraâchers, *Larzicourt (Haute-Marne)*.

— Putem aprinde lumina în salon, mormăi Ducrau, care nu îndrăznea să pună vreo întrebare.

— Văd încă destul de bine.

Hârtia era din cea de la cârciumă; cerneala, violetă; scrisul, mic de tot la început, ajungea de două ori mai mare la sfârșit.

Dragă Emma,

Îți scriu ca să-ți dau de știre că sunt bine sănătos și sper ca scrisoarea mea să te găsească și pe tine la fel. Totuși, aș vrea să te previn că, dacă s-ar întâmpla ceva, aș vrea să fiu înmormântat la noi, lângă mama noastră, nu la Charenton, cum am spus la început. De asemenea, nu mai trebuie continuată plata pentru mormânt. Cât privește banii de la casa de economii, vei găsi carnetele și toate actele în sertarul bufetului. Totul e pentru tine. Vei putea, în sfârșit, să adaugi un etaj la casa ta. În rest, totul e bine, pentru că știu ce am de făcut.

Fratele tău pentru totdeauna

Maigret, în picioare, își luă ochii de la mica foaie de hârtie și se uită de jos în sus la Ducrau, care se prefăcea că se gândește la altceva și trăgea în continuare din pipă.

— Vești proaste?

— E scrisoarea lui Gassin.

Ducrau se stăpânea, punea întruna un picior peste altul, își observa de departe ginerele. În sfârșit, făcând un efort să nu-si trădeze nerăbdarea, murmură:

— Pot să citesc și eu?

— Nu.

Și Maigret împături scrisoarea și o puse în portofel. Fără să vrea, arunca scurte priviri spre poarta de la intrare, dincolo de care nu mai era decât un gol mare de umbră.

— Cui îi e adresată?

— Surorii lui.

— Emma? Ce s-a întâmplat cu ea? A stat o vreme pe șlepul fratelui ei și chiar cred că am fost îndrăgostit de ea. Pe urmă s-a măritat cu un învățător din Haute-Marne, care mi se pare că a murit la puțin timp după aceea…

— Ține un han în satul ei.

— Chiar s-a făcut răcoare. Nu vi se pare? Nu vreți să intrăm în casă?

Ducrau răsuci comutatorul din salon, închise ușa, se gândi să închidă obloanele, apoi se răzgândi.

— Nu puteți să-mi spuneți ce i-a scris Gassin surorii sale?

— Nu.

— Ar trebui să mă tem de ceva?

— Știi mai bine decât mine.

Ducrau zâmbi, învârtindu-se prin salon fără să se hotărască unde să se așeze, iar Maigret, familiar, se duse să aducă din grădină sticla de coniac și paharele.

— Să presupunem că există doi oameni, spuse el turnându-și în pahar. Unul care a ucis deja și, în consecință, riscă să fie închis pentru tot restul zilelor, dacă nu mai rău, și celălalt care n-a făcut niciodată rău nimănui. Se caută ca doi cocoși. Care e, după părerea dumitale, cel mai periculos?

Drept răspuns, armatorul își accentuă zâmbetul.

— Acum, rămâne de văzut cine l-a spânzurat pe Bébert. Ce spui, Ducrau?

Maigret era tot cordial, dar fiecare vorbă,

fiecare silabă pe care o rostea avea acum o greutate nouă, ca și cum ar fi fost supraîncărcată de sens.

Ducrau se așezase în cele din urmă într-un fotoliu, cu picioarele lui scurte întinse și pipa pe piept. Din cauza acestei poziții, părea să aibă o triplă bărbie, în timp ce pleoapele pe jumătate închise îi umbreau privirea.

— Știi la ce întrebare foarte simplă ajungem astfel? Cine, într-o zi, a abuzat de naivitatea tinerei Aline și i-a făcut un copil?

De data asta, celălalt se ridică dintr-o zvâcnire, roșu în obraji.

— Ei bine? întrebă el.

— Ei bine! Nu dumneata, bineînțeles. Nici Gassin, care s-a crezut întotdeauna tatăl ei. Nici fiul dumitale, Jean, care avea pentru ea o prietenie pasionată și care, de altfel…

— Care? Ce voiați să spuneți?

— Nimic rău. Am aflat câteva informații despre el. Spune-mi, Ducrau, după ce ai avut fata cu soția dumitale, n-ai fost bolnav?

Se auzi doar un mormăit și Maigret văzu un spate în fața lui.

— Poate că asta e explicația. Totuși, Aline e slabă de minte. Iar fiul dumitale e un copil bolnăvicios, nervos, atât de sensibil, încât are crize de isterie. După părerea colegilor săi, pentru care era un subiect de glumă, nu era un bărbat întreg. De aici, această prietenie emoționantă, dar extrem de curată, între el și Aline.

— Unde vreți să ajungeți?

— La asta: dacă Bébert a fost ucis, înseamnă că el era amantul! *Lâna de Aur* e deseori amarat la Charenton săptămâni întregi. Gassin își petrece serile în cârciumi. Ajutorul ecluzierului e un om singuratic și,

învârtindu-se pe lângă șlepuri, a zărit-o pe Aline, într-o seară…

— Tăceți!

Ducrau, cu gâtul violaceu, își aruncă pipa într-un colț al salonului.

— E adevărat?

— Habar n-am.

— Poate că nici măcar n-a fost nevoie să folosească forța, pentru că Aline nu e conștientă de ce face. Și nimeni nu știe! Până în ziua în care Aline naște… Aline, care are trei bărbați în jurul ei… Pe cine crezi, Ducrau, că bănuiește Gassin?

— Pe mine! strigă armatorul.

Și, în același timp, tresări, merse greoi spre ușă și o deschise cu un gest violent. Fiica sa era acolo. Ridică mâna. Ea scoase un strigăt. Dar el, în loc s-o lovească, se mulțumi să trântească ușa.

— Și?

Reveni spre Maigret ca un animal în arenă.

— Am remarcat că fetei îi era teamă de dumneata și chiar mai mult decât teamă. Probabil că Gassin s-a gândit la același lucru. Așa că, din moment ce-i dădeai târcoale…

— Foarte bine. Și?

— De ce n-ar fi crezut și altcineva același lucru, mai ales că-ți cunoștea nevoia de a pune mâna pe toate femeile?

— Așa! Cine?

— Fiul dumitale.

— Ei, și?

În camera de sus se auzeau pași și voci. Era Berthe, care plângea, povestind incidentul mamei sau soțului ei. Puțin mai târziu, servitoarea intră, intimidată.

— Ce-i?

— Doamna vă cere să urcați.

El nu găsi nimic să răspundă. Era prea frumos. Se mărgini să-și umple un pahar de coniac și să-l golească pe nerăsuflate.

— Unde rămăseserăți?

— Păi, pentru cel puțin trei persoane, erai un personaj dezgustător. Aline se închide în cabina ei când te vede venind și plânge când se vorbește despre dumneata. Tatăl ei te pândește și nu așteaptă decât o dovadă ca să se răzbune. Iar fiul dumitale se chinuie așa cum numai oamenii foarte sensibili știu s-o facă. N-a vrut la un moment dat să se călugărească?

— Acum șase luni. Cine v-a spus?

— N-are importanță. Îl striveai. Îl sufocai. N-a avut altă bucurie în viața lui decât în acele trei luni pe care le-a petrecut, convalescent fiind, la bordul șlepului *Lâna de Aur*.

— Grăbiți-vă!

Își șterse sudoarea și își umplu din nou paharul.

— Asta e tot. Am explicat cel puțin sinuciderea lui.

— Aș vrea și eu să știu cum.

— Când a aflat că ai fost rănit și aruncat în apă de pe șlep în plină noapte, n-a mai avut nicio îndoială: Aline a fost cea care, revoltată, poate atacată…

— N-ar fi putut să-mi vorbească?

— Ți-a vorbit vreodată? Fiica dumitale îți vorbește? Dacă tot nu era lăsat să se călugărească și se considera el însuși o epavă, a vrut cel puțin să facă un gest frumos. Sunt gesturi la care adolescenții visează în mansarde. Din fericire, nu le înfăptuiesc întotdeauna. Fiul dumitale a făcut-o. O salva pe Aline! Se declara vinovat! Poate că

dumneata nu înțelegi, dar toți tinerii de o anumită vârstă vor înțelege…

— Și dumneavoastră cum ați înțeles?

— Nu numai eu. Gândește-te că Gassin însuși, pe când bătea cârciumile, beat mort, fără să vorbească, urmărea cu îndârjire același lucru. Ieri-seară nu s-a întors la bord. A lăsat-o pe Aline singură. A închiriat o cameră vizavi.

Ducrau se apropie în grabă de fereastră. Ridică iute perdeaua, dar afară nu se vedea nimic din cauza luminii din salon.

— N-ați auzit?

— Nu.

— Ce-o să faceți?

— Habar n-am, răspunse simplu Maigret. Când doi oameni vor să se încaiere, încerci să-i desparți. Dar legea nu-mi permite să intervin atunci când doi oameni sunt gata să se omoare, îmi dă voie doar să arestez un asasin…

Ducrau întinse gâtul.

— Pentru asta e nevoie de dovezi!

— Astfel că…?

— Nimic! Miercuri, la miezul nopții, nu voi mai face parte din poliție. Mi-ai amintit-o mai adineauri. N-ai cumva niște tutun de pipă obișnuit?

I se arătă un vas de gresie din care se servi singur și, după ce își umplu pipa, își umpluse și punga. Cineva bătu la ușă. Era Decharme, care intră fără să aștepte să i se răspundă.

— Îmi cer scuze. Soția mea nu coboară la cină și vă roagă s-o scuzați. Nu se simte prea bine. Din cauza „stării”…

Nu pleca, căuta un loc unde să se instaleze și se mira văzând paharele de coniac.

— Nu vreți mai bine niște aperitive?

Printr-o minune, Ducrau nu-l repezea și părea că nici măcar nu-i observa prezența. Își luase de pe jos pipa, care nu se rupsese. Doar din spuma-de-mare sărise o așchie și armatorul își trecu peste ea degetul înmuiat în salivă.

— Nevastă-mea e sus?

— Tocmai a coborât la bucătărie.

— Îmi permiteți să lipsesc un moment, domnule comisar?

Ducrau părea să se aștepte ca Maigret să nu-i permită, dar nu se întâmplă așa.

— Ciudat om! șopti Maigret, oftând, după ce ușa se închise.

Decharme, care se simțea inconfortabil în fotoliul unde își îndoise corpul înalt, dar nu îndrăznea să se ridice, tuși ușor și murmură:

— Uneori e ciudat, probabil că ați remarcat. Pe scurt, are momente bune și momente proaste.

Maigret, ca și cum ar fi fost la el acasă, trase perdelele și lăsă numai o mică fantă, prin care privea uneori în curte.

— E nevoie de multă răbdare…

— Și dumneata ai!

— De exemplu, în momentul acesta situația mea e destul de delicată. Sunt ofițer, știți asta. Este evident că armata nu poate fi amestecată în unele lucruri, în unele drame care…

— Drame care…? repetă Maigret, nemilos.

— Nu știu. Vă cer și eu sfatul. Și dumneavoastră aveți o poziție oficială. Or, prezența dumneavoastră și unele zvonuri…

— Ce zvonuri?

— Nu știu. Dar presupunând… E îngrozitor de greu de spus. E doar o presupunere, nu-i așa? Să presupunem că un om care are o

anumită situație s-a pus într-o poziție… o poziție…

— Un pahar de coniac?

— Nu, mulțumesc. Nu beau niciodată alcool!

Insista totuși. Era hotărât la orice și nu improviza. Vorbele lui erau pregătite dinainte.

— Când un ofițer a greșit, prin tradiție, chiar camarazii îi arată care îi e datoria și îl lasă singur cu un revolver. În felul acesta se evită scandalul dezbaterilor publice și…

— Despre cine vorbești?

— Despre nimeni. Totuși, nu pot să nu fiu îngrijorat. Și am venit să vă cer, în definitiv, să mă liniștiți sau să-mi spuneți dacă trebuie să ne așteptăm la…

Nu voia totuși să fie mai precis. Se ridică, ușurat, zâmbind în timp ce aștepta răspunsul.

— Mă întrebi dacă socrul dumitale e un asasin și dacă îl voi aresta?

Nu păruse să se îngrijoreze nicio clipă de absența lui Ducrau, care revenea, mai proaspăt la față, cu părul umed la tâmple, ca un om care tocmai s-a spălat pe față.

— O să-l întrebăm.

Maigret trăgea lung din pipă, ținea în mână paharul de coniac și evita să se uite la Decharme, care pălise, dar nu îndrăznea să deschidă gura.

— Uite, Ducrau, ginerele dumitale mă întreabă dacă cred că ești un asasin și dacă am intenția să te arestez.

Probabil că îl auziră de sus, deoarece pașii de deasupra capetelor se opriră brusc. Ducrau, în pofida calmului său, simțea că i se tăia respirația.

— El întreabă… dacă…

— Nu uita că e ofițer. Mi-a amintit adineauri cutuma în astfel de cazuri. Când un ofițer greșește, cum spune el cu multă eleganță, cei mai buni prieteni ai lui îl lasă singur cu un revolver.

Privirea lui Ducrau îl urmărea cu încăpățânare pe Decharme, care pășea parcă fără țintă spre fundul încăperii.

— A! A spus…

Preț de câteva secunde s-ar fi putut crede că lucrurile vor lua o întorsătură urâtă. Dar trăsăturile lui Ducrau se destinseră puțin câte puțin, poate în urma unui efort eroic. Zâmbea.

Zâmbetul devenea tot mai larg. Începu să râdă. Ba chiar se prăpădea de râs!

— Să mori, nu alta! strigă el în sfârșit, cu lacrimi în ochi de atâta râs. A! Drăguțule Decharme! Ce băiat fermecător ești! Și acum, copii, o să ne așezăm la masă. Ofițerii care… când unul greșește… Al naibii Decharme! Și nu zici că o să halim unul în fața altuia!

Maigret își simțea cămașa lipindu-i-se de corp, dar nu puteai să bănuiești asta văzându-l cum își golea cu grijă pipa în scrumieră și o punea în tocul ei, înainte s-o bage în buzunar.

Capitolul 10

Servitoarea aduse supiera în momentul în care Ducrau, cu un oftat de mulțumire, își strecura între gulerul tare și gât un colț al șervetului. Nu făcuseră foc și doamna Ducrau, friguroasă, își pusese pe umeri un șal de jerseu negru, care părea un stingător de lumânări.

Locul unde ar fi trebuit să stea Berthe rămăsese gol, exact în fața armatorului, care îi porunci servitoarei:

— Du-te și spune-i fetei mele să coboare!

Se servi cu supă și-și așeză lângă farfurie un codru mare de pâine. Auzindu-și soția trăgându-și nasul, se încruntă de două-trei ori, apoi întrebă agasat:

— Ai guturai?

— Cred că da, bâigui ea, întorcând capul, ca să nu se vadă că era gata să plângă din nou.

Decharme asculta zgomotele de sus, mânuind lingura cu eleganță.

— Ei! Mélie?

— Doamna Berthe vă transmite că nu poate să coboare.

Ducrau sorbi cu zgomot supa.

— Du-te tu și repetă-i că vreau să coboare, bolnavă sau nu. Ai înțeles?

Decharme părăsi încăperea și Ducrau păru să caute în jur o persoană pe care s-o atace.

— Mélie, trage perdelele!

Stătea cu fața la cele două ferestre care dominau curtea, poarta de la intrare, Sena. Apăsând pe masă cu tot pieptul, își mânca pâinea privind afară, în bezna nopții. La etaj se auziră zgomote precipitate, șușoteli, suspine. Decharme își făcu apariția și anunță:

— Vine.

Și, într-adevăr, soția lui intră după câteva clipe. Nu-și dăduse osteneala să ascundă sub un strat de pudră roșeața lucitoare a feței.

— Mélie! strigă Ducrau.

Nu se ocupa de Maigret, nici de ceilalți. S-ar fi zis că ducea o viață aparte, că urmărea, fără să se preocupe de altceva, un plan bine stabilit.

— Servește mai departe!

Pe când Mélie se apleca peste masă să ia supiera, Ducrau o bătu ușor pe fund. Dacă servitoarea de la Charenton era tânără, aceasta nu avea vârstă, nici vioiciune, nici farmec.

— Apropo, Mélie, când te-ai culcat cu mine ultima dată?

Ea tresări, încercă zadarnic să zâmbească, se uită la patronul ei, apoi la patroană, cu spaimă. Ducrau dădu din umeri și zâmbi cu milă.

— Alta care crede că chestia asta are importanță! Poți să pleci. S-a întâmplat dimineață, când am ales vinurile în beci!

Nu se putu totuși abține să nu arunce o privire spre Maigret, ca să-și dea seama de efectul produs, dar comisarul părea foarte departe de poveștile astea. Doamna Ducrau nu reacționase în niciun fel. Se făcuse și mai mică sub acel stingător de lumânări din jerseu și privea țintă fața de masă în timp ce fiica ei își tampona nasul roșu cu batista.

— Ați văzut? îl întrebă armatorul pe Maigret, arătând cu bărbia spre curte și poartă.

Era un singur felinar, care arunca un cerc de lumină exact la portița din zid. Iar în acest cerc se zărea o siluetă nemișcată. La nici zece

metri. Omul, sprijinit de poarta de fier, probabil că vedea tot ce se petrecea în sufrageria puternic luminată.

— El e! spuse Ducrau.

Maigret, care vedea foarte bine, zări încă o siluetă puțin mai în spate, pe malul Senei.

Servitoarea, încordată de teamă, aducea friptura și piureul de cartofi, în timp ce comisarul, care scosese un carnet din buzunar și rupsese o foaie, scria câteva cuvinte.

— Îmi dați voie să mă folosesc de servitoarea dumneavoastră? Mulțumesc. Mélie, aș vrea să traversezi curtea. După ce ieși pe poartă, vei vedea întâi un bătrânel, dar nu-l băga în seamă. La câțiva metri de el, vei zări altă persoană, un bărbat de vreo treizeci de ani. Îi dai biletul acesta și aștepți răspunsul.

Fata abia îndrăznea să se miște. Ducrau tăia friptura. Doamna Ducrau, care nu se afla într-o poziție bună, făcea eforturi să vadă afară.

— În sânge, domnule comisar?

Mâna i se mișca sigur, privirea îi era netulburată, totuși, atitudinea lui degaja ceva patetic, care depășea cadrul acelei cine și persoanele așezate la masă.

— Ai bani puși deoparte? îl întrebă deodată pe Decharme.

— Eu? răspunse căpitanul, uluit.

— Ascultă… începu fiica lui, care tremura de nerăbdare sau de furie.

— Pe tine te sfătuiesc să taci. Și în primul rând stai jos, te rog! Îl întreb pe soțul tău dacă are economii pentru că am motivele mele. Răspunde!

— N-am, bineînțeles.

— Cu atât mai rău! Friptura asta de berbec

e infectă! Tu ai făcut-o, Jeanne?

— Mélie.

Privirea i se îndreptă din nou spre fereastră, dar nu putea să vadă mare lucru în umbră, cel mult pata albă a șorțului servitoarei, care se întorcea și care îi dădu imediat o hârtie lui Maigret. Slujnica avea picături de apă pe păr.

— Plouă?

— Da, mărunt. Abia a început.

Lucas răspunsese chiar pe hârtia trimisă de comisar, astfel încât se putea citi ce scrisese și acesta: *E înarmat?* Și, în diagonală, un singur cuvânt: *Nu.*

S-ar fi zis că Ducrau citea prin foaia de hârtie, pentru că întrebă:

— E înarmat?

Maigret ezită și dădu afirmativ din cap. Toată lumea auzise. Toată lumea văzuse. Doamna Ducrau înghiți fără să mestece îmbucătura de carne. Ducrau însuși, care brava, își umfla pieptul și mesteca cu o poftă de mâncare prefăcută, avu o scurtă tresărire.

— Vorbeam despre economiile tale…

Maigret înțelese că se pornise. Își găsise atmosfera potrivită. De acum, nimic nu avea să-l mai oprească; începu prin a-și împinge farfuria într-o parte și a se sprijini mai temeinic cu coatele pe masă.

— Cu atât mai rău pentru tine! Să presupunem că, peste puțin timp, sau mâine, sau oricând, dau ortul popii. Îți spui că ești bogat, că n-am dreptul, chiar dacă aș vrea, să-mi dezmoștenesc nevasta și fata…

Avea scaunul lăsat pe spate, ca acela al unui mesean care, la sfârșitul praznicului, povestește istorioare.

— Numai că eu îți spun că nu vei avea o

para!

Fiica lui îl privea cu răceală, încercând să înțeleagă, în timp ce soțul ei mânca sârguincios. Maigret, care stătea cu spatele la fereastră, își spunea că, de unde stătea Gassin, sub ploaia mărunță, sufrageria luminată părea probabil o oază de tihnă familială.

Ducrau continua, în timp ce privirea îi sărea de la o față la alta:

— Nu vei avea niciun gologan pentru că, în acest scop, am semnat un contract care nu va fi valabil decât la moartea mea, contract prin care cedez toate afacerile mele Companiei Generale. Patruzeci de milioane bătute pe muchie! Numai că aceste patruzeci de milioane trebuie plătite abia peste douăzeci de ani!

Râse, dar nu avea deloc chef de râs, apoi se întoarse spre soția lui.

— Tu, nevastă, vei fi moartă atunci!

— Te implor, Émile!

Deși stătea dreaptă și demnă, se simțea că era la capătul puterilor, că, dintr-un moment în altul, putea să se clatine și să cadă de pe scaun.

Maigret pândi, în această clipă, o urmă de emoție, de ezitare la Ducrau, dar armatorul deveni și mai aspru, poate pentru că era foarte hotărât să nu se înduioșeze.

— Tot mă mai sfătuiești să dispar discret? își întrebă el ginerele, căruia îi tremura maxilarul de jos.

— Jur că…

— Lasă, nu jura! Știi foarte bine că ești o secătură, o mică secătură cinstită, cea mai rea dintre toate. Mă întreb însă cine e mai secătură dintre tine și fata mea. Vrei să facem o prinsoare? De câteva săptămâni ne serviți

comedia plodului care se va naște. Ei bine, dacă vă amuză, o să chem un medic și vă dau o sută de mii de franci dacă Berthe chiar e însărcinată!

Doamna Ducrau făcu ochii mari, întrezărind brusc adevărul, dar fiica ei continuă să-l fixeze pe Ducrau cu un calm plin de ură.

— Ați văzut! conchise el, ridicându-se, cu pipa între dinți. Unu, doi, trei. O nevestică bătrânică, o fată și un ginere! Abia cât să ocupi o măsuță. Și asta e tot ce am sau, cel puțin, ce ar trebui să am al meu, cu mine…

Maigret, indiferent, își împinse puțin în spate scaunul și începu să-și umple pipa.

— Acum o să vă spun ceva, în fața comisarului, pentru că n-are importanță. E singur, fiindcă rudele nu pot fi martori. Asta e legea!… Sunt un asasin! Am omorât cu mâinile astea două…

Fiica sa tresări. Ginerele se ridică bâiguind:

— Vă rog…

Soția lui nu reacționă. Poate nu mai auzea? Nu plângea. Își așezase fruntea pe mâinile împreunate.

Ducrau se plimba prin încăpere cu pas apăsat. Mergea de la un perete la altul și trăgea din pipa lui mare.

— Vreți să știți de ce și cum l-am mierlit pe tip?

Nimeni nu-i cerea asta. El simțea nevoia să vorbească fără să renunțe la atitudinea amenințătoare. Și, brusc, se așeză din nou chiar în fața lui Maigret, întinzându-i o mână peste masă.

— Sunt mai voinic decât dumneavoastră, nu-i așa? Oricine ar spune asta văzându-ne pe amândoi. Timp de douăzeci de ani n-am

întâlnit pe nimeni care să-mi pună mâna jos. Întindeți mâna!

Și o strânse cu atâta frenezie, încât Maigret simți cum i se transmitea toată înfierbântarea dureroasă a armatorului. Oare contactul ăsta nu declanșa, ca reacție, emoția lui Ducrau și vocea lui nu devenea mai caldă?

— Știți șmecheria? Cine pune jos mâna celuilalt pe masă. N-ai voie să miști cotul.

Venele frunții îi deveniră proeminente, obrajii vineți, iar doamna Ducrau îl privea ca și cum nu s-ar fi gândit decât la o posibilă congestie.

— Nu vă folosiți toată forța!

Era adevărat. Când Maigret o făcu, rămase uimit, simțind cum ceda rezistența adversarului, ai cărui mușchi, la cea mai mică forțare, se înmuiaseră. Mâna atinse masa și Ducrau rămase un moment așa, cu brațul moale.

— Din cauza asta s-a întâmplat totul…

Se apropie de fereastră, o deschise și suflul umed al fluviului pătrunse în încăpere.

— Gassin! Hei, Gassin!

Ceva se mișcă lângă felinar, dar nu se auzi niciun pas pe pietrișul din curte.

— Mă întreb ce așteaptă. În fond, el e singurul care a ținut la mine!

Și, zicând asta, se uita fix la Maigret, ca și cum i-ar fi spus: „Pentru că tu n-ai vrut!”.

Pe masă era numai vin roșu și își umplu de două ori la rând paharul.

— Ascultați ce vă spun. N-are importanță că dau detalii, pentru că mâine, dacă vreau, tăgăduiesc tot. Într-o seară am ajuns pe șlepul lui Gassin…

— Te-ai dus la amanta ta, interveni fiica.

Iar el, dând din umeri, replică având un

accent greu de descris:

— Biată prostănacă!… Ziceam, Maigret, că într-o seară ajung, scârbit, pentru că secăturile astea două pe care le vedeți aici încercaseră încă o dată să mă tragă pe sfoară. Eram puțin mirat că nu vedeam în întregime lumina hubloului. Mă apropii și ce găsesc? Un nemernic oarecare care, întins pe burtă pe punte, se uita cum fiica mea se dezbrăca.

Spunând *fiica mea,* îi sfida pe toți cu privirea, dar niciunul dintre ei nu era în stare să reacționeze.

— M-am aplecat, calm. L-am apucat de o încheietură a mâinii și am strâns, am sucit-o de s-a îndoit cu totul ca un țipar, astfel încât avea corpul deja pe jumătate de cealaltă parte a bordului…

Se proțăpise din nou în fața ferestrei și vorbea nopții umede, încât trebuia să faci un efort ca să-l auzi.

— Până atunci îi dovedisem întotdeauna pe cei mai vânjoși. Ei bine, atunci n-a mai mers! M-am moleșit! Animalul a încetat să se zvârcolească! A luat ceva din buzunar și, brusc, am simțit o bufnitură în spate. Până să-mi recapăt echilibrul, m-a lovit cu umărul și m-a răsturnat în apă…

Lucrul cel mai impresionant era poate atitudinea încremenită a soției sale. Era frig. Pe fereastra deschisă intra nu numai aer curat, ci și umbre, înfiorări, înfrigurare, amenințări.

— Gassin! Hei, bătrâne!

Maigret întoarse capul și îl văzu pe Gassin sprijinit de poarta care nu mai era încuiată.

— Ce tip! bombăni Ducrau, revenind spre masă și turnându-și vin. A avut o sută de ocazii să tragă. Ba chiar poate să se apropie

cât vrea…

Picăturile de sudoare dezvăluiau însă că, în minutele dinainte, îi fusese tot timpul teamă! Poate că numai din teamă deschisese fereastra și stătuse în fața ei!

— Mélie!… Mélie! Fir-ar să fie!

În sfârșit, servitoarea își făcu apariția. Își scosese șorțul și avea o pălărie pe cap.

— Ce te-a apucat?

— Plec.

— Înainte să pleci, adu-mi-l pe bătrânul din fața porții. Ai înțeles? Spune-i că vreau neapărat să-i vorbesc.

Servitoarea nu se mișcă.

— Șterge-o!

— Nu, domnule.

— Nu vrei să faci ce ți-am spus?

— N-am să mă duc, domnule.

Palidă, fata aceea slabă, fără sâni, fără feminitate, fără farmec îl înfrunta în sfârșit pe Ducrau.

— Refuzi?

Se îndreptă spre ea cu mâna ridicată.

— Refuzi?

— Da! Da! Da!

N-o lovi. Dezumflat, trecu prin fața ei ca și cum n-ar fi văzut-o, deschise ușa și îl auziră traversând curtea.

Fiica lui nu se mișcase. Ginerele se apleca să vadă. Dar soția se ridicase lent, apropiindu-se fără zgomot de fereastră. Maigret păru să profite de lipsa de atenție a celorlalți ca să-și umple paharul, apropiindu-se de fereastră doar când auzi scârțâitul porții de fier.

Cei doi bărbați erau acum față în față. Puteau fi văzuți, atât de diferiți ca statură și corpolență, la un metru unul de celălalt. Nu

se auzea ce spuneau. O voce tânguitoare, firavă ca a unui copil, se auzi foarte aproape de Maigret:

— Vă implor!

Era doamna Ducrau, care se uita la poartă și îi adresa lui Maigret această rugăminte vagă și precipitată.

Nu se băteau. Vorbeau. Intrau în curte. Ducrau își ținea mâna pe umărul tovarășului său și părea să-l împingă înainte. Până să ajungă în casă, Decharme avu timp să-l întrebe pe Maigret:

— Ce-ați hotărât?

Iar comisarul fu cât pe ce să-i răspundă ca Ducrau: „Un rahat!”.

Bătrânul mijea ochii din cauza luminii. Umerii uzi îi luceau și își ținea șapca în mână, poate fără să-și dea seama, pentru că intra într-o sufragerie.

— Stai jos!

Se așeză pe marginea unui scaun și își puse șapca pe genunchi, evitând să se uite în jur.

— Bei un pahar de vin roșu cu mine? Taci! Știi bine ce ți-am spus: vei fi lăsat apoi să faci tot ce vei vrea. Așa e, domnule comisar? Pentru că eu îmi țin întotdeauna cuvântul!

Ciocni paharul cu paharul lui Gassin și bău vinul pe nerăsuflate, cu o grimasă.

— Păcat că ai pierdut începutul.

Nu-i mai vorbea decât marinarului, aruncându-i totuși, din când în când, o privire piezișă lui Maigret.

— E adevărat că, înainte, doboram pe oricine la pământ cu un singur pumn? Spune tu!

— Adevărat.

Și era halucinant să auzi astfel vocea bătrânului, de o blândețe, de o docilitate

surprinzătoare.

— Îți amintești când, la Châlons, ne-am bătut cu belgienii? Zilele trecute m-a pus jos tipul ăla, ca un laș, e adevărat, cu cuțitul. Nu știi, dar n-are nimic. Venisem așa, pe șlepul tău, și l-am găsit întins pe burtă, privind-o prin hublou pe copilă cum se dezbrăca…

Îi plăcea să repete, pentru că asta îi reaprindea furia.

— Ai înțeles acum?

Iar Gassin dădu din umeri, vrând să spună că înțelesese de mult timp.

— Ascultă-mă, bătrâne! Nu, întâi trage o dușcă. Și dumneavoastră, domnule comisar. Ceilalți, n-are importanță, dacă tot sunt aici…

Doamna Ducrau, care nu se reașezase, stătea lipită de perete, pe jumătate ascunsă de perdea.

Decharme se sprijinea cu cotul de șemineu, în timp ce soția lui rămăsese singură la masă. Cineva putea fi auzit mergând de colo colo prin casă. Asta îl agasă pe Ducrau, care deschise ușa și toți putură să o zărească pe servitoare, care își făcea valiza pe coridor.

— Nu, drăguțo! Cară-te, dacă asta vrei! Cară-te sau crapă, fă ce vrei, dar, rogu-te, dă-ne pace!

— Voiam să-i spun domnului…

— Niciun domn! Vrei lovele? Ia de-aici, nu știu cât e. La bună vedere! Și să te calce tramvaiul!

Zâmbi mulțumit. Asta îi făcuse bine. O așteptă să iasă, lovindu-și valiza de ușă. Apoi închise, răsuci cheia în broască și reveni la ceilalți. Între timp, Gassin nu se mișcase.

— De una am scăpat! Ce ziceam? A! Vorbeam de copilă. Dacă ai fi fost acolo, n-ai fi făcut ca mine?

Bătrânul avea ochii umezi și pipa i se stinsese. Maigret îl privea intens și, exact în acel moment, își spunea: „Dacă într-un minut-două n-am găsit, se vor petrece lucruri înspăimântătoare, de care voi fi răspunzător!”.

Pentru că tot ce se întâmpla în aparență nu exista. În spate era altceva, altă dramă. Unul vorbea ca să vorbească și celălalt nu asculta.

Pe acesta îl privea cu atenție Maigret și nu putea să-i surprindă nici măcar o privire.

Oare era cu putință ca Gassin să manifeste atâta răceală într-un astfel de moment? Nici măcar nu era beat! Ducrau o știa prea bine, căci asuda din greu.

— Pentru asta nu l-aș fi strâns de gât. Dar, pe urmă, fiul meu a murit în fond din cauza lui, și atunci…

Se proțăpise în fața fiicei sale.

— Ce te uiți așa la mine? Te gândești tot la bănetul pe care nu-l vei avea? Auzi, Gassin? Le-am tras clapa: n-o să se aleagă cu nicio para după moartea mea!

Deodată, Maigret se puse în mișcare, lent, aparent fără țintă, străbătând încăperea în toate direcțiile.

— … Pentru c-o să-ți spun o treabă: nevasta ta, a mea, toate astea nu contează! Contează, să-ți spun așa, noi doi când…

Gassin ținea paharul în mâna stângă. Nu scosese nicio clipă mâna dreaptă din buzunarul hainei. Nu avea armă, asta era sigur, pentru că Lucas nu era omul care să se înșele.

Într-o parte a bătrânului, la doi metri, se afla doamna Ducrau, iar în cealaltă, Berthe.

Ducrau își întrerupsese fraza văzându-l pe Maigret nemișcat în spatele marinarului.

Totul se petrecu atât de rapid, încât nimeni nu înțelese. Comisarul se aplecă în față și își petrecu brațele puternice pe după brațele și pieptul bătrânului Gassin. Lupta dură puțin. Un biet bătrân care încerca zadarnic să scape din strânsoare! În timp ce Berthe țipa de spaimă și soțul ei făcea doi pași în față, mâna lui Maigret scotocea buzunarul adversarului și scotea de acolo ceva.

Se sfârșise! Gassin, lăsat acum să se miște în voie, își trăgea răsuflarea. Ducrau aștepta să vadă mâna lui Maigret deschizându-se, iar comisarul, cu fruntea plină de transpirație rece, își trăgea și el sufletul un moment.

— Nu mai e niciun pericol, spuse el în cele din urmă.

Se afla în spatele lui Gassin, care nu-l vedea. Când Ducrau se apropie de el, Maigret se mulțumi să întredeschidă mâna dreaptă, în care ținea un cartuș de dinamită, asemenea celor folosite în cariere.

— Poți să continui! adăugă comisarul.

Atunci, Ducrau continuă, cu mâinile la subsuorile vestei, cu vocea puternică, dar răgușită:

— Spuneam, bătrâne…

Zâmbi. Râse. Se văzu nevoit să se așeze.

— Ce tâmpenie!…

Într-adevăr, era o tâmpenie pentru un om ca el să simtă că nu-l mai țineau picioarele acum, după ce primejdia trecuse. E adevărat că și Maigret, sprijinit cu cotul de șemineu lângă Decharme, aștepta să se risipească o amețeală neplăcută.

Capitolul 11

Susurul ploii dincolo de fereastra deschisă te ducea cu gândul la stropitul domol al unei grădini de zarzavaturi, iar adierile de vânt aduceau în sufragerie miros de pământ reavăn.

De departe, pentru brigadierul Lucas, de exemplu, probabil că spectacolul acelor ființe neclintite în lumina sufrageriei, ca în cadrul unui tablou de maestru, era de-a dreptul tulburător.

Ducrau se ridică primul, oftând.

— Asta e, copii!

Spusele lui nu însemnau nimic, dar erau deja o destindere. Se mișca. Rupea încremenirea generală. Se uita în jur cu uimirea cuiva care se aștepta să găsească ceva schimbat.

Numai că nimic nu se schimbase. Fiecare se afla la locul lui, nemișcat și îndărătnic, astfel că pașii lui Ducrau, care merse până la ușă, părură un adevărat vacarm!

— Idioata asta de Mélie a plecat… bombăni el întorcându-se.

Apoi, către soția lui:

— Jeanne, ar trebui să te duci să faci cafea. Femeia ieși. Probabil că bucătăria era foarte aproape, pentru că se auzi aproape imediat zgomotul râșniței, iar Berthe se ridică să strângă masa.

— Asta e! repetă Ducrau, care i se adresa îndeosebi lui Maigret.

Privirea-i circulară dădea un sens acestor cuvinte:

— Drama s-a sfârșit. Suntem acum în familie. Măcinăm cafea. Ciocnim între ele cești și farfuriuțe…

Acum era moale, și vlăguit sufletește, și trist. Ca un om care nu știe ce să facă, luă de pe șemineu cartușul pus acolo de Maigret și se uită la marcă, apoi se întoarse spre Gassin.

— E de la mine, nu-i așa? De la cariera din Venteuil?

Bătrânul făcu semn că da. Ducrau, cu ochii la cartuș, își aminti:

— Aveam întotdeauna de-astea la bord. Mai ții minte? Le făceam să explodeze în locurile cu mult pește.

Puse cartușul la loc. N-avea chef să se așeze, nici să stea în picioare. Poate că dorea să vorbească, dar nu știa exact ce să spună.

— Înțelegi, Gassin? întrebă el în cele din urmă, oftând și proțăpindu-se la un metru de marinar.

Bătrânul îl fixa cu ochii lui mici și fără viață.

— Nu, nu înțelegi, dar nu-i nimic. Uită-te la ele!

Arăta spre soția și spre fiica lui, care, ca niște furnici negre, serveau cafeaua. Ușa rămăsese deschisă și se auzea șuierul reșoului cu gaz. Casa era totuși mare, aproape somptuoasă, dar s-ar fi zis că familia o redusese pe măsura ei.

— Întotdeauna a fost așa! îi trag pe toți după mine de ani și ani de zile. Apoi, ca să-mi mai schimb gândurile, mă duc la birou și răcnesc la capetele pătrate! Pe urmă… Mulțumesc. Fără zahăr.

Era prima dată când vorbea cu fiica lui fără s-o repeadă și ea îl privi surprinsă. Avea ochii umflați și era aprinsă la față.

— Hai că ești frumoasă! Și să știi, Gassin, că toate femeile sunt așa la un moment dat. Asta e adevărul. Stai domol! Suntem în

familie. Țin mult la tine. Ar trebui să putem, o dată pentru totdeauna…

Din obișnuință poate, doamna Ducrau luase un lucru de mână și, așezată într-un colț, mânuia andrelele lungi de metal, iar Decharme amesteca în ceașcă cu lingurița.

— Știi ce m-a necăjit cel mai mult în viață? Că m-am culcat cu nevasta ta! A fost o tâmpenie, mai întâi. Nici măcar nu știu de ce-am făcut-o. Pe urmă, n-am mai fost același față de tine. Te vedeam de la fereastră pe șlepul tău, și pe ea, și pe copilă… Auzi! Adevărul e că nici nevasta ta n-a putut vreodată să spună a cui e. Poate a mea, poate a ta…

Berthe oftă adânc și armatorul se uită la ea cu duritate. Asta n-o privea! Nu-i păsa nici de ea, nici de soția lui!

— Înțelegi, bătrâne? Atunci, spune ceva!

Se învârtea în jurul lui Gassin, fără să îndrăznească să-l privească în față, făcând pauze mari între fraze.

— În fond, tot tu ai fost cel mai fericit dintre noi doi!

În pofida răcorii nopții, îi era cald.

— Vrei să-ți dau înapoi cartușul? Să știi că mă doare-n cot dacă sar în aer. Dar cineva trebuie să rămână acolo, cu copila…

Privirea îi căzu asupra lui Decharme, care fuma o țigară, și tot disprețul posibil la un om îi îngreună privirea când i se adresă:

— Te interesează?

Apoi, văzând că celălalt nu găsea nimic de spus:

— Poți să stai! Nu mă jenezi mai mult decât cafetiera, fără să mai punem la socoteală că, în fond, nici măcar nu ești în stare să fii răutăcios!

Apucase un scaun de spetează și, în sfârșit, îndrăzni să-l pună în fața bătrânului, să se așeze și să-i atingă genunchiul.

— Ei bine? Nu crezi că suntem aproape toți în același punct? Spuneți-mi, domnule comisar, ce mă așteaptă pentru Bébert?

Era o discuție așa cum se obișnuiește după cină, în familie, când se vorbește despre vacanță, în timp ce andrelele își continuau zăngănitul ritmic.

— Poate că vei scăpa cu doi ani, poate că jurații îți vor acorda chiar o suspendare a pedepsei.

— N-am nevoie. Sunt obosit. Doi ani de liniște e foarte bine. Și pe urmă?

Soția lui ridică imediat capul, dar nu îndrăzni să-l și privească.

— Pe urmă, Gassin, voi lua un „motor” mic, cel mai mic, ca *Vulturul 1*…

Și, cu o voce ușor sugrumată, exclamă:

— Spune-mi ceva, fir-ar să fie! Încă nu înțelegi că nu mai contează nimic altceva?

— Ce vrei să-ți spun?

Bătrânul nu știa nici el. Era buimac. Nimic nu e mai derutant ca o dramă care durează mult. Așa că redevenea timid și rămânea pe scaun ca un vizitator sărac, fără să îndrăznească să se miște.

Ducrau îl scutură de umeri.

— Vezi! Poate că vom mai face ceva! Mâine vei pleca cu *Lâna de Aur!* Apoi, într-o bună zi, când o să te aștepți mai puțin, vei auzi pe cineva strigându-ți numele de la bordul unui remorcher. O să fiu eu, în salopetă! Tipii n-or să înțeleagă nimic. Se va spune că mi-au mers prost afacerile. Dar nu-i așa! Adevărul e că sunt obosit să trag toate astea după mine…

Simți nevoia să-l înfrunte pe Maigret cu privirea.

— Aș putea încă să tăgăduiesc și probabil că nu ați găsi dovezi! Asta mă și gândeam să fac. Dacă ați ști ce-a fost în capul meu! Când m-am trezit rănit, la mine acasă, cu poliția în păr, mi-am pus în gând să profit de asta ca să scot din sărite pe toată lumea.

Fără să vrea, se întoarse o clipă spre fiica și spre ginerele lui.

— Era o ocazie!

Își trecu mâna peste față.

— Gassin! strigă el, sărind la altă idee, cu ochii scăpărând de maliție.

Și, pe când bătrânul se uita la el:

— Asta e tot? Nu mă mai urăști? Să știi că, dacă o vrei pe nevastă-mea în loc…

Îi venea să plângă, dar era imposibil. Cu siguranță că îi venea și să-ți îmbrățișeze camaradul.

Se apropie de fereastră, o închise și trase perdelele cu gesturi măsurate de mic-burghez.

— Ascultați, copii! E ora unsprezece. Propun să dormim cu toții aici și, mâine dimineață, vom pleca împreună.

Vorbele se adresau îndeosebi comisarului, ca și urmarea:

— Nu vă fie teamă. N-am chef să fug, dimpotrivă! De altfel, aveți afară un inspector. Jeanne! Servește-ne un grog înainte să mergem la culcare.

Ea îi dădu ascultare ca o servitoare, lăsând andrelele. Apoi, Ducrau se duse la poarta de fier și strigă în noaptea umedă:

— Domnule inspector! Intră, te cheamă șeful dumitale!

Lucas era ud, uluit, îngrijorat.

— Întâi, bea un pahar cu noi.

Astfel, la sfârșitul serii stăteau toți în picioare în jurul mesei, cu un pahar aburind în mână. Când Ducrau îl întinse pe al lui să ciocnească cu Gassin, acesta nu tresări și bău zgomotos.

— Paturile au așternuturi?

— Nu cred, răspunse Berthe.

— Du-te și pune!

Puțin mai târziu îi mărturisi lui Maigret:

— Sunt frânt de oboseală, dar mă simt totuși mai bine!

Femeile se agitau dintr-o cameră în alta, pregătind paturile, căutând o cămașă de noapte pentru fiecare. Maigret, care pusese cartușul în buzunar, îi spuse lui Ducrau:

— Dă-mi revolverul și jură-mi că nu mai există altul în casă.

— Jur!

De altfel, în aer nu mai plutea sentimentul de dramă. Stăruia mai curând o atmosferă de casă mortuară după îngropăciune și senzația dominantă era osteneala. Armatorul se apropie din nou de Maigret, de astă dată ca să-i spună, arătându-i ansamblul casei:

— Vedeți! Chiar și într-o astfel de seară reușesc să facă ceva sordid!

Pomeții îi erau mai roșii ca de obicei. Probabil că avea febră. Urcă primul scara, ca să arate drumul. De ambele părți ale unui culoar se aliniau încăperi obișnuite, mobilate aproape ca niște camere de hotel. Ducrau o arătă pe prima:

— Asta e a mea. Mă credeți sau nu, n-am putut niciodată să dorm fără nevastă-mea.

Aceasta auzise. Căuta papuci pentru Maigret într-un șifonier și soțul ei o bătu ușor cu palma, zicându-i:

— Biata mea bătrânică! Haide! Cred c-o să-

ți găsesc și ție un locșor pe „motorul” meu.

Începea să se lumineze de ziuă. Maigret stătea cu coatele sprijinite de pervazul ferestrei, îmbrăcat, cu o cuvertură pe umeri, pentru că noaptea fusese umedă. Pietrișul din curte era încă ud și, chiar dacă nu mai ploua, picături mari cădeau încă de pe cornișă și din copaci.

Sena era cenușie. Un remorcher și patru șlepuri așteptau în fața ecluzei. Foarte departe, în mijlocul unui cot al fluviului, se vedea lucind alt șir de șlepuri între două linii de pădure întunecată.

Suprafața apei se albea. Maigret dădu jos cuvertura și își aranjă ținuta. Nu se întâmplase nimic. Nu auzise nimic. Ca să fie mai sigur, deschise ușa și îl găsi pe inspectorul Lucas în picioare pe coridor.

— Poți să intri.

Lucas, palid de oboseală, bău apă din carafă și își trosni oasele în fața ferestrei.

— Nimic! zise el. Nimeni n-a mișcat. Tinerii însurăței au adormit cel mai târziu. Era unu dimineața și ei tot mai șușoteau.

Îl văzură sosind cu bicicleta pe șofer, care nu locuia în casă.

— Aș da o avere pentru o ceașcă de cafea fierbinte! spuse Lucas oftând.

— Du-te și fă!

S-ar fi zis că dorința îi fusese ghicită. Într-adevăr, auziră un fel de alunecare pe culoar, unde doamna Ducrau, în capot, cu un batic pe cap, pășea fără zgomot.

— V-ați și sculat? întrebă ea mirată. Mă duc repede să pregătesc micul dejun.

Drama nu avusese niciun efect asupra ei. Era, probabil, la fel ca întotdeauna, tristă și

modestă.

— Rămâi totuși pe coridor.

Maigret se spălă cu apă rece ca să se trezească de tot și, curând, văzu, întorcându-se spre fereastră, că fluviul își schimbase culoarea, în timp ce pe apă aluneca șirul de șlepuri care trecuse deja prin ecluză. Cerul avea nuanțe trandafirii și în aer răsunau triluri de păsări. Se auzi duduitul unui motor, cel al mașinii pe care șoferul o scotea din garaj. Dar încă nu era ziuă de-a binelea. În adâncul lucrurilor stăruia răcoarea nopții și soarele nu dăduse încă viață peisajului.

— Șefule, iată-l!

Ducrau ieși din camera lui și intră în camera lui Maigret, cu bretelele lăsate, nepieptănat și cu cămașa descheiată, lăsând să i se vadă pieptul păros.

— Aveți nevoie de ceva? Nu vreți să vă împrumut un brici?

Se uită și el la Sena, dar cu alți ochi, și constată:

— Ia te uită! Au luat-o deja de la capăt cu nisipul.

De jos se auzea din nou zgomotul râșniței de cafea.

— Auziți, ce am dreptul să iau cu mine la închisoare?

Nu era o glumă. Vorbea cu simplitate.

— Dacă vreți, vom pleca imediat după micul dejun și-l vom lăsa pe Gassin la bord și poate că așa o voi putea zări pe Aline…

Era, într-adevăr, foarte solid și așa, sumar îmbrăcat, părea un urs, mai ales când avea pantalonii lăsați aproape în vine.

— Trebuie să vă mai cer ceva. Știți ce am spus ieri despre lovele. Pot s-o fac, bineînțeles, și asta i-ar oftica rău de tot pe

fiică-mea și pe bărbatul ei. Dar, având în vedere împrejurările…

Chiar că se sfârșise! Era treaz, își simțea gura amară și capul rece, ca după o beție de pomină.

— În orice caz, concurenții dumitale se vor bucura… spuse Maigret.

Era destul. Ducrau își redobândi privirea încruntată de patron.

— Ce avocat îmi recomandați?

Remorcherul șuiera ca să-și anunțe prezența ecluzei următoare, precizând cu aceeași ocazie numărul șlepurilor. Nu o auziră venind pe doamna Ducrau, care avea papuci de pâslă.

— Cafeaua e servită, spuse ea smerită.

— Vă deranjează dacă stau la masă așa cum sunt? E un vechi obicei. Să-l anunțăm și pe Gassin…

Ducrau bătu la ușa camerei vecine.

— Gassin!… Hei, bătrâne!… Gassin!…

Deja îl cuprindea spaima. Căută cu mâna clanța. Deschise, făcu un pas în încăpere și se întoarse spre Maigret.

În cameră nu era nimeni. Patul nu fusese atins și cămașa de noapte pregătită de doamna Ducrau zăcea în același loc, pe cuvertură, cu mânecile depărtate.

— Gassin!

Fereastra nu era nici măcar deschisă și, fără să vrea, Maigret aruncă o privire bănuitoare spre inspector. Dar Ducrau zărise ceva, o umflătură a perdelei. Se apropie, calm și rece, și trase de pânză.

Descoperi un corp care atârna, învinețit, lipit de perete. Funia nu era foarte solidă, pentru că, la prima mișcare, se rupse și bătrânul se rostogoli pe podea, țeapăn ca o

statuie, încât ai fi putut crede că se va sparge.

Mirosul de pipă rece domnea încă în sufragerie, unde, pe fața de masă pătată din ajun, zăceau pahare murdare și scrum. Mașina aștepta exact în fața ferestrei care tocmai fusese deschisă.

Nu-i spuseseră nimic doamnei Ducrau, iar tinerii însurăței, ai căror pași se auzeau la etaj, nu erau gata încă să coboare.

Cu coatele pe masă, Ducrau mânca. Era uimitor cât putea să înghită la micul dejun, cu înverșunare, chinuit parcă de o foame dintre cele mai violente. Nu spunea nimic. Plescăia și sorbea zgomotos din cafeaua cu lapte.

— Adu-mi jos haina, gulerul și cravata.

— Nu te duci să te îmbraci în dormitor?

— Fă ce-ți spun!

Se uita în gol. Mânca repede. În sfârșit, când se ridică să-și îmbrace haina adusă de soția lui, simți că se sufocă.

— Ți-am pregătit o valiză.

— Om vedea mai târziu.

— Nu aștepți ca Berthe să…

Arătă spre tavan, dar el nici măcar nu răspunse.

— Și Gassin?

— Se ocupă de el inspectorul, interveni Maigret.

Și era adevărat, deoarece Lucas telefonase deja la poliția locală și la Parchet.

Ducrau și comisarul plecară împreună, cu o grabă plină de stângăcie. Ducrau își sărută soția pe frunte, poate fără să-și dea seama.

— Ai promis, Émile? Plecăm iar cu „motorul”?

— Exact! Exact!

Era grăbit. S-ar fi zis că ceva îl trăgea afară. Se trânti greoi în partea din spate a mașinii și Maigret îi spuse șoferului:

— La Charenton!

Nu întoarseră capul înapoi. La ce bun? Și străbătuseră deja kilometri buni din pădurea Fontainebleau când Ducrau spuse, strângându-l de braț pe Maigret:

— Zău că nici măcar nu știu de ce m-am culcat cu nevasta lui!

Apoi, brusc, îl întrebă pe șofer:

— Nu poți să mergi mai repede?

Îi crescuse barba. Nespălat, avea tenul murdar. Își căută zadarnic pipa, pe care o uitase acasă. Șoferul îi întinse un pachet albastru cu țigări.

— Puteți să mă credeți sau nu, dar rareori am fost atât de fericit ca ieri-seară. Mi se părea… E greu de explicat. Știți ce-a făcut bătrânica după ce ne-am culcat? S-a ghemuit lângă mine, plângând și spunând că eram un om bun!

Avea vocea răgușită, ca și cum o grămadă de lucruri i-ar fi blocat gâtul.

— Mai repede, fir-ar să fie! imploră el, aplecându-se spre șofer.

Trecură astfel prin Corbeil, Juvisy, Villejuif, pe lângă toate mașinile proprietarilor de vile care luni dimineața se întorc la Paris. Ziua era la fel de însorită ca în ajun. Ploaia nu făcuse decât să înverzească și mai mult câmpurile și frunzele. Opriră în fața unei stații de benzină, unde erau opt pompe roșii înșirate în lumină, și șoferul își întrebă patronul:

— Aveți o sută de franci?

Ducrau îi întinse tot portofelul. În sfârșit, Parisul, Avenue d'Orléans, Sena… Oamenii de

serviciu spălau ferestrele birourilor pe cheiul Célestins. Ducrau se aplecă la portieră. Opri mașina în fața unui mic bistrou.

— Pot să cumpăr o pipă și tutun?

Înăuntru găsi doar o pipă din lemn de cireș, la doi franci, pe care o umplu fără grabă. Străbăteau cheiurile. Trecură de butoaiele de la Bercy.

— Mai încet!

Zăriră ecluza prin care trecea un șlep gol, aflat în partea de sus a sasului. Concasorul intrase deja în funcțiune. Pe ambarcațiunile de la chei se vedeau rufe întinse la uscat. În cârciumă, niște bărbați cu șapcă de marinar îl recunoscură pe patron și se apropiară de geam.

— Cred că ar fi mai bine să… începu Ducrau. Dar își stăpâni slăbiciunea și coborî scara de piatră. Nu se uita la casa lui, nici la fereastra deschisă, unde putea fi zărită servitoarea. Păși pe pasarela fragilă a *Lânii de Aur*. Oamenii de pe celelalte șlepuri îl salutau.

Se aplecă peste tambuchi în același timp cu Maigret și, tot în același timp cu el, o văzu pe Aline, cu un sân gol, cu copilașul în brațe, lângă masa acoperită cu o mușama cu flori roz. Legăna copilașul privind în gol. Și când, uneori, sânul scăpa din gura mică și pofticioasă, i-l ducea iar la buze cu un gest mașinal.

Era cald. Soba era aprinsă de mult timp. În cuier atârna o haină grea a bătrânului Gassin și pantofii lui vărsuiți erau așezați dedesubt.

Cu un gest lent și ferm, Maigret îl împiedică pe Ducrau să intre, îl trase spre cârmă și îi întinse o scrisoare scrisă pe hârtie obișnuită.

…Îți scriu ca să-ți dau de știre că sunt bine sănătos și sper ca scrisoarea mea să te găsească și pe tine la fel…

Ducrau nu înțelegea. Dar, puțin câte puțin, în minte îi apăreau hanul, satul din Haute-Marne și sora lui Gassin, pe care o cunoscuse pe vremuri.

— Se va simți foarte bine acolo, spuse Maigret.

Soarele era din ce în ce mai fierbinte. Un marinar strigă în trecere:

— *Albatrosul* e în pană la Meaux!

I se adresa lui Ducrau și, probabil, se mira foarte mult că nu primi niciun răspuns.

— Mergem?

Erau priviți de peste tot. Ba cineva chiar veni înaintea lor, pe chei, ducând mâna la șapcă.

— Auziți, șefule, în legătură cu pietrele ce trebuie descărcate…

— Mai târziu.

— Păi…

— Dă-mi pace, Hubert!

Tramvaiul își întindea panglica colorată pe cenușiul pavajului. Concasorul părea să strivească întregul peisaj, în timp ce un praf alb și fin cădea peste lucruri.

Mașina întorsese. Ducrau se uita în urmă prin ferestruica din spate.

— E formidabil! oftă el.

— Ce?

— Nimic.

Oare Maigret chiar nu înțelegea? Acum, el voia să-l vadă pe șofer grăbindu-se. I se părea că fiecare minut care trecea era un adevărat pericol. Ducrau asuda din greu. La un

moment dat, pe când depășeau un tramvai, mâna i se crispă pe mânerul ușii.

Nu! Era cuminte! Trecură Pont-Neuf. Șoferul întoarse capul și întrebă:

— La bar?

Pentru că barul *Henri IV* era tot acolo, roșu și alb, vizavi de statuia ecvestră.

— Oprește aici, spuse Maigret. Te întorci la Samois și aștepți…

Era mai bine să meargă pe jos. Aveau de făcut doar o sută de metri, pe lângă Sena. Ducrau se afla în partea dinspre parapet.

— În fond, ați putea pleca acasă chiar de-acum, zise el brusc. Ați câștiga două zile!

— Încă nu știu.

— E frumos acolo?

— E liniște.

Încă douăzeci de metri, apoi traversau strada și ajungeau în fața clădirii negre a Palatului de Justiție, a porții mari a Arestului, cu un ghișeu în dreapta.

Pentru a doua oară, mâna lui Ducrau se agăță de brațul comisarului și, în timp ce traversau șoseaua, armatorul zise gâfâind:

— Nu pot!

Probabil că se gândea la Sena, la tramvai, la funie, la tot ce putea să împiedice…

Pe trotuar, se întoarse. Agentul de gardă îl recunoscuse pe Maigret. Ghișeul se deschidea deja.

— Nu pot! repetă Ducrau intrând sub bolta sonoră a porții, în timp ce agentul înmuia pana în cerneala violet ca să-i noteze numele și prenumele în registrul Arestului.

Un remorcher, coborând pe firul apei, șuieră de două ori, anunțând că va trece pe sub a doua arcadă, iar un șlep belgian care urca schimbă direcția ca să treacă pe sub cea

de-a treia.

La Richardière, Marsilly
(Charente-Maritime, Franța),
aprilie 1933

Maigret

Al 60-lea volum din seria Maigret

După o seară stropită din belşug cu băutură, în drum spre şlepul său, moş Gassin cade în apă, fiind salvat în ultima clipă de la înec. În timp ce bătrînul e scos din apă, un alt om pe cale să se înece se agaţă de el. E patronul său, Ducrau, care a primit o lovitură de cuţit în spate şi a fost aruncat în canal. Scăpat din ghearele morţii, acesta cere intervenţia poliţiei. Imediat după declanşarea anchetei, comisarul Maigret intuieşte că se află în faţa unei drame în care un rol important îl joacă fiica lui Gassin, Aline, împreună cu fiul ei, despre care mai toată lumea din Charenton crede că îi este de fapt frate. Lucrurile se complică şi mai mult cînd fiul lui Ducrau se sinucide, lăsînd o scrisoare în care mărturiseşte că şi-a înjunghiat tatăl...

În aceeaşi serie:

Maigret şi fantoma
Răbdarea lui Maigret
Pivniţele hotelului Majestic
Maigret îşi pierde cumpătul

EDITURA POLIROM
ISBN 978-973-46-2689-2
9 789734 626892
www.polirom.ro

Foto copertă: © by Mohammed Shamma/Flickr.com

Table of Contents

Capitolul 1	2
Capitolul 2	15
Capitolul 3	29
Capitolul 4	39
Capitolul 5	54
Capitolul 6	68
Capitolul 7	77
Capitolul 8	88
Capitolul 9	101
Capitolul 10	114
Capitolul 11	127